

UJ KELET

PARTONKIVÜLI NAPILAP
ALAPÍTÓ FŐSZERKESZTŐ: DR. MARTON ERNŐ

4 FONT (értékétbőlet adóval) 32 OLDAL TEL-AVIV, 1977. MÁRCIUS 18., PÉNTEK 8726. szám

APRILIS 15-ÉN MEGJELENIK

AZ UJ KELET

IRODALMI, MŰVÉSZETI ÉS TÁRSADALMI MELLÉKLETÉNEK
12 OLDALAS MÁSODIK SZÁMA
JEGYZEZE ELŐ A DÁTUMOT!

Tízezrek Kamal Dzsumberlett temetésén

70 halott az újabb harcok nyomán

A libanoni drúz vezér meggyilkolása súlyos csapás a terroristák és a Szovjetunió számára

A Beirutól 50 kilométer távolságra fekvő Muchátára faluban tegnap tízezrekre menő tömeg vett részt Kamal Dzsumberlett, a szélsőbaloldali libanoni drúz vezér temetésén, akit előző nap három férfi gyors tüzelő fegyverrel meggyilkolt. Dzsumberlett halálhíre nyugtalanságot váltott ki Libanon egész területén és Beirutban ismét a harcok fellángolásával számoltak. A gyilkosság után baloldali muzulmánok több helyen, — elsősorban Dzsumberlett szülőfalujának környékén — kegyetlen vérfürdőt rendeztek a keresztény lakosság körében és tegnap esti jelentések szerint 78 személyt gyilkoltak le bosszúból. Beiruti megfigyelők szerint Kamal Dzsumberlett halála nem csak a libanoni baloldal és a drúz kisebbség számára képeztél súlyos veszteséget, de az egész palesztinai terror-mozgalom és a közelkeleti nemzetközi viszonylatokban pedig a Szovjetunió szemponyjából is súlyos csapás. Moszkva mindvégig Dzsumberlettban látta az egyik biztosítékát annak, hogy Libanonba feltartóztatják az amerikai befolyás terjedését. Az Izráellel való bármilyen megoldást merően elutasító palesztinai terroristák szervezetei tegnap Szíriát vádolták Dzsumberlett haláláért és azt közölték, hogy a gyilkosok Szíria szolgálatában állottak.

A sztrájk miatt

Súlyos zavarok a benzin-ellátásban

Mától ellenőrzik az üzemanyagelosztó állomások tevékenységét

A benzin-utalajdonosok ma reggeltől kezdve kiküldik megbízottait az üzemanyagelosztó állomásokhoz, hogy ellenőrizzék a benzin szállítást, mert tegnap súlyos fennakadás mutatkozott a benzin-ellátásban, az üzemanyag-tároló állomások alkalmazottainak sztrájkja miatt. A benzin-utalajdonosok tegnap megbeszélést tartottak ebben az ügyben. Felmerült az a javaslat is, hogy zárják be az összes benzin-utalajdonosokat, de ezt az ajánlatot elutasították. A Delek üzemanyag-vállalat alkalmazottai tegnap folytatták sztrájkjukat és zavarták azokat a kollégáikat, akik rögzítőpáncs értelmében dolgoztak. A telavivi munkaügyi bíróság tegnap formális okokból nem volt hajlandó elegettenni a vádlalat kérésének, hogy tiltsa le a sztrájkosokat. A Delek ezért felbevezette a bírósághoz.

HERZOG ÉS A PFSZ KIKÜLDÖTTEI CARTER FOGADÁSÁN

Izraeli idő szerint ma hajnalban volt esedékes az UNO new-yorki székházában az a fogadás Jimmy Carter tiszteletére, amelyre a State Department tudtával és dr. Kurt Waldheim formális intézkedése alapján meghívták a PFSZ küldöttségét is, amely „megfigyelői” státuszban működik a világszervezet központjában. Annak ellenére, hogy Izraeli kormány Dinitz washingtoni nagykövete úján tiltakozását fejezte ki a PFSZ meghívása miatt a Carter-fogadásra, a State Department közölte, hogy semmit sem tehet az ügyben, mert a meghívókat Dr. Waldheim főtájtár küldte szét. Hozzátette azonban a State Department szövegében, hogy a fogadáson és nem bojkottálja azt, az amerikai elnök tráni nagyrabecsülés miatt.

A szankcionáló vámhivatalnokok cáfolnak:

„MIATTUNK NEM ZÁRTAK BE ÜZEMEKET”

A haifai vámtisztviselők bizottsága tegnap közölte, hogy azonnal gondoskodik a vámraktárakban felhalmozott nyersanyagok kiengedéséről olyan esetekben, ha az érintett üzemek bezárás veszélye fenyeget, mert nem jutnak időben nyersanyaghoz a vámtisztviselők szankciói miatt. A bizottság elutasította azt az állítást, hogy szankciók miatt máris bezárára kényszerült némi üzem. A haifai munkástanács titkára, aki megbeszélést folytatott a vámosokkal, bejelentette, hogy személyesen jár el minden olyan ügyben, ahol a vámraktárakban elhelyezett nyersanyag kisélekedése üzemek bezárását és ennek nyomában munkanélküliséget okozhat.

SZOVJET „IMPORT-TILALOM” A PÁSZKÁRA

Moszkva (UPI). — Illetékes szovjet tisztviselő tegnap meg erősítette a hírt, a szovjet postá nem készíti ki a pászkáküldeményeket, amelyek külföldről érkeznek. Az intézkedés azzal a február 22-én kibocsátott rendelettel indokolják, amely tiltja a különböző cikkek „importását”. Az „import-tilalom” a pászkára is vonatkozik...

JIMMY CARTER UJABB NYILATKOZATA:

»HAZÁT A PALESZTINAIÁKNAK!«

Az amerikai elnök közelkeleti tervének többi pontja: Végleges határokat Izráelnek — A palesztinaiak és az arabok békéjének meg Izráel létezésével — Hívják össze a genfi konferenciát 1977 folyamán

Jimmy Carter, az Egyesült Államok elnöke, a Massachusetts államban lévő Clinton városkában kormányzati rendszerének egyik további újításaként szemtől-szembe találkozott a polgárokkal és válaszolt kérdéseikre. Ennek során a többi között azt mondta, „gondoskodik arról, hogy a palesztinai menekültek, akik olyan sok éven keresztül szenvedtek, hazához jussanak”.

JIMMY CARTER: „Sokat szenvedtek...”

mezésben hazának is tekinthető. Jimmy Carter, aki behatóan foglalkozott a palesztinai kérdéssel és a közelkeleti béke problémáival, a többi között ezeket a kijelentéseket tette még: „Izráelnek és az arab államoknak tárgyalást kell folytatniuk Izráel végleges határai-

ról. Még a folyó polgári esztendő befejezése előtt össze kell hívni a genfi konferenciát. A palesztinaiak fel kell adniuk szándékukat Izráel megsemmisítésére vonatkozólag.

Az elnök hangoztatta, hogy mostantól kezdve őszig ideje jelentős részét a tartós közelkeleti béke megteremtésének szolgálatába kívánja állítani.

„Ha nem következik be előre haladás a Közelkeleten, fenn áll a veszély jövőbeni háború kirobbanására, amely villámgyorsan átterjedhet a világ más ré-

széire is” — figyelmeztetett Carter.

Megjegyezte még, hogy ha az arab államok kölaj-embergőt léptetnek életbe, Amerika saját energiaforrásai révén továbbra is fenntartja önmagát,

de más államok súlyosan meg szenvednek az arabok intézkedését. Példaképpen megemlítette, hogy Japán üzemanyag-szükségetének 98 százalékát a közelkeleti olajtermelő államokból importálja és hasonló mértékben vannak függő állapotban a Közelkeletől európai országok is.

Izraeli reakció

Rábin: A »szülőföld« fogalma nem világos Álón: Nincs semmi okunk tiltakozni

Jigán Álón külügyminiszter tegnap este azt mondta, hogy a Carter-nyilatkozat tüzetes tanulmányozása után arra a megállapításra jutott, hogy semmi okunk arra, hogy szembehelyezkedjünk az al. Alon, aki idézte a Carter-nyilatkozat tényleges szövegét, azt mondta, az amerikai elnök arról beszélt, hogy hazát kell adni a palesztinai menekülteknek és bírálta őket, amiért még nem kötöttek békét Izráellel.

Kiemelte Alon, hogy Carter nem a PFSZ-ról, hanem palesztinai „menekültekről” beszélt, tehát azt a kifejezést használta, amely előfordul a BT. 242. számú határozatában is és kiváltotta a PFSZ vezetőinek haragját. Ezen túlmenően Carter rámutatott arra, hogy a palesztinai menekültek hazájának ügyével mindenekelőtt az arab államokhoz kell fordulni és a megoldást az érintett felek közötti tárgyalás útján kell rendezni.

„Mindez megfelel az izraeli álláspontnak is” — mondotta Alon, megjegyezve azt is, hogy a Carter-nyilatkozatban nem talált semmiféle utalást harmadik állam létezésére Izráel és Jordánia között.

Az arab országokból származó zsidók tegnap megbélyegezték a Carternek tulajdonított kijelentéseket.

„Hajlandó volnék egyetérteni Jimmy Carter amerikai államelnökkel, a palesztinai menekülteknek nyújtandó szülőföld („home-land”) ügyében, ha az amerikai elnök szülőföld alatt Jordániát érti” — mondotta tegnap az amerikai elnök nyilatkozatára reagálva Rábin miniszterelnök középiskolai diákok előtt megtartott beszédében.

„Izráelnek is az a véleménye, hogy megoldást kell találni a palesztinai problémájára, de en-

nek Izráel és Jordánia közötti tárgyalások után kell megtörténnie”.

A miniszterelnök hangsúlyozta: „Jobban örültem volna, ha az amerikai államelnök a homeland helyett más kifejezést használ, minthogy a kifejezésnek angol szóhasználat szerinti értelmezése nem egészen világos.

Rábin a továbbiakban megca-

folta azt a felfogást, hogy az amerikai politika ismét a Rogers-tervet teszi magáévá. „A Rogers-terv az Egyesült Államok és a Szovjetunió közötti együttműködésen alapszik azzal a céllal, hogy a tervet Izráelre kényszerítsék, Carter elnök azonban azt hangoztatta, hogy a „konfliktusban érintett feleknek kell megszabni a határokat” — mondotta Rábin miniszterelnök.

Áráfát palesztinai államot sürget

„Politikai vívmányainkat földrajzi valósággá kell változtatni — Beismeri a kapcsolatokat izráeliekkel

Kairó (IFP, UPD). — Jászser Áráfát, a palesztinai terrororganizáció vezetője, tegnap a Palesztinai Nemzeti Tanács zárt ülésén megtartott négyórás beszédében az önálló palesztinai állam felállítását mellett szállt síkra. — Ugyanakkor azonban Áráfát nem hagyott semmi kétséget aziránt, hogy a terrororganizációk nem

mondtak le végcéljükről, tehát „világi állam” létesítéséről — „egész Palesztina területén”, ami egyértelmű az Izráel állami létezés felszámolására irányuló nyílt törekvéssel. Áráfát azt állította, hogy célul tűz kihasználni a palesztinaiak eddig elért politikai vívmányait és ezeket most „földrajzi valósággá” változtatni. Hozzátette

azonban, hogy ha létrejön a palesztinai állam, „az elrabolt arab területeknek csak egy bizonyos részén is”, ez nem jelenti azt, hogy a terroristák lemondtak a többi terület „felszabadításáról”, ami a következő lépés lesz. Beszédében Áráfát Izráel mellett élesen támadta Amerikát is. A terroristavezér kijelentette, hogy a BT 242. számú határozata, amelyet Washington szintén támogat, már „rég idejét múlt”.

Áráfát beismerte, hogy a PFSZ bizonyos tagjai kapcsolatot tartottak fenn különböző izráeliekkel, akik „bátran magukévá teszik a palesztinai szent célkitűzéseket és ezzel nem Izráel, hanem a mi ügyünket szolgálják”.

A kairói palesztinai konferencia, amely már a záróülésre készül és a végleges határozatok formális jóváhagyása előtt áll, ma különböző bizottságokban összegezi munkáját.

Az ajánlatok, melyekről álmodott...

... ma és minden nap
8 lapban egyszerre kerülnek közlésre a „Luách 8 — Luách Mááriv”-ban.
Autó? Lakás? Hűtőszekrény? Munka? Hatalmas választékot talál olyan ajánlatokat is, amelyekre nem is gondolt. Azonnal tanulmányozza a „Luách 8 — Luách Mááriv”-ot.
Izráelben nincs hasonló hirdetési eszköz.

חן 8 לח מעריב
החן המוכר ביותר במדינה כל מודעה חתומה ב"ה העיתונים

(LÁSD 18—30. OLDALAINKAT)

Brown tábornok: IZRAEL ELEG ERŐS

George Brown tábornok, az amerikai vezérkari főnök azt mondta, Izráelnek elégséges katonai ereje van ahhoz, hogy megfelelő módon cselekedjen az arab fenyegetésekkel szemben. „Izráellel kapcsolatban nem aggódom” — mondotta a tábornok.

KIRABOLTAK EGY 71 ÉVES FÉRFIT

Alarcos banditák tegnap hajnali felülkor tel-avivi Szderot Jéhudit 28. szám alatti lakásán meg támadták és kifosztották Jicchák Prinzenthal 71 éves nyugdíjast. A rendőrség nem sokkal a támadás után elfogta a két testet és megtalálta az elrabolt pénzt is.

A VASUT SZOMBAT ESTI MENETRENDJE

Szombat estétől — március 19-től — módosul a vasút menetrendje.
A szombat kimenetele után Tel Aviból 8 órakor indul a haifai vonat, s az ellenonvat Haifáról Tel Aviba 19.54-kor indul.

PENZIO
Mini-penzióban
kiürült szoba balkonnal
idősebb hölgy/férfi részére.
Teljes ellátás, ápolás, diéta és lift.
Kikár. Dizengoff közelében.
Telefon: 29 68 91

KERESIK
Smuel Schwarczot
ÉS FIATJ,
akik Budapestről
alijáztak.
Tel. 04 - 25 18 14

שולם
147
תל-אביב-יפו

Mély fájdalommal jelentem, hogy szeretett férjem
BERNÁT BENJÁMIN (LACI)
Fülek — Rámát Jochánán
hosszú szenvedés után elhunyt.
Temetése ma, 1977 március 18-án, pénteken délután
2 órakor, Rámát Jochánán temetőjében.
A GYÁSZOLÓ CSALÁD

NEM GATYÁZUNK

Irtá: EFRÁJIM KISHON

Bármennyire is kellemetlen a dolog, el kell ismerni, hogy a PFSZ egy tisztességes terrorszervezet. Minden jel arra mutat, hogy ők a legegyszerűbb manapság ebben a szakmában. Erre a végkövetkeztetésre kell hogy jusson a pártatlan szemlélő annak kapcsán, hogy a Pöföszt még egy felkiáltójelet sem hajlandó változtatni az ugynevezett Palesztinai Alapokmány szövegén, amely szinte romantikus következetességgel hívja fel az érdekelteket, hogy hozzanak létre itt, mihelytünk egy demokratikus és világi Palesztin Államot, amelyben testvériesen megférnek egymással az arabok, valamint a zsidók, holtunkiglan-holtunkiglan. Az amerikaiak már közölték, hogy még a két szemfüles újságíró, Evans és Novák, még ők sem mennek bele ebbe a változatba, tekintve, hogy Libanonban a példás együttélésből csupán az „együtt” maradt meg, mivel „élésről” ma már aligha lehet ott beszélni, ám Jászser apó rendületlenül hajítja a magáét: vagy világi államot, vagy semmit. Arafát nem alkuszik! Határozottan benyomástételező magatartás.

Legutóbb Szádát elnök személyesen félrevonta őket és aszonta nekik:

— Ocskós, szememfény, minden gyerek tuggya, hogy az USA-ban az új elnök megválasztása után az araboknak van három hagyományuk, megajajozott hónapjuk, amikor is nem az elnök dönt, hanem még az előző leosztás hivatalnokai. Eme felelhetetlen három hónap után az elnök ismét elkezd magára gondolni, azaz a következő választásokra. Most tehát egy rövidlejtárat és vissza nem térő alkalmunk rávenni az amerikaiakat, hogy visszavonuljanak az elfoglalt területekről. Mindössze annyit kell csinálni, hogy a PFSZ villámgyorsan elismerje, amennyire csak lehet, Izrael létét.

— Nem ismerjük el — így Arafát, — a mi célunk az, hogy elpusztítsuk Izraelt, amennyire csak lehet.

— Mi is pont ezt akarjuk, drága barátaim — magyarázta Szádát elnök — hiszen épp erről van szó. Mindnyájan aláírjuk azt az ívét Waldheimnél, persze csak kezdőbetűkkel, aztán beassuk magunkat a régi határok mentén egy csomó rakétával, meg mindenféle hipermoderna fegyverekkel, ami testvérek között is megér 26 milliárd dollároskát, vámtarifánál nélkül. Aranyoskám, miért nem akarsz közeledni Izrael álláspontjához és régi határaihoz, hát nincs gusztusod ágyuzni Tel-Avivot minden áldott reggel?

— Persze, hogy van gusztusom. Sőt ebben a szellemben meghagytam Faruk Kadumínak, hogy a nyilvánosság előtt kijelentem, miszerint mi hajlandók vagyunk a béke érdekében belemenni egy kis területű Palesztinai Allamba is, azzal a feltétellel, hogy azután ez lesz az egész Izrael elfoglalásáért vívott harcunknak, valamennyi nemzetközi tényező által elismert támaszpontja.

— Agyafurrt terv, azt meg kell hagyni, de mi a fenének kiértöltök mindezt világgá, Jászskám?

— Hogy ne legyen félreértés.

Ebben a stádiumban jelentette ki Szádát elnök: „Ugy tűnik nekem, hogy az ipsiszernek kissé nehéz a felfogása”, s azzal elment nyilatkozatokat adni jobb skandináv hetilapoknak. Ászád elnök is szerencsét próbált:

— Dicsőség neked, hős testvérem, de te nem vagy normális — fordult a Pöfösztökhöz, — a kisujjatokat sem kell megmozdítani, mindössze háromszor hangosan kimondjátok a hüvös telefonszámot, hogy 242—338 és mi ismét a cionisták torkára tessük a kést. Mit számít az, hogy mit írunk alá, vagy hogy mit ismerünk el. A mai napig, Allah segítségével, aláírtunk nem kevesebb, mint hét darab pompás fegyvernyugvási egyezményt és senki se vette őket komolyan, még egy percig se...

— Mi nem gatyázunk — felelé Arafát ártatlanul kéklő szemekkel. — mi kicsináljuk őket.

— Ljuba (Lvova) Eliáv jobban megért minket.

— Akkor írja ő alá.

A szemtanúk állítása szerint, Ászád elnök ennél a résznél hangos sírásra fakadt.

„Bedilizek fölük”, kesergett a meglett férfi, „Szuadia által finanszírozott ezüsttálcán nyújtják át nekik a zsidókérdés végső megoldását, a legesélyesebb pokolpög meg emberrablás nélkül, minden világos, minden szépen el van boronáva és akkor ők jönnek a demokratikus világi micsodájukkal, ezek az agyalágyultok! Miért?”

— Azért, mert nálunk nem létezik eskem-beskem — felelé Jászser, — mi férfiak vagyunk.

— Mi is — ordítja Nagy-Sziria elnöke, — mi is férfiak vagyunk a köbön, majd meglátod az izraeli visszavonulás után!

Azt beszélik, hogy a vita tettelegességgé fajult. „Te vagy egy politikus, te”, nyögte az elnök két nyakleves között, „Közönséges szatócs vagy!” A helyzet valóban nevesítés. Az egész emberiség, az egész felvilágosult Nyugat, az egész Kreisky, félkörbenállva könyörögnek a Pöfösztönek:

— Az Isten szerelmére, hát változtassatok azon az Alapokmányon! A visszavonulás másnapján visszacsináljátok és kész, mit zavar ez titeket? Kijelentitek, hogy a zsidók megszüntették a háborus állapotot megszüntető egyezményt, mivel illetlenül viselkedtek, s erre ti azzal reagáltok, hogy Katyusa-koncertet rendeztek a régi határ mentén. Vagy ami még természetesebb, felkoncoljátok az áruló Jászsert és felmondjátok az egész csomagügyletet, mi itt a probléma?

Arafát megvakarja a feje bubját:

— Tudja az ürdög...

A Közöspirc valósággal nérces borul előtűk:

— Az egész világon nincs egy csecsemő, sőt egy koraszülött, aki ne tudná, hogy a háborus állapotot megszüntető egyezmény nem egyéb, mint hivatalos trükk a végső leszármolás előtt. Ez mindnyájunk számára világos, mint a nap, ezen nincs vita. Azonban formálisan, az európai jómodor miatt, a magunkfajta kultúremberként kénytekenek úgy csinálni, mintha, ezért aztán szükségünk van nemzetközi értekezletekre és aláírt jegyzőkönyvekre. Különben még ránk-fogják, hogy antiszemiták vagyunk.

— Semmi mintha — köti az ebet a karóhoz Jászser, — világi állam...

Vance hétrét görbed előtte:

— Te mérsékelt vagy, hiszen te iszonyuan mérsékelt vagy

— kérelmi, — nu, kegyeskedjétek és tegyétek nekünk lehetővé, hogy rákényszerítsünk Izraelre egy kényszermentes egyezményt. Mindössze egy nyavalyás Izrael-lét-elismerést kérek a Kongresszus számára, meg némi kapcsolatot Jordániával.

A Szádát — Alon-féle megfogalmazás tág lehetőségeket nyújt arra, hogy a független és federatív Palesztin Állam rendelkezzen saját, különbejáratu hadsereggel, közgazdasággal, mezőgazdasággal, pénzzel, rendőrséggel, neveléssel, közlekedéssel, népjóléti intézményekkel, külügyvel, belügyvel, postával és értéktárolással, csupán a királyi trón köti ők valamelyest Jordániához. Hetenként fogják egymást váltani a vezetők: egyszer Huszein viseli a koronát és Arafát vágja zsebre a megvesztegetést, máskor meg Arafát uralkodik és Huszi borostás. Az egész rém egyszerű és világos, csak alá kell írni...

— Mit akartok, ti ütődött nasszeristák — borul ki a népek nagy közössége, — nyilatkozatokot, vagy tetteket, nyavalyás alapokmányt, vagy pedig álomszerűen klasz stratégiai állásokat a soronkövetkező háborúhoz, na mit akartok?

— Mi — mondja a Pöföszt tisztá, messzecsengő hangon, — Haifát, Jaffát és Jeruzsálemet akarjuk.

— Pszt — néz körül ijedten az emberiség, — csak ne olyan hangosan!

— Miért ne? Ez az igazság!

Nincs kivel tárgyalni. A jó és merev PFSZ igazmondó terrorszervezet, az egyetlen megbízható cég ebben a kétszínű, időtársaságban. Kivéve persze Idit.

(Héberből fordította: DÁN DALMÁT)

★ RÖVID HIREK ★

● Szombat estétől a Tel-Aviv-Haifa vonalon közlekedő vonatok egy órával később indulnak. A Tel Avivból — Haifára közlekedő vonat 20 órakor indul, míg a Haifáról — Tel Avivba induló vonat 19.54 órakor hagyja el az állomást.

● Picasso 61 eredeti rézkarcát ajándékozta az Izraeli Múzeumnak a new-yorki A. M. Cohen. Picasso ezen mesterművei főleg neoklasszikus stílusban készültek.

● Az ország központjában lévő egyik katonai táborban 12 katonát megsebesített, amikor az autóbussz féke felmondta a szolgálatot. Az autóbussz belejuttott két más katonai autóba, majd felborult. — A Haifa-nazareti országúton egy járókelőt halálra gázolt egy arra haladó autó. Az áldozat személyazonosságát még nem állapították meg.

● Két és fél évi tényleges és két évi feltételes börtönbüntetésre ítélték a 17 és fél éves Jura Michailovot, aki ki akart rabolni egy postafiókot. Büntásra, Alexander Ciszki két évi tényleges és két évi feltételes börtönt kapott. Az eset tavaly decemberben történt, amikor a két bűnöző fegyverrel kezében, — amely nem volt megtöltve — behatolt a párdesz-chánai postaiügynökségre és megtámadta annak vezetőjét. A tisztviselő felesége azonban nem veszítette el lélekjelenlétét a telefonálót a rendőrségre. Mindkettőjüket sikerült elfogni és a bíróságon bevallották bűnüket.

● Dr. Avrahám Resef, az egészségügyi minisztérium élelmiszer osztályának igazgatója, kérdésre válaszolva kijelentette, hogy a minisztérium néhány napon belül hivatalos közleményt ad ki a szacharin további használatával kapcsolatban. Mint ismeretes, nemrégiben az amerikai egészségügyi hatóságok elhatározták a szacharin drusztjának betiltását, mert arra a következtetésre jutottak, hogy ez az eddesséppótló rákos betegséget okozhat.

● Az Iparfejlesztési Bank rövidesen jóváhagyja 60 millió font fejlesztési kölcsön juttatását a tel-avivi „Textilház” felépítésére. A kölcsönt 13—15 százalékos kamattal nyújtják. A Textilházat — az Iparkamarában tömörült textilgyárosok egy csoportja létesíti, élükön Jiszráél Pollák-kal, a Polgár, és Gerson Rozov-val, a Giborgyár tulajdonosaival.

● Avichájil mosávban a héten felavatták Sálom Schwarzbard sírkövét. Schwarzbard 1925-ben lelőtte Petljurát, aki felelős volt az ukrajnai zsidók körében rendezett pogromért. A sírnél Mír Kutik, a besszarbiai cionisták volt vezetője, dr. Mose Rigai, a leszerelt katonák nevében és dr. Bár-Menáchem natanajai polgármester tartott emlékbeszédet.

● Haifán a Háméginim-utca egyik bérházában tűz ütött ki, de csodával határos módon senki sem sérült meg. A kiérkezett tűzoltók megakadályozták a tűz terjedését a felsőbb emeletekre és a lakókat letrákon mentették ki az égő házból. A tűzet az egyik közeli műhelyben rövidzárlat okozta, amely átterjedt a bérházra. A tűz-okozta kár mintegy 70 ezer font.

● Letartóztaták Avnérv Slivkovicsot, a bát-jámi város-háza lakókultúra ügyosztályának igazgatóját, akit megvesztegetés elfogadásával vádolnak. A gyanúsított elleni további vád, hogy más tisztviselőket vádolt megvesztegetés elfogadásával és ebben az ügyben kétértelműen tett hamis tanuvallomást.

● Eddig 30 ezer diák látogatott el Kfar Chábádba a pészách előtti „pészách akció” keretében. A kisdíjak végignézték a „Máca smurá” sítését, az ünnep jelentőségét ismertetik előtűk és pészách dalokat tanulnak. Az akció szervezői az idén 75 ezer kisdíjakot látnak vendégül a lubavicsi rebe 75-ik születésnapjának megünneplése alkalmából.

● A haifai bíróság 2000 font pénzbüntetésre ítélték a „Jiszráél” pékséget, mert egy kenyéren cigarettacsutkát találtak.

Carter ellenzi zsidó települések létesítését a területeken

Brzezinski tiltakozik: „Nem vagyok Izrael ellensége” — Kissinger Rábinnak: Minden amerikai kormány a teljes visszavonulás híve

A legutóbbi washingtoni Rábin-Carter találkozó során az amerikai elnök közölte az izraeli miniszterelnökkel, hogy ellene van minden új település létesítésének az Izrael által megszállt területeken. Carter, aki minden kétséget kizáróan kifejtette álláspontját, hozzátette még, reméli, hogy Izrael ezen a téren nem fog a jövőben olyan lépéseket tenni, amelyek őt arra kényszerítik, hogy nyilvánosságra hozza a zöld határon túli településekkel kapcsolatos álláspontját.

A hatnapos háború óta Amerika közvetve ellenzi települések létesítését a területeken. Az összes legutóbbi amerikai kormányok álláspontja ugyanis az volt, hogy az új zsidó települések felállítását zavarja a közelkeleti béke megteremtését.

Most tudódott ki, hogy amikor Rábin legutóbb Washingtonban Kissingerrel is találkozott, a volt amerikai külügyminiszter kifejtette nézetét miszerint „Izraelnek akkor is ki kell vonulnia Judeából és Somronból, vagy legalábbis le kell mondania a területek jelentős részéről, ha mindössze a háborus állapot megszüntetéséről jön létre megállapodás az arabokkal”.

Kissinger kifejtette, hogy Izraelnek nem szabad áttátnia macát jövődöbeli határait illető amerikai állásponttal kapcsolatban, az esetleges átfogó elrendezés megteremtése esetén. Kissinger szerint minden amerikai kormány kényszeríti teni fogja Izraelt, hogy kisebb határkiigazítások után vonuljon vissza az 1967. június 4-i határookra.

Zbigniew Brzezinski, Jimmy Carter amerikai elnök nemzeti biztonsági tanácsosa, a hét végén találkozott Wa-

shingtonban Szmichá Dinitz izraeli nagykövettel és élesen tiltakozott az ellen, hogy Izraelben úgy állítsák be, mintha ellenséges magatartást tanúsítana. Brzezinski ezzel a lépésével lényegében a Dávárban és a Háárecben megjelent tudósításokra célozott, amelyek Rábin washingtoni látogatása során, illetve a legutóbbi minisztertanácsos elhangzottak után, ezt a nézetet fejezték ki.

Jimmy Carternek „rendkívül nehéz napjai”, vagyis tárgyalásai voltak Jichák Rábinnal, mert az izraeli miniszterelnök kemény és következetes magatartást tanúsított a megbeszélések során. Ezek után könnyen megtörténhet, hogy problémák merülnek fel a két államférfi közötti kapcsolatokban — írja a New York Times legutóbbi számában James Reston.

A befolyásos hírlapíró hangsúlyozza, hogy Carter megszegte a bevett diplomáciai szokásokat, amikor még Rábin amerikai tartózkodása idején sajtófogadást tartott Washingtonban és anélkül, hogy erről előzetesen tájékoztatta volna az izraeli miniszterelnököt, a hírlapírók előtt ismetette a közelkeleti megegyezés békejavaslatát. Cyrus Vance amerikai külügyminiszter sem kapott előzetes értesítést.

Reston rámutat arra, hogy Carternek volt néhány pontatlansága, nyelvbottlása, amikor arról beszélt, hogy Izraelnek szüksége van új védhető határookra és nyomban utólag kifejtette, hogy Izrael köteles nagyjából visszavonulni az 1967 évi határookra, annak ellenére, hogy Izrael következetesen hangsúlyozza, régi határait nem tekintti jól védhető határoknak.

Anyagi nehézségek miatt

SOKSZÁZ MUNKÁSNAK MONDOTT FEL AZ ÁMKOR, A TÁDIRÁN ÉS A SÁVIT

Az Ámcor, a Sávít és még né hány nagy tartós háztartási cikket és felszereléseket gyártó üzem utóbbi hetekben többszáz munkást bocsátott el, miután drasztikusan csökkent az eladott gépek termékei iránti kereslet. A Tádirán cég az idén már mintegy 200 munkásnak mondott fel, de ezek jelentős hányada folytatja a munkát, mert olyan üzemeztélegekbe helyezték át őket, ahol munkahelyek megürültek.

Uri Bernstein, az Ámcor társvezérigazgatója elmondotta, hogy a vállalat frizsider részlegében 80 munkásnak mondották fel, a pliz-részlegében pedig 50 munkásnak. A hisztadruiti érdekeltséghez tartozó Ámcor eddig összesen 180 dolgozójának mondott fel, főleg azoknak, akik az egyszerűbb fém szerelvényekkel foglalkoztak. Ugyanakkor a vállalat Ámron nevű elektronikai üzemeiben és Ámhed nevű játékgyárában újabb munkásokat vettek fel. Ott az elbocsátott dolgozók közül 150 munkás a termelésben dolgozik.

A szakszervezet követelte, hogy elsősorban azoknak a munkásoknak mondjanak fel, akiket a közelmúltban, vagy az utóbbi években alkalmaztak. Így tehát az elbocsátottak jelentős hányada új olé. A szakszervezet intézkedése nyomán, az Ámcornak nem sikerült úgy intéznie az elbocsátásokat, hogy a kevésbé alkalmas munkásoknak mondjanak fel. A vezérigazgató közölte még, hogy a frizsidergyártás hátrébb 4500 egységre 3500 egységre csökkent vissza és a prognózis szerint a helyzet nem javul, sőt valószínűleg romlani fog. Mindenesetre reméli, hogy ha a helyzet változatlan marad, nem lesz szükség további elbocsátásokra.

A vállalat exportja, amely tavaly duplájára emelkedett — és

az idén a jelek szerint ismét megdől az 100 millió dollár szinten — szintén nem nyújt teljes kárpótlást a helyi piac visszaeséséért. Az elmúlt év alatt olyan béremelések voltak, hogy a vállalatnak nincs elegendő pénzforrása a fizetések fedezésére. A vezérigazgató kifejtette, hogy atermelésben dolgozók bére csak az esetben lehet további 5 százalékkal emelni, ha bizonyos számú munkást elbocsátanak.

A BIZTOSÍTÓTÁRSASÁGOK 40 MILLIÓ FONTOT TÉRITENEK MEG AZ AUTÓTULAJDONOSOKNAK

A kötelező biztosítás különbözötét csak 3 hónap múlva kapják meg az autótulajdonosok

A biztosító társaságok kötelesek 40 millió fontot visszafizetni azoknak az autótulajdonosoknak, akik a kötelező baleset viszontbiztosítás bevezetése alkalmából többet fizettek, mint kellett volna. A biztosítás végösszegét utóbbi ülései egyikén hagyta jóvá a Kneszet pénzügyi bizottsága. Uzi Abel, az „Avner” állami biztosító vállalat vezérigazgatója közölte, hogy az autótulajdonosok 3 hónapon belül kapják csak vissza a pénzüket.

Abel kifejtette, hogy a kötelező baleset viszontbiztosítás tarifájának leszállítása nyomán a magánautó tulajdonosok a már befizetett prémiumok 12—13 százalékat kapják vissza, a nehéz járművek, köztűttük a teherautók tulajdonosai a már befizetett összeg mintegy 30 százalékát. Há napokkal ezelőtt a kötelező biztosítás bevezetése idején mintegy 45 ezer autótulajdonos vette igénybe a nagyszögű prémium kifizetésére folyósított rendkívüli bankkölcsönt. Az „Avner” vezérigazgatója figyelmezteti az érintetteket, hogy a kölcsönt a bankkal megállapított feltételek szerint és időben kell kifizetni, tekintet nélkül arra, hogy mikor és milyen összeget kapnak majd 3 hónap múlva vissza.

A FEBRUÁRBAN KIVÁNDOROLT SZOVJET OLÉK FELE BÉCSBEN MARADT

Februárban sem volt változás a Bécsbe érkező szovjet zsidók lemaradásában: 523 szovjet, mintegy 49 százalék) elhatározta, hogy nem Izraelbe jön.

A lemaradottak nagyrésze a Szovjetunió nagyobb városaiból valók: így az Odesszából kivándorolt 135 ember 92 százaléka, a charkusi 72 zsidó 82 százaléka, a Leningrádból jött 60 zsidó 78 százaléka, a kievi 92 kivándorolt 73 százaléka, végül a moszkvai 85 zsidó 65 százaléka Bécsben lemaradt. A fenti adatok derülnek ki abból a jelentésből, amelyet Uzi Nárkisz a Szochnut alijja és klita-osztályának vezérigazgatója nyújtott be a február hav alijja méreteiről.

Az is kiderült a jelentésből, hogy a lemorzsolódott zsidók 40 százaléka 30 éven aluli és 131 közülük akadémiai végzettségű, vagy szabadfoglalkozású. A szovjet olék foglalkozási megoszlása szerint 57 mérnök, 70 gyári munkás, 30 tisztviselő, atöbbiek technikusok, laboránsok, vagy foglalkozás nélküliek.

NINCS SEMMI ÚJ A PFSZ ÁLLÁSPONTJÁBAN

Irta: SÁBTÁJ HIMMELFARB

Az izraeli közvélemény néhány hónapja foglalkozik Izráel és a PFSZ, vagyis a terrorista közötti jövőbeni kapcsolatok problémáival.

Ugyanakkor, amikor az izraeli kormány ismételtelen kijelentette, hogy nem tárgyal a terrorista szervezetekkel és amennyiben összehívják a genfi konferenciát a PFSZ nem lehet tárgyalópartnerünk, különböző izraeli, általában baloldali tényezők — erőfeszítéseket tesznek, hogy hangsúlyozzák a PFSZ-el való tárgyalások fontosságát. Ezek az izraeli személyiségek újra találkoztak Európában a terrorista képviselőivel és visszatértek után lelkesen beszéltek arról a változástól, amely a PFSZ-nek Izráelhez való viszonyában állt be: különösen arról, hogy megváltozott a PFSZ álláspontja Izráelről, mint önálló állammal. Ez ellentétben áll nemcsak a PFSZ vezetőinek eddigi kijelentésével, hanem az azzal a zászlójukra írt programmal is, miszerint nincs helye önálló zsidó állam létezésének.

Csak nemrégiben találkoztak Párizsban az izraeli baloldali képviselői a PFSZ megbízottjaival, s amikor visszatértek az országba elítelték az izraeli kormányt, amiért nem elég előre látó és nem veszi figyelembe azt a fontos változást, amely a PFSZ álláspontjában érezhető Izráel állama irányában. Ezek a személyiségek elmondották azt is, hogy a PFSZ képviselői, akikkel találkoztak és Izráel és a PFSZ kapcsolatáról tárgyaltak velük, a PFSZ hivatott megbízottai voltak és Jászzer Aráfat tudomásával folytatták a tárgyalásokat az izraeliekkel.

Ez a hír, amely úgy Izráelben, mint külföldön napvilágot látott, oda vezetett, hogy nyugati politikusok is hinni kezdték a PFSZ álláspontjában beállott változásban és bírálták az izraeli kormány makacsságát, mert nem veszi figyelembe a PFSZ Izráel irányában tanúsított „jóakarát”: továbbra sem hajlandó elismerni a PFSZ-t tárgyalópartnerként és nem járul hozzá, hogy képviselői résztvegyenek a genfi konferencián.

Az izraeli baloldali személyiségek ezen álláspontja csak megerősítést nyert egyes jobboldali politikusok, — mint például Ezer Weizman és Ariél Saron — által, akik köztudomásúan a legelisztesebb álláspontot foglalják el a terroristaikkal szemben. Ez a két közéleti személyiség nyilvánosan is a PFSZ embereivel való tárgyalások mellett tört lándzsát. A tény nemcsak Izráelben, de Nyugaton is meglepetést keltett és csak megerősítette a nyugati politikusoknak Izráel ellen hangzottatót kifogásait, hogy a PFSZ-el való tárgyalások ügyében a kormány makacs álláspontot foglal el, holott izraeli jobboldali személyiségek is a tárgyalások mellett vannak.

Az izraeli kormány azonban nem hajlandó eltérni eddigi elvétől és folytatja következetes álláspontját a PFSZ-el szemben. Eddig az amerikai kormányzat elfogadta Izráel érvelését és a miniszterelnök washingtoni látogatása után is kijelentette, hogy az Egyesült Államok PFSZ-el szembeni politikája nem változott: a közelkeleti viszályban a PFSZ nem fogadható el tárgyalópartnerként mindaddig, amíg az arab terrorista szervezet hivatalosan nem ismeri el Izráel állam létjogosultságát.

A PFSZ azzal, hogy makacsul tagadja Izráel létjogosultságának elismerését, megkönnyítette Izráel hivatalos álláspontjának kifejtését, elfogadhatóságát és a nyugati államok állásfoglalása nagyjából megegyezett az izraeli érveléssel.

Az elmúlt napokban az izraeli álláspont komoly segítséghez jutott, éppen a PFSZ részéről, amely most tartja megbeszéléseit Kairóban.

Aki az utóbbi napok folyamán figyelemmel kísérte a Palesztinai Tanács üléseit, tapasztalhatta, hogy már régen nem hallottunk Izráellel kapcsolatban ilyen szélsőséges nyilatkozatokat és kijelentéseket, mint most Kairóban.

Kairóban nyilvánvaló versengés folyik a PFSZ keretében tömörülő terrorista csoportok között. Mindegyik szélsőségesebb akar lenni álláspontjában Izráellel kapcsolatban. Az Aráfat vezetése alatti, állítólagos mérsékelt csoport sem maradt el riválisai mögött

gyűlölködő kifejezésekben. Nyilvánvaló, hogy az Aráfat-féle mérsékelt is lényegében és valójában Izráel megsemmisítésére törekednek.

Szádát egyiptomi elnök az utóbbi hónapokban erőfeszítéseket tett annak bizonyítására, hogy ő a tényleges gyámja a terrorista-szervezeteknek, miközben igyekszik a Nyugatot meggyőzni arról, hogy a PFSZ-ben egyenjogu partnert kell látni a genfi békekonferencián. Szádát arról akarja meggyőzni a nyugati országokat, hogy a mai PFSZ nem azonos a tegnapi terrorista bandákkal és ezért nem szabad bojkotálni őket, amikor megegyezést keresnek a közelkeleti viszályra. A Kairóban elhangzottak szerint úgy tűnik, mintha a terrorista nem egyeztetett volna mondanivalójukat Szádát taktikázó álláspontjával és nyíltan kifejezésre juttatták Izráel iránti gyűlöletüket; megerősítették, igazolták, hogy a mai napig sem változtak meg.

A Palesztinai Nagytanács résztvevőinek felzárulása arcucsapást jelent azoknak az izraeli közéleti személyiségeknek, akik hónapok óta igyekeznek meggyőzni az izraeli közvéleményt az állítólagos változásokról, amelyek a palesztin terroristaik nézeteiben bekövetkeztek. A történetek után aligha van Izráelben valaki, aki hajlandó komolyan venni ezeket a személyiségeknek nézetét, miszerint a PFSZ hajlandó elismerni Izráelt.

Az utóbbi tény jelentősen befolyásolja az egyes pártok választási programjának megfogalmazását is. A mai napig voltak körülmények, amelyek hozzáállásukat a területükön lévőkhöz az említett nyilatkozatok szerint állapították meg. A Palesztinai Nagytanács legutóbbi ülése azonban keresztülhúzza azoknak a külföldi köröknek számításait és reményeit, akik hittek az izraeli és terroristaik közötti párbeszéd esélyeiben.

Úgy vélik, hogy az amerikai kormánynak is le kell vonnia a következtetéseket a Kairóban történetekről, hiszen a kairói Palesztinai Nagytanács az engedékenyebb formula helyett mégis a megszigorította az Izráel-ellenes álláspontját, olyan ellenséges hangot ütött meg mint a multhant Washington is vádolja, mert az támogatja Izráelt.

Tegnap nyilvánosságra hozták Carter legutóbbi nyilatkozatát: arról beszélt, hogy a palesztinaiaknak is joguk van szelföldükhöz és ezért támogatja ezt a jogukat. Úgy látszik, az új amerikai kormány még nem vonta le a következtetéseket a PFSZ magatartásából; más lapra tartoznak a szavak és más módóttuk meghuzódó szándék.

Most, hogy ismertté vált a Palesztinai Nagytanács vita-avanga, már nem kétséges, hogy a PFSZ továbbra is Izráel megsemmisítésére törekszik. Bármit is mondanak a jövőben Izráel létjogosultságával kapcsolatban, nyilvánvalóan taktikázás lesz és ezt az amerikai kormánynak is tudomásul kell vennie. Meg kell fontolnia, helyese-e, ha a PFSZ is részt vesz a béketárgyalásokon. Mindenekelőtt meg kell értenie, hogy Izráelnek szüksége van biztos határookra, mert ha Judéában és Somronban létrejön egy önálló palesztinai állam, akkor az könnyen meglepheti Izráelt.

Carter washingtoni sajtófogadásán arról beszélt ugyan, hogy Izráelnek joga van védhető határookra, de akkor olyan kifejezéseket is tett, amelyek nem csak Izráelben, hanem az arab országokban vitát keltettek. Innen a fontossága a Palesztinai Nagytanács kairói ülésén kialakult álláspontnak.

A jelenlegi helyzet megítélése szerint, Izráelnek súlyos politikai vitái lesznek az amerikai kormányval a közelkeleti válság megoldásával kapcsolatban. Az, ami a Palesztinai Nagytanácsban elhangzott, megerősíti Izráel érveit, de ez még mindig nem jelenti azt, hogy az amerikaiak egyetértenek velünk.

A PFSZ jelszava és célja Izráel felszámolása volt és marad. A Kairóban történetekben tehát mindössze az az uidságs, hogy megcáfolták az állítólagos jóakaratot és mértéktartást, amely az izraeli személyiségekkel folytatott tárgyalások során állítólag felmerült. Ma már tudjuk, hogy mindez csak propaganda volt, amely nem érdemli meg, hogy viszonyuljunk hozzá.

Az amerikai elnök csapnivalóan jó béketervei

Jimmy Carter amerikai elnök kijelentései közelkeleti béketerveiről, Rábin miniszterelnök látogatása idején és az elnöki szavak külügyminisztérium magyarázatai annyi meg nem érdemelt dicsőreben részesültek és oly indokolatlan javszekelést váltottak ki Izráelben, hogy most már ideje megállapítani, voltaképpen miről van szó.

Carter nem az első amerikai elnök, aki szerint Izráelnek béke ellenében vissza kell vonulnia az 1967 előtti határokra.

AZ ESEMÉNYEK MARGÓJÁRA

Irta: ARAD GIDEON

azoknak kisebb kiigazításával. Lyndon Johnson elnök 1967 júniusában tett deklarációja már lefektette ezt az elvet, amelytől eddig egyetlen amerikai kormány sem tért el, bár Nixon és Ford elnökök ezt nem hangsúlyozták nyilvánosan. Az amerikai kormány később a Biztonsági Tanácsban is megerősítette a híres 242. számú határozat előszavába foglalt elvet, amely szerint nem engedhető meg területek erőszakos elfoglalása. Izráel csak később fogadta el a BT határozatát, de Aba Even külügyminiszter már 1967 nyarán, az UNO rendkívüli közgyűlésén közölte, hogy Izráel nem kíván területi terjeszkedést.

Az izraeli ellenzék ugyan szívesen mefeledkezik ezen tényekről, viszont az USA közelkeleti politikája és többek közt a „Rogers-terv” is erre az alapelvré támaszkodik.

ROGERS SISCO-TERVE

Azok, akik most siránkoznak, hogy Carter felújította a Rogers-tervet, tévednek. Carter fenntartja a Johnson-deklarációt és a BT-határozatot alapelvré. Ezzel szemben a Rogers-tervnek az volt a főhibája, hogy nem a közelkeleti államok nehezen elérhető megegyezését igyekezett létrehozni, hanem nagyhatalmi presszióval akarta azt ráerőszakolni Izráelre és az arabokra. Előbb háromhatalmi, majd négyhatalmi bizottságot próbáltak ki. Gunar Jarring UNO-megbízottat küldték ki, hogy Izráelt kényszerítsék visszavonulásra, mielőtt az arabok a határolt területek megszállásának. Amikor mindez nem sikerült, Rogers Moszkvával akart megegyezni, hogy a két szuperhatalom diktálja a békét.

Egyébként a „Rogers-terv” szerzője nem volt más, mint Joseph Sisco helyettes államtitkár, későbbi miniszterhelyettes, aki a múlt héten a washingtoni egyetem elnökéként díszdoktorrá avatta Jicchák Rábin. Izráel jelenlegi miniszterelnöke pedig washingtoni nagyköveti működése alatt jónéhányszor tudatta Siscoval, hogy Izráel semmiesetre sem éri be a 67 előtti határok kisebb kiigazításával. Ebben a kérdésben azonban sohasem állt fenn egyetértés Izráel és az USA között.

A BIZTONSÁGI HATÁROK

Nagy eredményként kürtölték világgá, hogy Carter magáéva tette Izráel találmányát, a politikai országhatárokkal nem azonos biztonsági határokat. Tévesen úgy hitték, hogy Carter legalább elvben elfogadta az Alon-tervet, főleg miután állítólag tudatta Rábinnal, hogy lehetségesnek tekintie a Jordán-folyó mentén húzódó izraeli biztonsági határt.

Sajnos kiderült, hogy itt is igen jelentős eltérések állnak fenn az amerikai felfogás és Jigál Alon, vagy Mose Daján elképzelései között. Az izraeli biztonsági felfogás alapelve ugyanis az, hogy semmiféle nemzetközi garancia és nemzetközi békecsapat nem nyújt tényleges biztonságot és csakis saját haderőnkben bízhatunk. Ezért a Jordán mentén izraeli csapatoknak és biztonsági települések láncolatának kell őriznie a határt.

Ezzel szemben Carter kifejtette, hogy nemzetközi csapatok és demilitarizált zónák, vagy színáji mintájú riasztó állomások alkalmasak szerinte, a „biztonsági határok őrzésére”. Azt az elgondolást is felvetette, hogy Izráel egyes biztonsági sávokat Sárm el-Sejk) bérbevegyen az illető arab államtól, amely megtartaná a névleges szuverenitását a terület fölött.

A BROOKINGS-JELENTÉS

Honnan veszi ezeket az ötleteket Carter elnök, akinek saját bevallása szerint, kevés fogalma van a rendkívüli bonyolult közelkeleti problémáról?

Magyarajkiúknak!

SINKOVITS IMRE

a vidám szórakoztató filmben

CSAK 3 VETÍTÉS! SZÁMOZOTT HELYEK!

TEL-AVIV — „Cinema 1”, vasárnap, 1977.3.20. d.u. 5-kor
Jegyek: „Rokoko”, Dizengoff 93.

NATANJA — „Studio” mozi, hétfő, 1977.3.21. este 7-kor
Jegyek a mozi pénztáránál.

PETÁCH-TIKVA — „Hádár” mozi, kedd, 1977.3.22. este 7
Jegyek a mozi pénztáránál csak az előadás napján, este 6-tól.

EGYEDÜLÁLLÓ ÖREG UR KERES

3 szobás kármeli lakásába

HÁZVEZETŐNŐT BENTLAKÁSSAL

Telefon 9— 13-ig 64—22—25.
17 óra után 89—281.
SALAMON ANTON,
Haifa, Rech. Sunamit 6.

Az új elnök Rábin látogatása előtt nem csupán Vance külügyminiszterrel tanácskozott. Hanem két további tanácsadó-jával, a Nemzeti Biztonsági Tanács új elnökével, Zbigniew Brzezinski professzorral és annak helyettesével, William Quandt-tal, aki ugyancsak a Harvard egyetem tanári karából érkezett a Fehér Háza.

Brzezinski és Quandt másfél évvel ezelőtt a „Brookings-jelentés” szerzői között volt. Ezt a külpolitikai tanulmány-intézetet Kissinger külügyminisztériuma bízta meg a közelkeleti probléma megoldási javaslatának elkészítésével. Az intézet különbözősége fél évig vitakozott, többek közt az 1967-es „kissé kikorrigált” határookra való visszatérésről, amelyet Brzezinski is helyeselt. Végül a bizottság Izráel-barát tagjai javaslatát fogadták el, amely szerint Izráelnek vissza kell vonulnia „a felek közötti megállapodás szerinti, védhető határookra.”

Carter most úgy a Brookings-jelentés szövegére, mint Brzezinski eredeti — és nyilván változatlan — nézetére támaszkodott.

A Brookings jelentése lényege azonban a békemegoldás módjában van, amely megfordítja Henry Kissinger lépésenkénti megoldásának politikáját. Az intézet ehelyett azt javasolja, hogy a felek először egyezzenek meg a megoldás két alapelvről: 1. Visszavonulás a megszállt területekről; 2) A háborús állapot megszüntetése és a határok megnyitása. Ezen elvi megegyezés után kezdődjék meg a szakaszonkénti megvalósítás. Minden szakasz végrehajtása 1—2 évig tarthat és csak egy szakasz teljes végrehajtása után kerülne sorra a következőre.

Erre utalt Jimmy Carter, amikor 2—4—6, vagy 8, esetleg több évig tartó megoldásról beszélt. Nem kétséges, hogy az amerikai elnök Brzezinski és a Brookings-Intézet tanácsait követi.

A PALESZTINAI KÉRDÉS

Carter alig említette a palesztinai kérdést és nem részletezte megoldásának módját, amint ezt a Brookings-Intézet sem tette. Cyrus Vance ellenzi Aráfat-állam létesítését és állítólag Brzezinski is elfogadta ezt a felfogást, bár eredetileg palesztinai állam mellett foglalt állást a Brookings-Intézet két év előtti tanácskozásán. Washington azonban tagadja, hogy ebben a kérdésben bármilyen megállapodás jött volna létre Rábinnal. A kérdés nyitva maradt, de világos, hogy Amerika előnybe helyezi a jordániai megoldást, bár Carter szerint a palesztinaiak joga, hogy „államkeretet” követeljenek.

A Rogers-tervvel ellentétben, Carter azt ígéri, hogy nem fog ránk kényszeríteni semmilyen megoldást. Ezt az ígéretet elődjeitől is hallottuk, ami nem akadályozta meg a fegyverszállítások ideiglenes szünetelését, amikor Izráel nem fogadta el Kissinger első javaslatát az átmeneti egyezményre Egyiptommal.

Jimmy Carter és külügyminisztere az amerikai segélyt az emberi jogok védelmére is kívánja felhasználni. Emiatt Brazília már lemondott minden amerikai segélyről. A szénatás most 82 állam „erkölcsi bizonyítványát” vizsgálja felül, amerikai diplomaták jelentése alapján. Izráel bizonyítványa állítólag elégséges, részben jó, de távolról sem jeles.

Nálunk Carter béketervei egyelőre nem az arab—izraeli háborúszünetét viszik előre, hanem adózó pártközi harcban szolgálnak löszerként. Mennyivel okosabb lenne bevélni, amíg az arabok is elmondják mondókájukat Washingtonban, a Fehér Háza.

Anvár Szádát máris élesen elutasította Carter terveit és Ászád Moszkvába megy tanácskozni, mielőtt Carterrel találkozna. Ha oly vesélyesek a Carter—Brookings tervek, amint ezt ellenzékünk vezetői állítják, miért nem bizzuk az arabokra elutasításukat és miért támadjuk az USA jóakaratu új elnökét azért, hogy mindenképp meghallgatta miniszterelnökünk véleményét?

Ilyen józan magatartást azonban ugyálszik nem lehet elvárni azoktól, akik meg akarják alakítani az „alternatív kormányt” és irányítani kívánják Izráel politikáját az őszel kezdődő komoly tárgyalásokon, amelyeken Carternek, a Brookings-jelentésnek és Brzezinskinak is fontos szerep jut majd.

MÜLLER PINCHÁSZ

názáreti főrabbinak és nejeének,

MENUCHA

LEÁNYUK ELJEGYZÉSE ALKALMABÓL GRATULÁL

A NÁZARET-ILITI VALLÁSI TANÁCS

48 éves, főiskolai műveltséggel rendelkező, az összes világnyelvet beszélő, kötelezettség nélküli

CSINOS ÖZVEGYASSZONY

megfelelő haitai vagy környéki

ÉLETTÁRSAT KERES.

Cim: HAIFA, POB. 218.

30—35 év közötti, művelt, kimondottan

SZÉP, MAGYAR NŐ ISMERETSÉGET KERESI

önálló foglalkozással bíró úr.

Cim: Haifa, POB. 4094 399 részére.

HAIFAI MOZIK MÜSORA

ORAH — HÁGONÉV MIGÁNAV PÁTUR

ÁRMON — 12—3 KÖZT TÖRTÉNT

ÁCMON — HÁGONÉV MIGÁNAV PÁTUR

ÁMFI — EGY SOFÓROKTATÓ VALLOMÁSAI

RON — JONÁTÁN AKCIÓ

MIRON — EMÁNUEL

Akadémikuspó

rendezett körülmények közt kötelezettségek nélkül.

Haifán, vagy környékén lakó, 48—60 körüli, hozzáillő

FÉRJET KERES.

POB. 36807, Tel-Aviv

SZÓ ÉS JÁTÉK

Szavak is devalválódnak, nemcsak pénznek. A „jóember” kezdetben dicséretet jelentett, később elértéktelenedett és ma már néző, foghegyről odavetett fitymálás: „Na fogja, jóember!” Még rosszabbul járt a „chrétien”, ami eredetileg egyszerűen és világosan keresztényt jelentett, később már csak közrendű pórt, mint a „póseter jid”, a végén, a „kretén” formájában már félkegyelműt.

Igy züllött le mifelénk a „szankció” is. Lexikális értelemben ez „tilalmas magatartás megbüntetésé”, természetesen az arra hivatott fórumok által, míg minálunk semmi ilyesmire nem hivatott erőszakos csoportok által alkalmazott zsaroló eszközé vált, amely a teljesen ártatlan, a konfliktusban még csak nem is szereplő nagyközönséget sújtja. ... Ami azt bizonyítja, hogy a szavak zülése a társadalom züléséből fakad.

Elképzeltem álmom. Valahol Európában, a század elején, álmodja egy derék, vallásos zsidóember, hogy ott áll az Uristen színe előtt: — És mondd, ribono sel olám, mivé lesznek a fiaim? — Derék zsidókká lesznek, nagy talmudtudósok is lesznek közöttük. — S az ő fiaik? — Sajnos, kevesen lesznek, de a legtöbbjük már jól fogja beszélni a lósn-kajdest. — S az ő gyermekeik? — Azok egytől-egytől kosárlabda-szakértők lesznek.

Panaszosan mutatja barátjának, hogy gyönyörűsége begóniája fonnyad, hervadozik. Begónia agóniája.

Uj politikai törzspárt mutatkozik be a televízióban. Mialatt a közepén ülő elnökük a párt programját ismerteti, a baloldali ülő ittkár, vagy alelnök szemmeláthatóan unja ezt és önfelédten vakargatja feje bubját. Nem szeretem a politikai vakarnokokat.

Egy közmondás parafrázisa: Addig jár a korszó a kutra, míg szürrealista festmény nem lesz belőle.

A purimi műsor televíziós közvetítése során meglepetéssel észleltem, hogy a „Szep asszonyok kurizálók” bevonult egyházi dalaink kincsestárába. Ezuttal a Bné Akiba templomában zendült fel a Megila felolvasása után.

Várom az Uncili, smuncili és a Gimbelem-gombolom-ot.

Divatosak a sajtóban az „Innen-onnan” vagy „Hihetetlen, de megtörtént” címen publikált kuriózumok. E címeknek csak egyik fele igaz, mert a meglepő történeteket többnyire „onnan” hozzák, mert „innen” ellenőrizni is lehetne őket, a „hihetetlen” meg igen gyakran nem „megtörtént”.

Igy járta be a világsajtót, két-három izraeli lapban is napvilágot látott, az a különös baleset, amelynek során Olaszországban sűrű ködben hajta egy autós, hogy jobban lásson, kidugta a fejét az ablakon, de ugyanakkor leutánozta őt ebben egy másik autós is, aki hosszú ideje hajtott vele párhuzamosan, s addig-addig robogtak, most már kidugott fejével jobban látva az utat, míg csak a két autós fejével egymásnak nem ütözközt!

Amiben épp csak az nem stimmel, hogy ha párhuzamosan, tehát ugyanabba az irányba hajtottak, s mindkét vezető — természetesen — a baloldali ablakon dugta ki a fejét, akkor fejével egymásnak sehogyan sem ütközhetek. Inkább a hír ütözközik a logikával.

Mikor már túl voltunk a forma-evésen és az afikómán is elrejtett, edesapám megemelte volt a széder-tálat, rajta a páskával és felkiáltott: „Hó, Láchmó anyó!” Leg-alábbis így hallottam én, hároméves fejemmel. Törni is kezdtem azonmód, ugyan ki lehet az a Láchmó anyó, aki után edesapám az imént kiáltott? Mert már nagyjából ismertem minden rokon meg szomszéd névét, de ezzel a névvel még nem találkoztam. Odaugtam bátyámnak: ki az a Láchmó? Visszasugta: kenyer. Ami nem lehetett igaz, hisz megmondták, hogy most nyolc napon át kenyér még csak a szemünk elé sem kerülhet. Így bukkant fel buksi fejemben, majd meürit el ismét más fogas-kérdések között Láchmó anyó, s csak amikor, kissé felnöve, szegény zsidónegyedünk tömöttelen levegő-exisztenciáját megismerve, látva, hogyan keresik-kutatják, üldözik s legtöbbször nem érik utól a másoknak oly bőven jutó, előlük mindig megszokó kenyereket, akkor kezdtem megérteni a kétségbeesett kiáltozást a mindig távolodó anyagi biztonság delibájában: „Hó, Láchmó anyó!” Ami persze láchmó anyó, a szegénység kenyere.

gréda

NOTESZLAPOK

ADY ENDRE BESZÉLGETÉSE — Rosenbaum kisvárdai főrabbiával

Rosenbaum Mózes kisvárdai főrabbi 1915 februárjában a budapesti Magyar Király szállodában töltött néhány napot. Ugyanakkor ott lakott Ady Endre is. Rosenbaum rabbi korábban Ady pátriájában, a Szilágyságban, Szilágysomlyón működött. Ady betegeskedése folytán nem hagyhatta el szobáját. A rabbi ott-tartózkodásának híre azonban elérkezett hozzá. Uglátszik Rosenbaumot még mindig „szilágysomlyói” rabbiaként emlegették, s Ady úgy hitte, hogy szállodafőrabbi egyenesen a Szilágyságból jött Pestre. Otthoni friss híreket akart tőle hallani. Barátai útján megkereste a rabbit, jöjjön be hozzá. Rosenbaum eleget tett a kérésnek. Néhány perc múlva már Ady szobájában volt. Megismerkedett az Adynál vendégségben lévő Bölönickkel, majd valamivel később megérkezett Dénes Zsófiával, Ady menyasszonyával.

Az Ady életrajzi irodalomban Dénes Zsófia, aki a kilencvenet túlhaladva, jelenleg is Pesten él, jelentős szerepet kapott. Több könyvet, számos visszaemlékezést írt Adyról. „Élet helyett órák” című, 1969-ben Budapesten megjelent könyve 214—217. oldalain írja meg a rabbi és a költő találkozását. Így aztán nemcsak az Ady biográfiához ment meg egy történelmet, de felvillantja egy századeleji magyarországi ortodox rabbi rokonszenves figuráját is. A beszélgetés igen szívélyes volt. Ady, sok zsidó kapcsolata ellenére tájékozatlan lehetett egy ortodox zsidó életvitelét illetően, meghívta vendégét vacsorára. Ezt Rosenbaum természetesen nem fogadja el. A beszélgetés azonban folytatódik. A költő, mint sok más esetben, most is érdeklődést mutat a zsidó hagyomány iránt. Szó esik a Talmudról. Rosenbaum a talmudi etikára jellemző példázatot mond el az irástudók és a vezetőik felelősségéről. A háborús tételben, a komor pesti hangulatban, ez az elbeszélés nyilván külön hangsúlyt kapott.

Dr. Schweitzer József pécsi főrabbi, a Budapesten Scheiber Sándor szerkesztésében megjelent Évkönyvek-ben három folytatást közölt újszerű, érdekes és kulturértémi szempontból valóban kincsekkel csillogtó tanulmányából. „Magyar írók — magyar rabbiokról” címmel. A téma a kitűnő tanulmány széleskörű tájékozottsága ellenére sincs kimerítve. Sokáig és sok irányban folytatható. Mindenesetre Dénes Zsófia feljegyzése a tanulmány keretében Schweitzernél is helyet kapott. (Évkönyv, 1973—74). Nemrég azonban egy teljesen másirányú közleményben is találkoztunk az Ady—Rosenbaum beszélgetés idézésével. A magyarországi katolikusok hetilapjában, az Uj Ember-ben, Péntes Balduin, a lap főszerkesztője ír a „Bibliás Adyról”. (1977 március 6.) Dicsőreghet említi Dénes Zsófiát, aki több helyen örökíti meg könyvében Ady meleg érdeklődését a Biblia iránt. A szerzetes-pap, irodalom-történet-szírő rábukkant a könyvben a szállodai találkozóra is. Azt így idézi: „Ady egyik pesti szállodai tartózkodása alatt megtudta, hogy ugyanebben a szállodában szállt meg a szilágysomlyói rabbi. A költő megívitálta a rabbit szobájába. Ő az est folyamán egy példázatot is elmondott a Talmudból. Az elbeszélés tanulsága az volt, hogy nem az emberek tehetnek arról, hogy megbottanak, hanem a mesterük és tanítójuk. Ady úgy leste a rabbi szavait, hogy az író után

naplójába a következőket jegyezte le: „Biblia szerelme és öröklött papi gondolkodása vállalta ezt a tanulságot és örült, hogy a misztériumok ismeretlen kertjéből ő maga olyan gyümölcsöt kapott, melynek ízét jónak találta.”

A februári Budapest esti szükkületében Bölönick és Dénes Zsófia társaságában Adyval beszélgető ortodox főrabbi egy lezáruló kor utolsó pillanatai egyikét örökíti meg. Az emlékező feljegyzés most új életet kapott egy rabbi és egy katolikus pap értő írásában.

Dr. MARTON LAJOS

URI MURI

Ha nem csal a memóriám, a jelenlegi s valószínűleg a jövőbeni miniszterelnökünk volt az, aki már nem tudom milyen alkalomból elhangzott beszédében, azon véleményének adott kifejezést, hogy elkerültek látna az időt, amikor illene eddigi prosperitásunk hét kövér esztendejéről gazdasági vágyányunk váltóját, a szerényebb lehetőségekkel kecsgető, és ugyanilyen számú soványabb évfolyamokra állítani.

Azóta, mint ismeretes, sok víz folyt le a néha-napiján megduzzadt kisebb-nagyobb patakjaink medrében, s most a komor bejelentés többéves távlatából, kopogjuk le: soha rosszabbul!

Akármielyen agyafurt módszereket is eszeltek ki a legkompetensebb helyről elhangzott jóslat valóra váltására, a lakosságunk mindenre meggedezt és elszánt lelkes táborát nem sikerült eltéríteni bölcs élettapasztalatától, miszerint: sokkal egyszerűbb és kellemesebb jól élni, mint nyomorogni.

Aminek következtében a hét keszeg esztendő, 1977-re eső első fertályában, már egy szék-kapkodták nemzeti repülőgéppelünk összes külföldi járataira szóló jegyeit, mint a „macevásszert”: ergo, fölötté elkeseredett néplünk jelentős része ez-

idén is, a chámzsinos napokkal teletűzdelt forró és perzselő kánikulai idényt „kost vagy kost” alapon, mosszi világtájak árnyasabb részein fogja szerényen átészélni.

A szerényebb anyagi lehetőséggel sújtott testvéreink viszont honi tengerpartunk mentén szétszórt öcsillagos szállodáink üdítő uszómedencéjében lubickolva, vagy összkomfortos lakosztályaiban meghűződva lesznek lénytelenségek ugyanazt a periódust átvetgetelni, napi 600 líra — plusz a rabmivicsi sarc lepengetése mellett.

De legyünk tárgyilagosság és valljuk be őszintén: nem mindenki vágyik külföldre ruccanni, sőt a szállodáipar különleges szolgáltatásai sem rációllják különösebben, mert itthon is megtalálják számításukat.

De még hogy! Ezek viszont, chátunak, bármicvák, brit-milák és más esaládi események ürügyét kihasználva, a békebeli dezsentri-világot megszégyenítő, és hét sinikunra szóló uri-murik gyönyöröz, de fanyar askeloni borába fojtják keserű bánatukat, és nehezen összegyűjtött pénzüket.

A szentföldi uri-murik szakszerű lebonyolítására specializált termék igénybevétele, a sablonossá vált ceremoniak, a gasztronómiai készítmények egyhanusága, és a futószalagon lebonyolított kiszolgálás gyatrasága miatt, már ugyszólván kiment a divatból.

Ma már a Hátikva-negyed és a szavioni exkluzívitás igényesebb körében is, kedvező időjárás esetén, ezeket a ceremóniakat már saját, vagy kibérelt villák zöldpázsitos és ezotikus fákkal szegélyezett kertjeiben, az esti szellőtől ütömenes himbálózó tarka lampionok, és a sápadt hold rőt fénye mellett bonyolítják le.

Télviz idején pedig a luxus-szállodák hangulatos disztermeiben sereglik össze a féltzeres násznép, ahol frakkos pincérek serege hatalmas, nehéz, kivert ezüstfálakon, a műkörommal bevont rusztikus üvegburák alatt hunyorgó gyertyák fénye mellett hordják be a pikáns francia konyha legrafináltabb invencfalatok tömkelegét.

A bokáig sünnedő perzsákon, kezükben márkás francia itallokkal megrakott tálcákkal, nesztelenül suhannak a pikolók és a pikolinák, miközben lágy muzsika kellemes dallamára neves dízőzők serege a legdivatosabb melódiákat duruzsolják a nagyérdemű közönség fülébe.

Durrannak a pezsgős-üvegek, suhannak a nehéz brokátok, bereg a filmfelvevő, csendesesen hullik a konfetti, villannak blittek, kigyózik a szerpentin, csillognak a brillek, zizegnek a csekkok és kellemes csilingelés-sel csendülnek össze a gyönyöröző pezsgőspoharak.

Löchám! Löchám!
Thaj, csuhaj, sose halunk meg!
És ha meg is halunk egyszer, addig is csak így, ad meá vöeszrim!
KENDI TIBOR

ÉRTESÍTÉS BANKSZÉF TULAJDONOSOKNAK

Ha széfje van — bármely bankban — ezután dupla biztosítást kaphat vagyona és biztosíthatja széfjének tartalmát különösen alacsony tarifa alapján, 1.75 IL összegért évente minden 1,000 fontra. A biztosítási fedezet másfél millió fontig terjed!

Értékpapirokért, okmányokért, stb. speciális tarifát élvez, évi 75 agora minden 1,000 fontra!

A biztosítás megkötésénél — nem köteles részletezni a széf tartalmát.

A székek biztosítása a Discount csoporthoz tartozó „Betách B.M.” biztosító vállalat által.

Ha széfje van a Discount Bankban — megkötheti biztosítását a Discount Bank és a Barclay's Discount Bank 210 fiókjának bármelyikénél.

Ha más bankban van széfje — forduljon közvetlenül a „Betách”-hoz. Telefon (03) 54215.

DISCOUNT CSOPORTHÓZ TARTOZO

AZ ÖN BIZTONSÁGOS KIKÖTŐJE

SMUEL JOSZEE ÁGNON ÉS AZ UJ KELET

„Őn még a világon sem volt, amikor az Uj Kelet magyar fordításban közölte műveimet” — mondotta nekünk 1967 március 28-án, a harmadik nemzetközi könyvvásár megnyitáskor, a jeruzsálemi Binjéne Háumában Smuel Joszef Ágnon, a Nobel-díjas író, a héber próza nagy mestere.

A „Háchnászat Kálá” és „Tmol Silson” című műveit adta nekünk azzal a megjegyzéssel, hogy két könyvet egyszerre még senkinek sem dedikált. — „Tekintve azonban, hogy az Uj Keletről van szó, önnek ezt megteszem” — mondotta az írófejedelem, miközben egyik oldalán Zálmán Sázár államelnök, a másik oldalán pedig Zálmán Árán közoktatásügyi miniszter, megöztük pedig André Schwartz-Bart az illusztris francia-zsidó író, aki két nappal későbbben a „Jeruzsálem-díjat” kapta meg az „Utolsó Igaz” című könyvéért, valamint Chájim Cházád, az izraeli héber írószövetség akkori elnöke állottak.

(gallii)

4 „OSCAR” DIJAS Vincente Minnelli filmjében:

NINA

Vannak nők, akik az élet szeretetére születtek. LIZA MINNELLI • INGRID BERGMAN LIZA MINNELLI éneklő JOHN KANDER és FRED EBB („Kabare”) dalait

2-IK HÉT ORSZÁGOS BEMUTATÓ EGYIDŐBEN „GORDON”, Tel Aviv • „OAZIS”, Rámát Gán Rövidesen: „ORAH” — Haifa, • „ORGIL” — Jeruzsálem

JERUZSÁLEM KÖNYVTÁR Rch. JAVEC 2

Jó könyv — jó társaság Nálunk mindent megtalál

A DÉLIBÁB-KERGETŐK

Irta: DÁN OFRY

Kairóban ismét gyilkosságot követtek el. Az ugynevezett Palesztinai Nemzeti Tanács ülésén hajtották végre a szörnyű tettet. Az áldozat, — egy kedvelt és mesterségesen dédelgetett izraeli illúzió...

Ezt ölték meg a palesztinai terrorlegények egyhetes kairói tanácskozásán. Azt a tévhitet, hogy van kívül és van miről beszélni Áráfát hóhérajával.

Ugy is fogalmazhatnánk, hogy Jászser Áráfát kairói politikai színjátékának különböző jeleneteiben és a záróülés függönyének legördülése előtt is érthetően, az izraeli galamb-szépítők orra alá dörgölték a keserű valóságot, hogy a palesztinaiak nem akarnak békét Izráellel.

Es minthogy az izraeli „békétábor” magas oktávokon haroszó-szavaló papjai évek óta azt próbálják elhitetni a világgal, hogy a Közelkeleten már régen béke és testvériség honolna, ha Izrael kormánya nem „makaeszkodna” annyit, ki-mondták most a tudoldalról a kijózanító cáfolatot.

Nincs változás a Palesztinai Felszabadító Szervezet átvétre és gyűjtőfogalomra hallgató gyilkos bandák álláspontjában. Továbbra is Izrael fejét követelik. Ha ezt a feltételt magunké-kévé tesszük, úgy Áráfát — vagy amint azt perverz pimasz-sággal Kurt Waldheim mondotta: „Mister Áráfát” — hajlan-dó lesz tárgyalni nemzeti öngyilkosságunk végrehajtásának gyors és zökkenőmentes végrehajtásáról...

Más szavakkal: a palesztinaiak hajlandók békére Izráellel, de ennek a békének a jellege és ismertetője, — a temetők békés csendjével és nyugalmával azonos...

Ez ugyanis a lényege és igazi tartalma a kairói pa-lesztinai komédia határozatainak.

Áráfát és bérenceit tehát némi borsot törtek az izraeli-pa-lesztinai „testvéri együttélés” délibábját kergető izraeli poli-tikai álmokfutók orra alá.

Kimondták az igazságot. Ami általában mindig kényelmet-len és kellemetlenül kínos azok számára, akik nemcsak má-sokat, de tudat alatt talán önmagukat is szeretnék delejes poli-tikai álmokba ringatni.

Kairóban tehát nemcsak meggyilkolták, de azonnomban — nem tudni egyelőre örökre, avagy csak átmenetileg — el is temették a palesztinaiak és az izraeliek közötti békés ko-egzisztencia ábrándját.

*

Hogy mi a bizonyíték erre?

A kairói palesztinai konferencia vezetőinek felszólalásai és a záróülés elé terjesztett határozat, amelyet lelkesedve szava-ztak meg. Nem szükséges körmondfont stilisztikai büvészmat-tványokat végrehajtani annak érdekében, hogy Kairóban az Áráfát-cirkusz résztvevői megerősítették a „Nem, nem, soha!” arab változatát.

Áráfáték ugyanis kimondták, miszerint:

● Nem módosítják a „palesztinai alkotmányt”, amely egyszerű, félre nem érthető módon leszögezi, hogy a végcéll Izrael állami léteinek megsemmisítése;

● A palesztinaiak ennek ellenére hajlandók „békeszándék-uk” érzékeltetésére ideiglenesen és átmenetileg megelégedni Judea és Somron, a gázai sáv megkaparintásával palesztin állam létesítésére, hogy ez ugródeszkául szolgáljon az Izrael-ellenes irtóhadjárat folytatásához;

● A palesztinaiak kitarának amellett, hogy az 1967-es vonalakhoz való visszavonulás után a következő lépés az 1948-as felelősségi-határozathoz körvonalazott határok érvényesítésére lesz. És ha sikerül Izráelt ebbe a területi béklőba zsuorítani, a többi már gyermekjáték. Mint érett gyümölcs a fáról, úgy hull le a zsidó államról az a területi-topográfiai páncélzat, amely ma védelmezi az arab hadak lerohanása ellen.

● És a palesztinai konferencia 293 delegátusa azt is meg-erősítette a kairói tanácskozáson, hogy a végcéll tulajdonké-pen „világi palesztinai állam” létesítése nem Izrael mellett, hanem a fennálló zsidó állam helyett és ennek helyé-ben!

*

Tekintettel arra, hogy még nem akadt egyetlen olyan ép-esztü kormány sem Jeruzsálemben, amely hajlandó lenne sta-tisztizálni ehhez, az Izrael számára megírt öngyilkossági forga-tókönyvhöz, a palesztinai „szabadágharcosok” és velük egy-huron pendülő professzionális „békeharcosok” a világ kü-

lönöző részén a nyakas izraeliekben látják a körzeti béke kerékkötőjét.

Nincs mit tenni. Mint annyiszor a történelem folyamán, „a népek nagy családja” néven közismert álszent nemzetközi farkascorda most is rossznóven veszi, hogy hárommillió zsi-dó nem akarja a politikai rulettasztalra dobni a pusztá létét biztosító állami keretet.

Ezért helyeztek bennünket ismét a vádlottak padjára... Ezért rokonszenvez egyre nagyobb trombitaszóval a pa-lesztinai „elnyomottakkal” a „haladó” világ.

Pedig valójában nincs semmi változás. A Közelkeleten, a palesztin kihívás ellenére — a helyzet változatlan. Izrael mind-össze élni akar és az Áráfát, Chábás, Chávátma irányítása alatt álló palesztinai terror pedig a világ alantas ösztöneit és az arabok bosszuvágyát kielégítő tömeges zsidó harakirit szeretne látni.

Ezt domborította ki újra megdöbbenő leplezetlenséggel a kairói konferencia. Az a kairói gyülekezet, amely azt is behi-zonyította, hogy nincsenek „mérseklék” és „szélső-ségek” elemek a palesztinai „felszabadító” mozgalomban.

Izrael szempontjából v a l a m e n n y i e n „csakis” a fejünket követelik...

Ennek a valóságnak ismételt érzékeltetése természetesen me-gelbeverte a palesztinai terroristákkal flörtölő izraeli álmo-dozókat és a közvélemény szándékos félrevezetésén dolgozó agitátorokat. Áráfáték azonban nem voltak tekintettel az iz-raéli ötödik hadoszlop fonák helyzetére...

Kairóban nyíltan beszéltek.

A kárt, amit a hosszú évek óta folyó palesztinai-kommu-nista agymosás okozott világszerte, ennek ellenére nehéz helyrehozni. A bizonyíték, — Jimmy Carter nem átalította ke-zet nyújtani a PFSz diplomáciai jelmezbe bújított terrorle-gényeinek az UNO központjában, ahol ő volt az első amerikai elnök, aki fogadta a PFSz embereit az UNO kül-dötségeinek tiszteletére rendezett fogadáson.

Hogy ez több, mint pofon Izrael diplomáciájának? Ez nem vitás. Jimmy Carter kézfogása Áráfát kiküldöttével annak bizonyítéka, hogy Izrael kormányának sürgős nagyta-karítást kell rendeznie politikai fogalmait és egész diplomá-ciai érvényesének fejtverésért, ha meg akarja akadályozni az újabb és a jelek szerint, már utban lévő mind kellemet-lebb palesztinai meglepetéseket.

VILENSKI villamossági és hűtő üzlet

T. A. Sd. Hár-Cion 19, Táchána Merkazit
Tel. 823763

Speciális pészáchi akció!!!

TÉNYLEGES ENGEDMÉNYEK

TELEVIZIÓK	500.-
TÜZHELYEK	500.-
PORSZIVÓK	200.-
MIXEREK	200.-
FRIZSIDEREK	100.- 150.-
MOSÓGÉPEK	150.-
STEREOK	500.-
BUTOROK	500.-

AZ OPERETT SZÍNHÁZ BEMUTATÓJA JOHANN STRAUSS NAGY SIKERE UTÁN,

Az alanti énekesek felléptével (ábécé sorrendben):
SELINA ALFANDARI * MICHAEL KAHANA
JENNY KESSLER * EDI KOGAN
JUDITH LAZAROVICI * DOROTHEA LIVIO
FREDI LEVI * VICTOR SCHWARTZ
Vezényel: Konferál: Rendező:
PAUL COSLA AZRIEL ASCHEROV JACQUES JAKOV

Péntek, 1977. 3. 18,
BEER-SEVA, „Keren” mozi, 8.30

Szombat, 1977.3.26
TEL-AVIV, „Ohel-Sém”, 8.00

Péntek, 1977.4.1
CHOLON, „Ármon” mozi, 8.30

Jegyárúsítás:

TEL-AVIV: Kanaf, Allenby 83 * Union, Dizengoff 118.
CHOLON: a színház pénztára és a jegyárúsító ügynökségek.

KULTURVESZTESÉGRŐL, PECHES EGEREKRŐL, MIEGYÉBRŐL...

Irta: BARKAY ZEEV

Mintha nem volna épp elég gondunk-ba-junk, még valamirevaló kultúrelményről is le kell mondanunk: megtudjuk a sajtóból, hogy a közeli jeruzsálemi Tavasz Fesztiválon nem lesz alkalmunk megismerkedni egy német színjátszó csoporttal, amely általában mezte-lenül lép fel. Persze, nem elvi, erkölcsi, vagy politikai, hanem kizárólag anyagi okokból vagyunk kénytelenek megfosztani magunkat a társulattól: túl magas honoráriumot kér.

Ugyálszák, drágák a kosztümök...

De ez még csak hagyján. Hanem, az igazi csapás, hogy a jelek szerint, nem jön a párizsi arab színigüttes sem. Ávítál Mossinsohn, a Jeruzsálem Színház igazgatója, el-mondotta a sajtó munkatársainak, hogy tár-gyalásokat folytatott egy palesztinaiakból és algériaiakból álló párizsi színtársulattal, amely — arab nyelven, természetesen — arab problémákról szóló darabokat játszik, a francia kritika szerint igen nagy sikerrel. Mossinsohn maga is látta az együttett egy arab szociális problémákat felölőlelő szíriai színdarabban, s neki is igen tetszett — elany-nyira, hogy rögvést meginvitálta őket Izrael-be, hogy részvételükkel emeljék a jeruzsá-lemi fesztivál művészi színvonalát. Többször is ta-lálkozott a társulat vezetőivel — miután megtárgyalta az ügyet Izrael párizsi nagykö-veletével s különböző izraeli személyiségek-vel — a társulat, nagygyelesen, művészi-kulturális sulya teljes tudatában, bele is egyezett a vendégszereplésbe, ámde két fel-tétellel: éspedig, hogy az Izraelben bemutat-landó szintű a palesztinaiakról szóljon, to-vábbá, hogy izraeli turnéjukat ne cionista testület finanszírozza.

Mossinsohn erre felajánlotta — mert mit meg nem tesz az ember Izrael ősi fővárosá-ban rendezendő fesztivál művészi színvonalá-értékében —, hogy együttes a bét-lechemi polgármester meghívására jöjjen hazánkba.

A társulat erre azt válaszolta, hogy még gondolkodik a dolgon. — „de végülis” meg-szakadt a kapcsolat az együttesrel s így nyil-vántalván „nékülle kell” megtartani a „fesztí-vált.

Lehetséges, hogy közben valaki felvilágo-sította az arab színművészeket, hogy a fesztí-vál április huszadikán, a Függetlenségi Nap előestéjén kezdődik és május tizenhatodikán, a Jeruzsálem-napon végződik s mindkét dá-tum meglehetősen cionista jellegű, továbbá, hogy az egész fesztivál-ügyet az izraeli Tu-risztikaiügyi Minisztérium, a Közoktatás- és Művelődésügyi Minisztérium, valamint a je-ruzsálemi városvezetőség védnöksége alatt áll, melyek, akárhogy is vesszük, cionista beál-lítottásának s ez készítette végül őket az érintkezések megszaktására.

Be kár, be kár...

Az Egyesült Államokban és Kanadában be-

töltötték a szacharin használatát, mert száz szacharinos étellel táplált egér közül tizenöt kapott rákot, míg ugyanilyen mennyiségű, szacharinmentes táplálékkal etetett egér kö-zül csak kettő. Megmondom őszintén: engem inkább ez a kettő foglalkoztat.

Őket sajnálom igazán. Mert a többiek, mi-előtt rákot kaptak volna, legalább megtud-ták, mi a „dolce vita” — ha mesterséges uton is. De ez a kettő — átrágsáta az éle-tét a maga szürke hétköznapiságában, csupa egészséges ételen élt s mégis rákos lett. Az igazi probléma, úgy vélem, megállapítani, hogy ők mitől kapták a bajt?

Pechjük volt, annyi biztos.

De hagyjuk az egereket. Most vita folyik arról, hogy mennyire megbízhatók ezek a kísérletek — vajon, ami árt az egérnek, fel-tétlenül árt az embernek is?

Hát, bizony, elég nehéz helyzetben va-gyunk. A cukorról tudjuk, hogy hizlal, elhá-jasít: kolecsztrin, érdugulás, szívroham — kész.

Most meg a szacharint gyanúsítják rák-okozással.

Az ember tehát ha édesen akar élni, vá-laszthat a trombózis és a rák között.

Ha viszont óvni akarja magát e bajok-tól, élvezze életét s ételét a maga természe-tes keserűségében.

Ámbár akkor is megkaphatja egyiket is, másikat is.

Ha peché van, mint annak a két kis egérnek.

*

Ezzel szemben, a hasis nem olyan ártal-mas, mint ahogyan terjesztik róla, illetve — nem kizárólag ártalmas. Így például, hasz-nál a zöldhályognak (glaukoma). Igaz, nem az egész hasis, csak annak bizonyos ható-anyaga.

Rafael Mesulam professzor, a jeruzsálemi egyetem előadója, pár nappal ezelőtt meg-tartott előadása során elmondotta, hogy glau-komás nyulakat sikerrel gyógyítottak olymó-don, hogy hasis-olajat permeteztek szemük-be. Embereken azonban még nem lehet ki-próbálni, mert nincs bizonyosság afelől, hogy a szembe juttatott hasis nem jár-e ugyan-olyan hatással, mint a belélegzett? Ez utó-bbi, mint ismeretes, a muló mámor mellett maradandó tudatzavarhoz, teljes testi rom-láshoz vezet.

Mindenesetre, annyi kiderült a hasisról, hogy ime, benne megvan a jóindulat, s ha megtanuljuk, hogyan bánjunk vele, talán még az emberi társadalom kártevője helyett jótévőnk válik belőle.

Csak nem szabad mellre szivni.

ARGOBANTOURS

SPECIÁLIS AJÁNLAT 1977
REPULÓUTAK
MEXIKÓBA, KANADÁBA, USA-BA

fizethető

10 HAVI RÉSZLETBEN

SPECIÁLIS CSOPORTOS REPULÉS AZ USA-BA

1977. június 12-én

Csoportos repülés Európába és a Távkeletre

TÁRSAS KIRÁNDULÁSOK
EURÓPÁBA ÉS AMERIKÁBA

Ha március 31-ig befizeti, nem lesz ár- vagy valuta-emelés

Argobantours

CSALÁDI LÁTOGATÁS MAGYARORSZÁGRA

Családtagok kihozatala

רח' מודס 5 ת"א טל. 37971

RABBIVÁLASZTÁS AMERIKÁBAN

Magyarországon megszoktuk, hogy egy rabbi halála után, azt rendszerint fia, vagy ha nem volt, akkor egy másik családtagja követte tisztségében. Akár volt örökös, akár nem, a választás gyakran párás „máchlajke”-vel párosult és nem volt ritka eset, hogy a rendőrségnek kellett a kedélyeket lecsillapítani. Ezek után érdekelt, hogyan is folyik le egy rabbiválasztás Amerikában, egy ugynevezett konzervatív hitközségben, amely nagyjából megfelel a magyarországi neológainak.

A New York környéki West Hempstead Zsidó Hitközség 24 évi áldásos működés után vesztett el köztszerteletben és közszereletben álló rabbiát, Abraham Mosessont. A gyásznap letelte után a mintegy ötszáz főt számláló hitközség előjárósága közgyűlést hívott össze, amelynek keretében megalkották a 18 főből álló választási bizottságot. Mark Carter mérnök, a hitközség elnöke, megjegyezte: „Tisztában vagyunk a ténnyel, hogy még egy rabbi Mosessont lehetetlen találni, de az élet mégis tovább.” A bizottság immár egy fél éve működik, de eddig még nem sikerült szeretett lelkipásztorunknak méltó utódját találni és a bársonyszék a frigszekrény mellett mindmáig üresen áll.

PÁSZTOR NÉLKÜLI NYÁJ
A választási bizottság kéthetente tart ülést. Mervin Pelton könyvszakértő, a bizottság elnöke, az egyik legutóbbi ülésen a néhány meghívott vendéghez is szólt, amikor kijelentette, hogy mindnyájan megegyeznek abban, hogy az életnek tovább kell mennie, csak azt nem tudják, milyen irányban? Legyenek modernebbek, vagy maradjanak hűek a tradícióhoz. Adjának a nőknek nagyobb szerepet a hitközség vezetésében, illetve a liturgiában? Változtassanak volt rabbijuk merev álláspontján a vegyesházasságokkal kapcsolatban? Legyenek engedékenyebbek a községi szempontjából, mint Rabbi Mosesson volt? Vezessék be az ugynevezett „Las Vegas” esteket, azaz jótékonyulú házardjáték-rendezvényeket, amit eddig nem engedélyeztek?

Egyelőre rabbinövendékek, vagy a szomszédos templomok rabbijait látják el a hitközség lelki szükségleteit, de a fentiekből láthatjuk, hogy mennyire hiányzik a pásztor, aki nyáját megfelelő irányba terelje. Megható, hogy a bizottság milyen körültekintéssel és felelősségudattal igyekszik megoldani a rábízott feladatot: mint ha egy özvegynek keresnének feleséget, akitől elvárják, hogy visszatérjen az egyedülmaradt férfi életét a rendes kerékvágásba és felnevelje gyermekeit.

„UBERMENSCH”
KERESTETIK
Ha az ember hallja, hogy mi is az urak elképzelése jövő rabbijukat illetően, akkor talán megérti, miért nem sikerült eddig megfelelő találni. Hosszas viták, táblázatok, kutatások és vélemények után, ugyanis lassan kialakult a bizottság véleménye a „tökéletes” rabbirol: legyen 35 éves, a konzervatív szeminárium végzettségű, rendelkezze legalább öt éves gyakorlattal, legyen értelmiségi típus, de ugyanakkor ne csak a fellegekben járjon, legyen böcs és szellemes, legyen kemény, erős karakter, de ugyanakkor finom viselkedésű, értsen a felnőttekhez és nevelje az ifjúságot. Mindezt megállapított évi fizetése 30.000 dollár.

Mr. Pelton meg is jegyezte: „Tudom, hogy „superman” keresünk, amilyent nem is nagyon fogunk találni. De, ha majd azt hisszük, hogy végre megtaláltuk ezt a rabbitökélt, akkor is csak vagy tíz év múlva tudjuk meg igazán, hogy kívül házasodtunk össze.”
E határozatlanságnak, illetve túlzott kívánalmaknak főoka, hogy még túl éljenek a hitközségben szeretett hajdani rabbijuk emléke és ezért minden tekintetben hozzá hasonlót keresnek. Ezért nem akarják a dolgot elcsúszni, de ha majd az idő múlásával látják, hogy milyen nehéz a választás, akkor majd talán kevesebb is beér.

A FIZETÉS NEM SZEMPONT
Abban egyhangulag meg-

egyeztek, hogy csakis a szeminárium által ajánlott jelöltekkel foglalkoznak. Ha az illető papíron alkalmasnak tűnik, akkor vagy meghívják egy szombatira, vagy pedig a bizottság néhány tagja látogat el a jelölt templomába. A fizetést rendszerint a gyakorlat és tapasztalat szabja meg, illetve a hitközség intézi a rabbiával. A szeminárium csak annyi támogatást ad ebből a szempontból, hogy egy újonnan végzett rabbi évi fizetése 15.000 dollár plusz 11 százalék nyugdíj, melynek 7 százalékát a hitközség fizeti, míg 4 százalékot levonnak a rabbi fizetéséből. Ezenkívül jár betegbiztosítás és lakás, ami tulajdonképpen évi 22.000 dollárt jelent.

A West Hempstead-i hitközség hajlandó 30.000 dollárnál többet is fizetni, ha a jelölt különben megfelelő kívánalmaknak. Az egyik tag kérdésére, hogy vajon hajlandók lesznek akár 40-50.000 dollárig is elmenni, Joseph Waxler gyári igazgató így felelt: „Uram, ne fogjuk a kocsit a ló elé. Elvégre már 24 éve nem vettünk lovat. Először nézzük meg hogy néz ki, aztán majd meglátjuk mennyit ér.” Ezek után a fizetés-rovatban áthúzták a 30.000-es számot és behelyettesítették: „diskusszió tárgyát képezi.”

MERRE VAN ELŐRE?
Ugyanegy megoldatlan maradt a rabbi vallási beállítottsága. Frank Weiss iskolaigazgató például azt kívánja, hogy „az új rabbinak vallásilag rugalmasabbnak kell lennie, mint

a régi volt”. „De ugyanakkor fontos, hogy elveiből jöttányit sem engedjen” — jegyezte meg Adele Birnbaum, a bizottság öt női tagjának egyike.
Mr. Pelton így igyekezett meghatározni ebből a szempontból jövendő rabbijuk valósai beállítottságát: „Nekünk nem kell meciche (válaszfal, amely a férfiakat a nőktől elválassza), viszont nem akarunk nőket sem a minijához számol-

ni, sem pedig a Tóra elé járultatni.”
Végül Joseph Alcabes nagykereskedő röviden, de velősen kijelentette, hogy nekik olyan rabbi kell, aki „megmutatja az előre vezető utat.”
De nem sikerült eldönteniük, hogy merrefelé is van az előre vezető út, amelyen haladni akarnak. Így továbbra is szorgalmasan tartják az üléseket, fogadják a jelölteket, de eddig

még nem sikerült olyan rabbit találni, aki mindenkit kielégítene; a frigszekrény melletti bársonyszék továbbra is üresen áll.
Láthatjuk tehát, hogy bár egy modern amerikai hitközségben nincsen veredékes, nincs szűkség karhatalomra, de különben nem könnyebb dolog a rabbi-választás, mint egykor Magyarországon.

ASKENÁZI ERVIN

LONDONI JEGYZETEK

»HÁBORU A ZSIDÓK ELLEN«

Lucy S. Dawidowicz asszonyé az időtálló érdem, hogy a történészek, kutatók számára új és felvilágosító menő adatokkal gazdagította a „holocaust” történelmét. Dawidowicz asszony most kiadott könyvének címet már hallottuk: „A háború a zsidók ellen, 1933-1945.”

Valóban relevanciát jelent, ahogyan a történész-kutató vizsgálja, hogy milyen volt a zsidók magatartása a náci támadással szemben. Igen eredeti módon taglalja az akkori kelet-európai zsidó társadalmat, a közösségi intézményeket, melyek életben tartották az emberek morális józanságát, még akkor is, amikor már a halálra készülődtek. Reális fejtegetések Lucy Dawidowicz élet-dokumentumainak. A gettó-élet pokla elevenedik meg, amikor a kelet-európai zsidó társadalmi rend összeomlott, gazdagok és szegények osztályrendje felborult. Egyetlen gondolat vett erőt az emberekben: életben maradni... A foglalkozások és vagyoni állapotok mércéjét egyszerűen hozta a halálvesztély. A zsidók új szociális rendet alkottak; a hitközségek helyett a „zsidó tanácsok” gigászi harcát jellemezték ezek az évek, amikor a törvény, az életbenmaradás feltevése az lehetett, hogy a zsidóknak hogyan próbálták a halálos parancsokat kijátszani... Reménytelen, lehetetlen feladat... A kutató először vet fényt arra, hogy a náciak milyen mesterien taktikáztak, gyilkoltak, rábeszéltek, félrevezettek, a halálba, pusztulásba „csalogatva” áldozataikat. Talán senki történelemünk közül nem emelte a halhatatlanság piederstábjára a „zsidó ellenállást”, úgy mint Lucy Dawidowicz. A fegyveres felkeléseket reménytelen, lehetetlen körülmények között... A maquis a „szabad Franciaországért”, a lengyel partizánok hazájukért, a cseh partizánok a Sumava hegyeiért harcoltak. A zsidók?... A szabad halálért indultak a leonidási rohamra. Mégis: bizonyítékok vannak, egyre több kép, adat a halálba menő zsidók erkölcsi és fizikai bátorságáról. A zsidók nem rendelkeztek ágyúval, gépfegyverrel és kézigránáttal. Ellenálltak, szabotáltak, okosan játszották ki a rendelkezéseket, fékeztek a hadi-termelést. A haláltáborokban titkos iskolákat, zsinagógákat létesítettek, segélyező bizottságokat alakítottak, kijátszották a kárpókat, kóser húst csempészték be a vallások számára. Esténként verseket, a filozófusok humanista műveit olvasták fel, titkos naplók vezettek a náci gyilkosságokról. A halál tébolyában józanok maradtak, hősök, emberek, a zsidó nép legszebb, halhatatlan hagyományainak őrzőiként.

Lucy Dawidowicz foglalkozik a cionista mozgalom ellenállási érdemeivel. A cionisták már évtizedek óta megjövendők a zsidóság katasztrófáját. A földalatti ellenállás oroszlanrészre a cionisták agitációja, szervekedése nyomán fejlődött, terebélyesedett.

A náci „filozófiával” foglalkozva, a történész rámutat arra, hogy a hitleri generáció számára rendelkezésre állt a zsidó-ellenes német hagyomány, az igen befolyásos gyűlölet-irodalom. Már Luther beszédei és antiszemitizmusa óta élt ez a zsidó-ellenes hangulat. A 19. század német politikai kultúrája szüntelenül lehelte az antiszemitizmus atmoszféráját. Hitler zsidógyűlölete az erkölcsi súlylyedés új fázisa. Dawidowicz asszony különbséget tesz a konvencionális és radikális antiszemitizmus között. A 19. és a 20. század előli német antiszemiták tulajdonképpen visszaváratk fordítani a német zsidóság emancipációját: legyenek újabb másodosztályú állampolgárok. Hitler viszont a bizonytalanságban élő zsidók kiirtására törekedett. Népirtó terveit kiterjedtekké színte az egész kontinensre, amikor a német SS-hadseregek bemasíroztak az európai országokba. Kevesen tudják és Dawidowicz asszony papírra vetette, hogy a japánok légbombái a békés Pearl Harbourra hullottak, a lengyelországi Chelmnóban már működtek az első gázkamrák. Dawidowicz szerint Hitler elvesztette a második világháborút, de a zsidók elleni háborúját megnyerte. Hatmillió zsidót pusztított el. Az örült Hitlernek végül szinte fontosabb volt a zsidók kiirtása, mint a győzelem... Himmlernek, Heydrichnek, Goebbelsnek, Hessnek is...

1924-ben Hitler ezt írta: „Ha a világháború alatt 12-15 ezer korrupt hébert mérges gázokkal megöltünk volna, ahogyan száz és száz ezer jó német elpusztult, milliók áldozatvállalása nem lett volna hiábavaló...”
Dawidowicz asszony Londonban most megjelent könyve rettenetes dokumentum. Mégis a végkonklúziója pozitív kicsengésű: a gettóban, koncentrációs táborokban a zsidó öntudat, a zsidósághoz való hűség, az emberi szellem erősebbnek bizonyult a gyilkosoknál. Az emberi szellemet, az egyszerű zsidó érzést, az együvértartozás hangját nem tudták elnémítani. Izrael él, erős, halhatatlan. A „Mein Kampf” mégsem győzött.
Az nép, mely a krematóriumok lángjainak izzó árnyai között is meg tudta őrizni emberi és zsidó méltóságát: elpusztíthatatlan. Ez a felemelő végkövetkeztetése Lucy S. Dawidowicz könyvének.

ERDŐHAZI HUGÓ

A SINGAPOREI ZSIDÓK

Singaporeban a zsidó hitközség a város egyik főutcájának impozáns épületében székel. Vele szemben áll a Menása Meír által 1905-ben épített nagytemplom. A hitközségnek kisebb imaháza is van, amelyet a százdördülő táján építettek.

A hitközség központjában gyűlnek össze az asszonyok és egy pohár kávé mellett tárgyalnak a napi problémáikról: a következő hetekben esedékes társadalmi tevékenységről, a rászoruló családoknál nyújtandó segítségről. A nők egyrésze európai, a többi pedig keleti származású. Szoros kapcsolatot tartanak fenn egymással és rendkívül nagy a szolidaritás társadalmi téren is a kis hitközség tagjai között.

A singaporei hitközségnek mintegy 500 tagja van. Többségük Irákból, vagy Indiából került ide, a többi Angliából, vagy más európai országból. A szefárd ritus szerint imádkoznak, közös nyelvük angol.

Usaac Ben-Zakin rabbi, a kis hitközség lelkipásztorja szerint, minden reggel és este összejön a „minján”. Szombaton gyakran 50-60 imádkozó tartózkodik a templomban és ünnepeken a hitközség tagjainak javarésze templomba megy. A hitközségnek rituális fürdője is van, továbbá Tal-

ud-Tóra intézménye. A gyerekek vasárnaponként rendszeresen eljönnek a hitközségi központba, ahol a héber nyelvre és a zsidó vallás parancsolataira tanítják őket. A Talmud-Tóra a hét minden napján működik, főleg a délutáni órákban.

A 26 éves Ben-Zakin rabbi Spanyol-Marokkóban született. Angliában tanult és ott szerette meg a rabbi és metsző kéne-sítését. Folyékonvan beszél héberül, élelken érdekli az izraeli események iránt és legutóbb 7 hónappal ezelőtt járt hazánkban. A fiatal rabbi 1975 júniusában látta el tisztségét. Elődje, Jákov Svávu rabbi, aki 3 évvel ezelőtt halt meg, 20 évvel át állt a hitközség élén.

A singaporei zsidók többsége kereskedelemmel foglalkozik. Főleg a textil, a gyémánt és a cipőiparban vannak érdekelték. Helyzetük általában kielégítő. A módosabb zsidók külön alapot létesítettek és ebből segítik a kisszámú rászoruló hitsorosost. A segélyes első összegét annak a város központjában lévő teleknek az eladásából hozták össze, amely a módosabb zsidó családok tulajdona volt. Időnként gyűlést is rendeznek a gazdagabbak között.

Az első zsidók 150 évvel ezelőtt kerültek Singaporeba, ahol sikerült a hagyományokat ápolni, sem pedig a Tóra elé járultatni.

SONY
תוצרת סוני
לכל אלה שאיפשרו לנו להיות גם בשנת 1977 מס' 1 בישראל.
בית ישפאר
הקנייה הטובה ביותר 1977

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik lehetővé tették, hogy 1977-ben is a Sony az 1-es szám Izraelben.
BET ISFAR

SÜLLYEDŐ HEGYEK

(NOVELLA)

Irta: BARZILAY ISTVÁN

Egnek magasodtak a hegyek. Valahol, ahová nem kapaszkodtak fel a fák, ahol a zöld kiálló színe olyanná vált, mintha mindenki és mindenkefelett álló erő barnára égette volna, lassan-lassan minden a homályba veszett, s amint a vonat, amelynek ablakában állva nézte a tájat, nyugat felé fordult a síneken, hirtelen előtűnt a csúcsok kopaszsága; a cserjék sem látszóttak rajtuk, amelyek pedig megélenek ott a magasban.

A vonat dőcögve haladt, most lefelé gördült és az ócska vagonok fékjeinek csikorgása félelmetesen visszhangzott a hegyek lejtőjéről. Ócska vicinális, mondotta volna, ha nem áll olyan magányosan a folyosón. A fülkében emberek ültek s olyan nyelven beszéltek, amelyet nem értett s nem is szeretett hallani. Az egyedülálló ráfeküdt a tudatára, de nem szenvedett tőle. A semmiérzés valami különös formája volt ez. Rozsdás fék csikorgását hallgatta, tudomásul véve, hogy ez a hang életmentő: ha a fék felmondaná a szolgálatot, most az egész szerelvény ledübörögne vele a mélységbe. Érdekes, hogy ezt csak ő egyedül érzi. Odabent, a fülkében emberek ülnek, közbülsőben. Halványarcú nő pillant feléje. Szellem-szerűség áramlik belőle; nemlétezés, egészen, nagyon távollevés, aholt tudja, hogy ezt a halványarcú nőt ismeri, a szeméből érzi, hogy ő is felismerte, talán valamikor szerették egymást? Biztosan kellene tudni. Az egyetlen élmény, amely örökké az ember emlékezetében marad, a szerelem. A halványarcú nő alakja eltűnik, sőtét lett körülötte a világ, a vonat alagútba fordult és most abban dőcög, ijeszítő lassúsággal. Ha a vonat ilyen lépésben megy előre, akkor a mozdonyvezető fél valamitől, talán attól, hogy elmozdult a sínjár, vagy, hogy tömeggyilkos banda dinamitot rejtett az egyik talpfa alá. Ezt a nőt, a szellemarcú, halványat, nem szerette soha; szerelmi partnert nem felejtene az ösörök ösztönök, amelyek rejtélyes nedvek fejlesztenek azért, hogy az emberiség léte folytatódjék.

Miért folytatódik? Kérdezte önmagától még mindig a sötétséget bámulva, amelybe szeme az alagút falán beleütközött s nem vert vissza fényt. Azok a hegyek, amelyeket a kanyar előtt látott, bizonyára elsüllyedtek már mérhetetlen mélységben. Ha egyáltalában kiérkezik valahová ennek a végtelennek tetsző alagútnak a sötétjéből, úgy érzi majd, hogy elért a világ végére s a semmi, amely majd előtte tátong, talán a világűr, amelynek nincs eleje és nincs vége; két párhuzamos a végtelenben találkozik, így tanították, de hol van a végtelen, létezik egyáltalában végsőség és végtelenség?

Leheletet érzett a sötétségben önmaga mellett s tudta, ez a szellemes nő, a halványarcú. Megérinti a vállát, s ő egy kis mozdulattal adja tudtára, hogy érzi, de szólni nem mer, vagy nem akar, hátha nincs közös nyelvük?

Nem a végtelenbe megy, hanem egy állomáson ki fog szállni — sugta a lehelet. — Azon az állomáson, ahová a jegy szól.

Az ember születésekor jegyet kap, amely nem szól sehova — válaszolja a leheletnek, anélkül, hogy hangot ejtene ki. — Én most ezzel a jeggyel utazom.

A gyász elmúlik, az élet megy tovább — zakatolják a kerekék, ez is visszhang, a lehelet ki-nem-mondott szavainak visszhangja.

Frázis, ostoba közhely. Minden alapigazság közhellyé vált már, barátom. Süllyedünk, mint egykor Atlantisz.

Nem a táj süllyed el. Az emlékek süllyednek. S olyan halványakká válnak, mint távolról a hegyek kékje. A hegyek elsüllyedtek.

A hegyek nem látszanak — sugja a lehelet —, mert magunk mögött hagytuk őket. Nézzé, világosodik.

Lapos dombok közé kanyarodott a mozdony, látta, amint a szerelvény előre kigyózik, ki az alagútból. A fény előtűnt a tájat. A nap tüzet okádott, a világra, rá is, amint az

ablakban állt, mögötte a halványarcú, szellemes nő asszony-nyal, akit valaha látott.

Maga ott szállt le erről a vonatról, ahol a sivatag végtelenje a tenger végtelenségével találkozik s a végtelenek csök-jéből megszületett az Isten.

Most már prédikál is — mondja, hangosan, s felé néz a szemközti ablakra, amelyen át beömlik az izraeli nyár fénye. A hegyek valóban elsüllyedtek. A táj is, a vonat, az alagút, minden. Tolla után nyult, az éjjeli szekrényre, hogy leírja a szót: alagút. Még hozzátette: süllyedő hegyek. Mert az álmo-kat elfelejti az ember. Átomemlékeket fel kell jegyezni, olyan embernek, akinek az élete megoszlik valóság és álom között. — Nyugtalan ámod volt.

A sápadtarcu nő? Nem, hiszen ő eltűnt a vonattal és a régi tájjal együtt.

Gyakran vannak mostanában nyugtalan álmaid — is-mételte az asszony. Nem a sápadt arcú. A felesége állt ágya mellett s tartásából érezte, hogy elég régen figyelheti. A va-lóságos mondatok idegenszerűen ütköztek dobhartájába. Miért figyel az asszony? Nincs még tulságosan késő. Előtte a hosszú nap, amely értékeltlen semmittevésben telik majd el, mint mindegyik. Naponta leül az íróasztala mellé, egy-egy könyvet elővesz. Papírlapok tornyosulnak, ráfirkált, használ-hatatlan mondatokkal. Az íróasztalán Juvál fia képe. Ejtör-nyős egyenruhában és gyászkeretben. Most van husz éve.

Azon a vonaton utaztam, amelyből antiszemita suhan-cok ki akartak dobni negyven egyházas évvel ezelőtt Euró-pában — mondta és felkényőkölt. Sűrű volt a levegő. Har-madik osztály, Kelet-Európában, szörnyűség. Falusi tanító azt magyarázta: mennyivel egyszerűbb megoldani a problémákat azzal, hogy a zsidókat kidobják a vonatból, az életről, s a vagyonukat elosztják. A zsidók elpusztítása feleslegessé tesz véres forradalmakat. Lelkes hallgatósága volt. Hitelt imádó félalnfabéták, vagy egészen irástudatlanok. Amikor a vonat kifordult egy alagútba s megállt egy hegyek közé bujt falu állomásán, vettem a táskámat és kiszálltam belőle.

Az asszony csodálkozott.

Sosem mesélted...

Az ember nem dicsekszik a gyávaságával — válaszolta. — Nagyon mélyen el volt temetve bennem ez a kép. Most az álom felszínre hozta. S egy sápadtarcu, szellemes nő asz-szony...

Elhallgatott. Most valamit tudta, ki volt az álombeli.

Niliről tudsz haladt? — kérdezte nyugtalanul. — A barátjóról!

Az asszony nemet intett.

Talán még él — sóhajtott. — Sula bizonyára tudja. Gyakran felhívja a férjét telefonon.

Nem a hegyek süllyednek, hanem az emlékek, ezt mondta nekem álomban. S azt, hogy ott szállok ki a vo-natból, ahol megszületett az Isten.

Nilit kétszer operálták rákában, mint tudod. S ugy há-rom hónapja rosszabbodott az állapota.

Negyvenhárom éves, egyedül volt. Meghalt. Az asszony rávetette tekintetét.

Szellemljárás?

A férfi már könnyű házikabójában igyekezett kifelé.

Nem. Csak a haldokló bucsuja, amely eljutott hozzám valahogy. Tegnapelőtt mondtad, hogy Nilii állapota remény-telen.

Igaz — suttogta az asszony. — Sula telefonálta. De nem biztos, hogy már meghalt. Azt mondtad, hogy sápadt-arcu, szellemes nő. Ilyen volt, amikor utóljára meglátogat-tuk. A gyerekei is ott voltak.

Nilii első gyermeke másfél évvel Juvál eleste után született. Nilii három hónapig gyászolta a barátját, aki vőlegénye volt. Modern világban nem játszanak vőlegény-menyasszonyosít. Összekezesnek és az ágyból mennek az esküvőre. Így akart-ák ők is. Három hónap múlva férjhezment s ő azt hitte, hogy azért, mert állapotos. De a gyermek csak másfél év múlva született, azaz a férjéről. S Nilii nem azért sietett a há-zassággal, mert nem gyászolt. Azért tette, mert gyászolt. S hetenként egyszer-kétszer felhívta a volt szeretője születé telefonon. Vizsgálatsképpen azért, mert nem az ő unokájakat szülte meg.

Most ő is meghalt. Biztosan meghalt. A süllyedő hegyek-kelet együtt.

Telefon csengett. Összekezesnek. Idős embereket nem munkahelyről keresik telefonon. Barátok is kevesen, mert már alig maradt meg valaki közülük.

Az asszony emelte fel a kagylót.

Sula — intett feléje —, a kislánynak.

A férfi odalépett s rászorította fülét a kagylóra, kívülről.

A nagy unokátok tegnap este itthon volt, csak bejelen-teni, hogy férjhez megy. A fiút a hét végén hozza el bemutat-ni. Már hat hete ismerik egymást... — referált élénken.

S figyelmeztetett, hogy ne is igyekezzünk lebeszélni a fiu-ról, akit imád. Egyébként fizikus, s tartalékos százados, holnapután hazajön a hadgyakorlatról. Hozzátok is elmegy vele.

Dália, a tizenkilencéves nagyunka, katonalány, leszere-lés előtt. Gyermekük és unokáik életében csaknem egyenlő fontosságú szerepet visz a szerelem és a hadsereg. S termé-szetesen az övékében is, amely még tart, még nyulik az idő-ben, amely véges, nagyon is véges, talán csak a világűrben végtelen.

Átvette a kagylót.

Nem kell lebeszélni a kislányt. Biztosan jól választott.

Nem is tesztem. Ti sem akartatok engem lebeszélni Slo-moról és nem bántátok meg. Igaz?

Mond kislánynom, mit tudsz Niliről?

Tegnap még élt — hallotta a halk választ. — Ma fél-tem felhívni őket. Csak órái voltak hátra, azt mondták teg-nap délután.

A hegyek elsüllyednek. S neki talán még dédunokái lesz-nek. A süllyedő hegyek helyébe újak nőnek.

BENAMY SANDOR:

EGÉRKE

Március 12.-én, 39 éve, az Anschluss-szal megpecsételődött az ausztriai zsi-dóság sorsa is. Ennek egy tragikus mo-zzanatát idézzük fel a szerző „Allampol-gár voltam Közép-Európában“ (Forduló világ) című 1939-ben, majd 1948-ban teljes kiadásban megjelent regényes kor-rajzából. Hőse egy haladószellemű ma-gyar újságíró-pár, uton az akkori fa-szisza Duna-medencében. Az alábbi je-lenet színhelye: Bécs.

... A Franz Joseph, s Quai-n találták ma-gukat. A II. kerület, a Leopoldstadt, szomo-ru, sárgás fénybe burkolódott a tulsó parton. — Nem vagy fáradt? — Nem, — felelte várakozóan Emilia. — Akkor nem bánám, ha átmennék a hidon. Ott van a zsidónegyed.

— Jó. Menjünk. A Taborstrassén, Praterstrassén és mel-lékutcaikon a régi, főleg egy-és kétemetes szürke házak halálos csendben lapultak. Alig néhány ablakban volt világosság.

Erich hirtelen megállt egy kis csukott üz-let előtt. Eszébejutott, hogy itt valamikor nagyon jó és olcsó harisnyót vásárolt. Fia-tal zsidófiu volt a tulajdonos, akkoriban nyitotta meg apró boltját. Neveléses általá-nosítás a zsidók tisztességét, kereskedői er-kölcsészt kétségbevonni. Hát az a pöffedt rác, aki a budai hegyek közti kocsmájában ké-szeres árat számított egy adag káposztáskoc-káért! És görögök, olaszok... ahányan ki-szipolyozták utain! Azért azokról sem lehet általánosítva beszélni!

— Ah, Gott!... Ah, Gott!... — hallatszott most az egyik kapualjából.

Néhány szakállas fej összehajolva suttog-tott bent. Köztük néma rémületben topogó asszonyok, gyerekek. Egy tizenkét-tizenhá-rom éves fincsin fiú, kezét kaftánkájának zsebébe dugva, reszketett, mint a kocsonya. Emilia alig mert odanézni.

Most megpillantották Erichet. Mint fekete kőtök rebhentek fel aprakkal és szorosan a kapualj falánál besurrantak az udvar bel-sejébe.

— Ezek most legszívesebben eltűnnének... nem bánám, ha a föld elnyelné őket... — sugta Erich.

Elmentek a Pratersternig. Egész uton alig találkoztak emberrel, zsidók egyáltalában nem jártak az utcán. Erich felpillantott az ablakokra, hogy talán ott fedez fel egy-egy figyelő arcot. Seholy egy lélek! Emilia már kezdett félni a csendtől, szerette volna, ha visszafordulnak. A csatorna, a Donau-Kanal felől néha elhozta a szél a Belváros és a Rínek tömegének zúgását.

Hirtelen az egyik görbe utcaközéből egy zsi-dócska került eléjük, harmincöt-negyven év körüli rút, borostás emberke. Vállával rögtön arébb húzódtok, szemét lesütötte, el akart osonni mellettük.

Erich elhatározta, hogy megszólítja:

— Merre kell menni a Reichsbrücke felé... kérem...?

A kérdés igazán egyszerű, békés volt... s a kis embert mégis megrázta, mint a vihar. Összerándult, majd nagynehezen megtorpant futó, menekülő lábán.

Erich már sajnálta, hogy feltartóztatta. Bor-zasztó, villant át agyán, örök szaladás van az imaikban, örök riadalom az idegekben. Am szegény szerencsétlenje most már végtelen udvariassággal, mégis anélkül, hogy feléneki mert volna, felelt is:

— Itt jobbra tessék fordulni... ez az ut egyenesen odavisz.

— Ugy... — mondta Erich szándékos lassúsággal. — Ne haragudjék, ha valamit még kérdezek. Miért olyan kihalt ez a kör-nyék?

— Nem tudom... én nem tudom... — Talán odaát nézik a bevonulást? — Lehet... biztosan.

A zsidócska már indult volna tovább, de látszott, mértelegli, hogy talán jobb benyo-mást kelt, ha nem rohan csak úgy el. Te-kintete azonban nyugtalanná vált, lopva fel-felciplogott most már, izzadság kezdett gyöngyözni fekete, vastagrámasz kalapja alól.

— Hát most Hitler lesz itt az ur... — folytatta tetetett könnyedséggel Erich.

Emilia megrántotta kabátját, látván, hogy az emberke szenved.

— Nekünk mindegy... — hangzott a meg-lepő válasz.

Erich csak most vette észre, hogy áldoz-tának színté fogor a szeme, szörnyű kínban rángatózik; nem tudhatta, kiél beszél.

— Mindegy...?! — Beszélnek mindenfélét... — Látszott, hogy minden belső ellenkezés nélkül potyog-nak szavai, ajkai lefetyelnek, mint egy meg-ijedt kisgyerek belei... de az nem igaz... Németországban egész jó dolguk van a zsidóknak.

— Micsoda...?! — A Herr Fibrer sokat tett a népért... nem mi vagyunk a fontosak... a német nép a fontos... — Ahogy maradt és ment is volna, beszélt, de legszívesebben hall-gott vagy elsüllyedt volna... Erich szívét szívalom seletelte. — Deutschland! — kiáltot-ta ki végül a zsidócska... és Erich elhite, hogy ez az istenverte üldözött szerethette és tisztelhetné a régi Németországot. — Erre tes-senek csak menni... folytatta, hirtelen mind-nennapivá, tul természetessé visszabillett han-gon, nagyon szolgálatkészen, — tíz perc az egész. Hajoival utaznak? Éppen most? — Már mosolyogni is tudott, de oly furcsán, átmenet nélkül, hogy ez is vigyorra kicsak-lott. Feszült, ingerelt beszélgetésként pedig mintha el se lehetett volna állítani. — Szép volt a bevonulás?... Schön einmarschiert, ja? — Mindent egyetlen idegrándulásban ha-darta le.

Erich és Emilia zavartan álltak ott. Leg-jobbban úgy gondolták megnyugtanni, ha ott-hagyják.

— Köszönjük az utbaigazítást, — mondta Erich.

— Köszönjük, — szölt Emilia.

A zsidócska még gyorsan felendítette kar-ját: — Heil! — repesztette el... de aztán hirtelen mintha a karja külön leesett volna és ő is külön elesett volna és a hangja be-rekedt volna... nagy kongás... egyszerre csak eliramlott, mind sebesebben és sebese-ben, mint egy egér.

MOST VAN AZ IDEJE

hogyan

„AMCOR“ FRIZSIDERT VÁSÁROLJON PÉSZÁCHRA NAGY TINGEDMÉNY AKCIÓ

- Sütők
- Mosógépek
- Mixerek
- Porszívók

• Stereo berendezések, stb...

ÁRUSÍTÁS ADÓMENTESSEGBEN RÉSZESÜLŐKNEK IS. ÖZÖNLENEK AZ EMBEREK ÜZLETEMBE

TOMI WEISS

meghatalmazott „Amcor“ képviselő

BNE BRÁK • RABI AKIBA UTCA 33, TELEFON: 78 22 90

Szezonvégi kiárusítás

„OFNÁT OR ELIT“

BORKABATOK

nők és férfiak részére, minden méretben, gazdag választék, — különleges színekben, modellekben, a készítői a togyasztónak

Haita • Herzi G. 79, I. em.

Telefon: 04 - 667 661

NYITVA EGYFOLYTABAN

7.00 — 19.00 KÖZÖTT

Hölgyeim! KIFOGÁSTALAN SZABÁSÚ ELEGÁNS SZOKNYA BINDER KONFEKCIÓ TEL-AVIV • Náchlát Benjámin utca 21, tel. 623081 RENDELÉSEKET MÉRÉUTÁN VÁLLALUNK

Pészáchi vakáció a »Rákefet« szállójában

* 232 IL-ért

Jöjjön a „KÁL“-lal hagyományos pészáchi vakációra a »Rákefet« szállóra, a Gállil legelegánsabb szállójába — Cfátra. A »Rákefet« szállóban valódi ünnepi légkör: a hagyományos széderest, a bőséges mennyiségű bor és az ünnepi inycenfatok biztosítják ezt.*

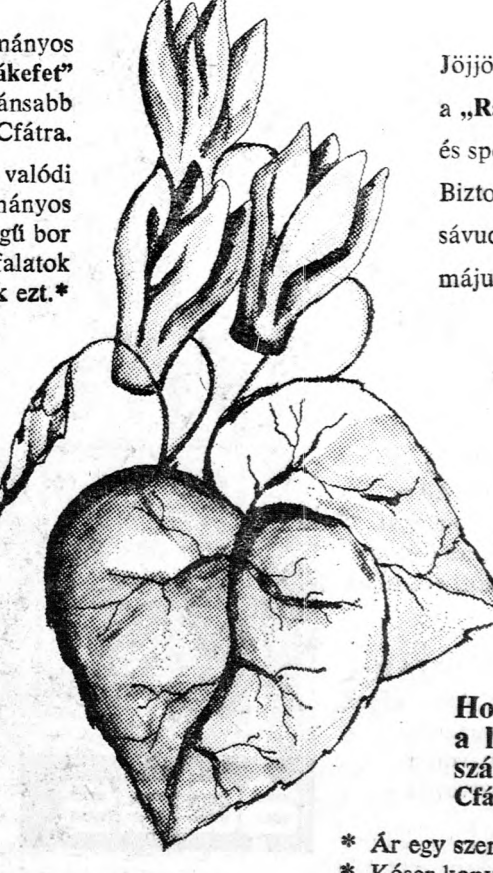
Jöjjön pészáchi vakációra a »Rákefet« szállóra — és speciális árakat élvez. Biztosítsa helyét már most sávuotra és május-júniusra is.

Tel-Aviv: Gordon 28., tel. 222042 (napi 24 órán át), Ibn Gvirol 1/0., tel. 450359

Jeruzsálem: King George 23., tel. 228258

Rámát-Gán: Bialik 56., tel. 731773

Hotel Rákefet a legelegánsabb szálló a Gállilban Cfát, tel. 067-30264/5

* Ár egy személynek é.t.a. nélkül. * Kóser konyha, felügyelettel.

A HETI SZIDRA

— VÁJÁKHĒL — PEKUDÉ —

Es szólt Mózés Izráel fiaihoz: Lássátok, az Örökkévaló elhívta nevének Becélét... És eltöltötte őt isteni szellemmel, bölcsességgel, értelemmel és tudással minden munkára, hogy terveiben tervek és alkotson aranyban, ezüsten és rézben... És szívbe adta, hogy másokat is tanítson, ő és Oholiáb... Eltöltötte őket szívbeli bölcsességgel, hogy elkészítsék mindenféle munkáját a kőfaragásnak, a szövöknek és a himzőnek kék és piros bíborban, karmazsinban és bizzusban és a takácsnak, mindenféle munka mesterének és tervezőjének műveiben. (Semot 35, 30—35)

Ismert kommentárjában dr. Jozsef Cvi Hertz, a brit birodalom néhai főbírája azt fejtegeti, hogy a fenti versek helyes felfogása és méltánylása helyesbítheti azt a téves felfogást, amely a zsidóság és a művészet viszonyáról elterjedt. Gyakran halljuk ugyanis azt a véleményt, hogy a zsidóságban nincs művészet; hogy a zsidóból hiányzik az esztétikai érzés; és hogy ez nagyjában megfelel a második parancsolat befolyásának, amely megakadályozta a képzőművészet fejlődését Izráelben.

Dr. Hertz főbbi szerint a védők rendszerint így érvelnek: A zsidóság abban látta hivatását, hogy az istenfogalmat az érzelmi fölé emelje és az istenhitet kizárólag szellemi fogalomnak tekintse. A művészet fejlesztése valóban nem tartozott Izráel elsődleges feladatai közé. Mert míg Görögország egyik legfőbb történelmi hivatása a szépség eszméjének az ébrentartása, addig Izráelét az Egyistenhit, ennek az egész emberiségre kiható egyetemes eszmének az ébrentartása. Volt azért a zsidóságban érzék a művészet iránt is, mégha nem is ez volt kultúrája legjelentősebb eleme.

„Es a költészet maga nem egyik ága-e a művészetnek?” — teszi fel ezután dr. Hertz főbbi a retorikus kérdést, amelyre így válaszol:

„Bizony, a Zsoltárok könyve, Jesája és Jób bármely más irodalom remekeivel felveheti a versenyt. És ez nemcsak a bibliai korszakra áll. Talmudi mestereink is kiváló érzékkel bírtak a szép iránt. Külön áldásmondást írtak elő arra az esetre, ha az ember szép fát, vagy állatot pillant meg, vagy ha a tavasz első virágait veszi észre. Egyesek közülük a Teremtés összességét a szépség kinyilatkoztatásának tekintették és Istenről úgy beszéltek, mint a páratlan művészről. Bölcsenik szerint nem az a legnagyobb művész, aki a legnagyobb mester önmagának kifejezésében, hanem az, aki a legnagyobb önmagának legyőzésében; aki a saját lelkét szentté alakítja. Ez a felfogás kissé idegenszerű mai ember számára. A mai kor egyik legszomorúbb jelensége a művészettel való viszály — az ifjuság megrontására. A művészet isteni ajándék és isteni értelemben kell vele bánni — fejezi be érdekes fejtegetését dr. Hertz főbbi.

A Tórában aránylag nagy helyet foglal el a frigysátor („miskán”) és felszerelésének leírása. Öt héten át alig olvastunk fel egyebet templomainkban a Szentírásból, mint a miskán-építésének és felszerelésének a történetét. Mose Rábénu volt egyszemélyben a munkavezető és ellenőr, akinek figyelmét soha semmi sem kerülte el. Viszont a munkálatok tervezője és kivitelezője két kiváló művész volt: Becél és Oholiáb. Mint a fenti idézetből látjuk, Mose Rábénu a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozik róluk. Ugy mutatja be őket a népnek, mint kiváló művészeket, lángelkű férfiakat. Mose Rábénu az örök dicsőség borostyánkőszorujával övezi homlokukat.

„A munka becsülete” című templomi beszédében, amely nyomtatásban is megjelent, dr. Pollák Miksa, a soproniak egykori tudós főbírája, felteszi a kérdést: Vajon mivel érdemelte ki Becél és Oholiáb a szófukar Mosetől az az elismerés, az örök dicsőséget és halhatatlanságot? Válasza a következő: Semmi mással, mint a iökéletes alkotással, az önzetlenséggel és az Istennek szentelt munkával.

Dr. Pollák Miksa ezután azt fejtegeti, hogy a munka — akár művészi, akár kézműves — mindig nagy becsben állt Izráelben. Nemcsak magára értékelték, hanem nagy tisztelettel vették körül, mert isteni eredetet ismertek fel benne. Hiszen maga Isten mutatta meg az örökidőkre szóló példát azzal, hogy hat nap alatt alkotta az eget, a földet, a tengert és mindent, ami bennük van — a munkálkodásra és annak világfenntartó áldásos voltára. Töle halljuk örök törvény alakjában a felszólítást: „hat napig dolgozzál, végezd el mindenféle munkádat... te, fiad, lányod, szolgád, szolgálód, barmod és a jövevényed, aki kapuidban tartózkodik.” Az elv, hogy mindenkinek dolgoznia kell. A munka tartja fenn a világot és csak annak szabad a hetedik napon pihenni és szombatolni, aki azt hatnap munkájával megszolgálta. A munka szent, Isten szelleme lakozik benne, hasonló az imádsághoz, sőt ennél több. Az imádság: galamb, amely szárnyaival felviszi áhítatukat az egék urához; a munka: sasmadár, amely lehozza Isten akaratát és áldását hozzánk a földre.

Rabbi Tárfon azt mondja: „Nagy a munka becsülete, mert még a Szent, áldassék a neve, sem nyugtatta addig dicsőnyét Izráelben, amíg az munkát nem végezt; amint ír-

va van: „Es készítsenek számomra szentélyt, hogy közöttük lakozzam!”

Hogy mekkora az emberi munka becsé Isten szemében, mi sem mutatja jobban, mint Rabbi Chija bár Ami tanítása, aki azt mondja: „Gádol hánebene mi-jegia kápv jotér mi-jiré sámájim — Aki keze fáradozása után megél, nagyobb becsben áll Isten előtt, mint a szentéletű ember”. (Beráhot 8/a). Isten akarata, hogy az ember dolgozzon és munkálkodásával életének hasznos, szép és nemes tartalmat adjon.

Idézetekkel gazdagon illusztrált templomi beszédében dr. Pollák Miksa rabbi azt fejtegeti, hogy őseinknél a munkának mindig nagy volt a becsülete. Amikor Erec-Jisráelben letelepedtek és saját országukban szabadon rendezhették be életüket, főként három foglalkozást írtak a legnagyobb előszeretettel: a földművelést, a szőlő- és gyümölcsstermelést és a kézműveséget. Kereskedéssel nem foglalkoztak, ezt az idegeneknek, a phóniciainak engedték át és többre értékelték a mezőgazdaságot, avagy a bortermelést és ipari munkát. Rabbi Simon ben Jocháj azt mondja: „Nagy a munka értéke, mert becsületet szerez művelőjének.” (Nedárim 49-b) Rabbi Jehuda pedig minden családapának a szívére köti, hogy fiát okvetlen mesterségre taníttassa: „Aki nem nevei fiát mesterségre, az rablára nevei.” (Kidusim 30-b) Hogy a mesterségek milyen nagy becsben állottak, és mekkora értékkel bírtak, abból tűnik ki legjobban, hogy Izráel mesterei, akik a legmagasabbra néveltek szentéletű életüket: az Irást magyarázták, a Tórárt terjesztették, a népet tanították és a főiskolák élén állottak, szinte kivétel nélkül még bizonyos mesterséget is írtak. Így tudjuk, hogy Hillel és Akiba favágással foglalkoztak, Rabbi Josua ben Chanánjá tőkészítő volt, Rabbi Nechemia Hákadár fazekas, Rabbi Jicchák Nápchá kovács, Rabbi Jehuda Chájta szabó, Jochánán Hászándlár standkésztető és Rabbi Juda Hánachtám pedig pékmester volt.

A harmincas évek végén, amikor Európa-szerte tombolt az antiszemitizmus, egy ilyen templomi beszéd magán viselte az apologetika bélyegét. Dr. Pollák Miksa bevallja, hogy a viszonyok azóta megváltoztak, ám az a szemrehányás, hogy a nehéz testi munkától irtoznak, „részen valótlán, részben pedig csak az igazság látszatának a munkóján jár”. Mert munkások, kézművesek vannak közöttünk olyanok is, akik nehéz testi munkát végeznek. Gondoljunk csak a dunaparti pesti kikötő munkásaira, zászokdórára. Gondoljunk csak a chalucokra, akik Erec-Jisráel felépítésében tevékeny részt vesznek; sziklákat hasogtatnak, köveket törnek, utakat építenek, hidakat vernek, mocsarakat száritanak, eukaliptusz-ültetvényeket létesítenek, a mocsárlázzal, a moszkítókkal életre-halálra viaskodnak. Nincs ott az a málházói, vagy más egyéb nehéz testi munka, amit zsidó ifjak és lányok el ne végeznének szívesen, amikor tudják, hogy a maguk számára végzik és nem lesz sem csufondároskodó lenézés, sem becsmérlés a többi munkások részéről az osztályrészük.”

Történelmünk során a Szentély három válfaját hoztuk létre: az első volt a sivatagi, hordozható sátortemplom, a „miskán”, a honalapítás után felépítettük a Bét Hámiákdást, majd azok helyét a szétszórásban a zsidó templom (köznyelven: zsinagóga) pótolja. Történelmesek kimutatják, hogy már a Bét Hámiákdás idején léteztek zsinagógák magában Jeruzsálemben is, valamint az ország különböző pontjain és külföldön. A zsinagóga, amely a miniatűr Szentély („miskás méat”) jelzőt kapta, egyáltalán nem volt ellentétben a jeruzsálemi Templommal. Mai kifejezéssel élve: már abban az időben is szükség volt a decentralizációra, illetve azokra a sajátos apró pontokra, ahol az ember az Örökkévaló előtt áll, érzi az Ő létét és befolyását és kiönti Előtte szívét. A sivatagi hordozható szentély („miskán”) prototípusa minden zsidó templomnak. Nagy prédikátoraink azt szokták magyarázni, hogy az áldozatkészség képezi a templom alapját, ezért is rendelte el az Örökkévaló, hogy a szentélyt önkéntes egyéni adakozásból építsék fel.

Az időszéri kérdések közül templomainkban manapság főleg a következők jutnak kifejezésre: a vészországok és az európai hitközségek pusztulása; a felszabadító háború és az állam felállítása; a zsidó nép szellemi és erkölcsi arculata; a társadalmi szakadék, a közérkeles leromlása, a kábítószerek élvezete és a bűnözés magas aránya; a törzsek egybeolvadásának és a galuti zsidósággal való kapcsolatok kimélyítésének fontossága.

A templom megváltó fordulatot lát az állam felállításában, és ezt az eszmét különböző formákban tudatosítja. Az új imák nemzeti jelleggel kölcsönöznek templomainkban. Ezek között első helyen áll az állam beképzétt szülő ima, amelyet annakidején az országos főrabbinátus szövegezett meg és amely magyar fordításban így hangzik:

„Ávinu sebasámjím, mennybéli Atyánk, Izráel szirtje és megváltója, áldd meg Izráel államát, megváltásunk első rügyezését, védj meg kegyelmeddel, borítsd rá békességed sátrát és világsádját meg fényeddel és igazsággal vezérelj, nek, bölcséinek és tanácsosainak szívét és sugalmazz nekik jó tanácsot.

Támaszd meg, Istenünk, a Szentföld védelmezőinek kezét és nyujts nekik segítséget, ékesítsd fel őket a győzelem koronájával és adj békességet az országnak és örök vigasztalást lakóinak.

Es emlékezz meg testvéreinkről, Izráel egész házáról, akik a szétszórásban különböző országokban élnek, és vezesd őket mielőbb emelt fővel, kiegyenesedve Cionba, városodba, és Jeruzsálemba, amelyben szentséges neved honol, ahogy meg van írva Mose szolgád Tórájában: „Ha lesz a te eltaszítottóság az ég szélén, onnan is összegyűjt téged az Örökkévaló, a te Istened az országba, amelyet elfoglaltak őseid, hogy azt birtokba vedd és jobb sorsban ésszít és jobban megkoskásít, mint őseidet. És körülmetélj — Örökkévaló, a te Istened, szivedet és magzatod szívet, hogy szeresd az Örökkévalót, a te Istenedet egész szíveddel és egész lelkeddel.”

Forraszd eggyé szívünket, hogy szeressük és féljük Nevedet és őrizzük meg a Tórád minden szavát. Jelenj meg hatalmad teljes pompázatában a világ minden lakója előtt, hogy minden teremtetett lélek rebegje az Örökkévaló, Izráel Istené, királyi és királysága minden fölött uralkodik. Amen.”

LADÁNYI LÁSZLÓ:

LÁTOMÁS A FALNÁL...

(Folytatás múlt heti mellékletünkéből)

MINTHA ÁLOMBÓL ÉBREDNEK úgy néztem körül. Gondolataim kavargó örvénye végre kivetett a valóság partjára. Figyelni kezdtem mi történik körülöttem. Tankjaink közben feljutottak a dombra, most vették csak észre őket oda-át és szakadatlan ágyutüzet zúdítottak feléjük. Rettenetes látvány volt. Ilyen lehet a pokol. Sok tankunkat eltaláltak, égig-érő láng és füst közepette égtek ki és mi a fiukra gondoltunk, akik belsőültek. De a tankcsapat rendületlenül tört előre és egy idő múlva elnémultak az ellenség ágyúi. Repülőink és tüzérségünk bekapcsolódott a harcba. A tankok célhoz értek, megtízstították részünkre a terepet. És akkor végre! felroppant a támadást jelző rakéta, elhangzott a parancs: Előre, Jeruzsálem! Smuel hadnagy kiáltását hallottam:

— Utánam, fiuk! És megindultunk. Mint ahogy Machbet erdeje mozdult meg, ahogy elvige a végezet a hűsőknek, úgy törtünk előre a fák között. Majd szabad tere érve, hét teljes eftőernyős hadosztály. Motta tábornok fia, széles ízben, csaknem félkörben törtünk előre a Város felé.

Feladatunk első szakasza: elérni a várost körülvevő falat, majd a kapukon keresztül behatolni magába az Óvárosba. Az ellenség rendkívül erős és elszánt. Megnehezítette harcunkat az is, hogy a kapukon belül már szűk utcákban, sikátorokban kell majd előjutnunk, ahol a házak minden ablakából lesipuskások lehetnek könnyű zsákmányra bennünk. Sem a légierő, sem a tüzérség nem fedezhet bennünket, nem löheti rommá azokat a szent helyeket, amelyekhez sokezer éves jogunk van. De nem tehetjük ezt, óvatk bennünket parancsnokaink, más vallásuk szent helyeivel sem, hiszen mi nem vagyunk barbárok.

Meg kell mondanom őszintén, később amikor elesni láttam drága barátaimat, ezek között az ódon falak között, mégis arra gondoltam, vajon az élet nem ugyanolyan szent-e, mint a mult fennmaradt érzéketlen emlékei. Nem volt bátorságom tiszta lelkiismerettel felelni erre.

De most semmi ílyesmire nem gondolva rohantam előre a többiekkel együtt. Csapatunk most két szárnyra osztott az előre lefeleített pontos terv szerint. Az egyik szárny a rendőrskola felé fordult, mi pedig Sheik Jarah felé.

AMI MOST KÖVETKEZETT, már a pokol tornácában történt. Legalább öt drótakadályon kellett áttörnünk. Közben golyózápor zuhogott ránk. Csodáljéppen senki sem sebesült meg. De minden megváltozott, amikor keserves kapaszkodás után felértünk a dombra. Itt a lövészárkok egész rendszere húzódtott. Mi kint a szabadban, ők pedig remek fedezékben. Már itt-ott felbukkant egy-egy bajtársam. Szantécekt rohantak dacolva a golyózáppal. S amikor végre behatoltunk az árkokba már nem voltam Gabriel Perrec leendő orvostanhallgató, gitáros és versköltő. Vörös köd ereszkedett a szememre, vadember voltam, vademberektől körülveve, csak éppen sokezer évvel ravaszabb, tapasztaltabb, jobban felkészült és felszerelt vadember. A puskám kelepelt, kezemben kés villant, üvöltöttem, vagdaloztam, sivalkodtam, előbbre akartam jutni, élni akartam.

Es egyszerre csak tul voltunk az árkokon. Oldalt kerültünk, követték Smuel, aki egész hosszában felmagasodva, még a derekát sem hajtvá, futott előre, mintha az angyalok páncéja védené. Végre kicsit megnyugodtam, körülnéztem. Egyszerre látom, hogy az utánunk jövők közül sokan elesnek, alattunk pedig reng a föld. Smuel jött a először:

— Bunkerem állunk, — ordította — meg kell semmisítenünk, mert onnan lövik a fiúkat. Odalent négyen a fiúk közül oldalról a bunker nyílása felé kúsztak. Sikerült nekik bevágni egy-egy kézi gránátot. Tompán robbant odabent, de a tüzelés tovább folyt, Smuel felém intett s rögtön megérttem mit akar. Hasrafelkúdtam a dombon és egészen a szélég kusz-tam. Elővettem a kézigránátot. Smuel megfogta a lábamat s így fejfel lefelé lövva leereszkedtem egészen a bunker nyílása fölé... Meghúztam a zsinórt és bedobtam a gránátot. Smuel megérezte fenn a dobás okozta rándulást és gyorsan visszahúzott. Rohantunk lefelé a másik oldalra. Hatalmas dörmögés, aztán csend, a bunker végre elnémult.

Körülöttünk heverték azok, akik már végeztek a háborúval. Egy-két arcot láttam csak, de az is elég volt ahhoz, hogy üvöltösk, mint egy állat. Tovább hát. Meg kell bosszulnunk őket. Smuel összeszedett bennünket. Az egész vonalon elhallgattak a fegyverek, a bunkerek vonalát megsemmisítettük. Drága árat fizettünk érte. 40 emberünk esett el, sokan megsebesültek.

Tovább haladtunk előre a Sheik Jarah körzetben, ami az első beépített terület volt az óváros falai előtt.

Smuel őrszemeket állított egy-egy dombra s rádión jelentette mi a helyzet. Most vettem csak észre, hogy már teljes nappali világosság van körülöttem. Az óram megállt. Uri órája hetet mutatott. Lihegve terültem el a földön, holtfáradt voltam. Uri azt mondta, hogy a szemem rettenetes. Szerettem volna, ha tükör lenne a kezemgyűben, hogy meglássam milyen a szeme Gábiel Perecnak, amikor rettenetes.

Egyszerre heves lövöldözést hallottam. Láttam, hogy Hájmka áll a domb tetején és kiereszti egész tölénytárát. Mind arrafelé rohantunk, de akkor már ő a földön hevert mozdulatlanul. A dombon túl egy szakasz légios közeledett felénk. Néhányat közülük leterített Hájmka fegyvere és ez időlegesen feltartotta őket. Így menekültünk meg a váratlan támadástól. Néhány perc alatt végeztünk velük. De ez már nem támasztotta fel Hájmkat, akinek nem volt szabad meztláb járni, sál nélkül aludni. Most itt állott a vértől áztatott jeruzsálemi dombon, csukott szemmel, ajkán valami bocsnátkerés félebegett, mint az azt mondaná: „Ne haragudj mama, én nagyon vigyáztam, de hát meg kellett mentenem a többieket, nem szaladhattam el innen. Ők is, hármenküjük ezt tette volna.” Sokáig néztem utána, amikor a szantécek hátravették. Majd ha vége lesz az egésznek és tudélem, első dolgom lesz elmondani az anyjának, hogyan áldozta értünk életét az ő elkényveztetett kislája.

Az egész vonal hosszában mi uraltuk már a helyzetet. Es már előttünk volt a régi városfal, jelezve, hogy még csak most kezdődik az igazi küzdelem. Épp elég áldozatunk volt eddig is, át kellett rendeznünk sorainkat, mielőtt újra támadhatunk. Sebesülteinket is el kellett szállítani, még pedig sürgősen, mert az ellenség is magához tért és az óvárosból gyilkos tüzet zúdított ránk ágyusákkal. Mi azonban jól beástuk magunkat. Az előtünk vonuló tankok elfordultak Ramalla felé. Ben Ári tábornok elhatározta, hogy hátulról bekeríti az óvárost, mi pedig bevárjuk az estét. Enni kaptunk. Lassan eltelt a nap, besötétedett. Parancs érkezett az Augustza Victoria magaslat elfoglalására. Nagy örömünkre két tankhadosztály érkezett manővereink megerősítésére. Az egyik fedezett bennünket az előrenyomuláskor, a másik előretört, hogy előkészítse a támadást. Bár a szűk utakon nehezen haladtunk előre, nagy segítséget jelentettek nagyszerű, pontos találatok, amelyek kihajították fedezékükből az ellenséget. Mire elértük az Augustza magaslatot, onnan már mindenki elmenekült.

Igy mondva persze mindez úgy szikrázik a dicsőségetől. De sok fiatal élet, lángbaborult tankok adják ennek a hősi freskónak tragikus hátterét. De onnan, az Augustza-magaslatról, az ágyúk és gránátok tüzeiben már felragyogott a Templomhegy az Ősi Város falai mögött, arany és ezüst kupolával. Az a látvány újra erőt öntött belénk és amikor további parancs jött, hogy minden áron be kell hatolnunk az óvárosba, úgy zudultunk alá, mint valami megállíthatatlan tűzáradat. Minket, a harmadik századot érte az a szerencse, hogy a Heródes kapu át elsőnek jussunk be az óvárosba. A Templomhegyre kellett feljutnunk. Tankjaink tüze döngötte ezt a kaput, de a száz irányból felelő ágyúk fészkeit nem tudta elhallgatni... Parancsnokunk légi-felderítést kért, mert így lehetetlen volt tovább jutnunk. Amint megkaptuk a felvilágosítást, tankjaink és a hátsó vonalakból tüzeink megtorló tüze zudult az ellenséges állásokra. Ezek fedezete alatt fél kilenckor kezdődött meg a támadás. Felküzdeztünk magunkat egészen a kapuig. Csodálatosképpen a legnagyobb harcok közepette is egyre-másra jöttek a hírek csapataink helyzetéről. Megtudtuk, hogy már minden kapu előtt ott állnak a miénk és csak szerencse no meg virtus dolga, ki jut be elsőnek a falat, a kétezer év lerombolt templom falát, a mi jussunkat, hogy visszavegye a bitorlótól.

Ebben is szerencsénk volt. Mi törtünk át elsőnek a tűzből font ellenséges gyűrűt a Heródes-kapu előtt. Tankjaink ugyan megrekedtek, de mi az általuk megtízstított terepen átjutva, már benn is voltunk az óvárosban. Most már lépésről lépésre folyt a harc a zegzugos utcákon, a házakról ránkleső láthatatlan ellenséggel.

(Folytatása jövő pénteki számunkban)

UJ ELET AZ ARANYKORBAN...

בית הדקל
VALLÁSOS, MODERN
AGGOKHÁZA
TELJES LUXUSSAL
 Petah-Tikva, 15 Netzah Israel st.,
 tel. 914678, 905512

» GRÁNÓT «

A Chéfer-völgyi kibucok körzeti üzemi komplexuma

A mezőgazdasági települések és az érdekelt állami szervek kivételével kevesen tudnak az országban az ugynevezett „Körzeti vállalatok” — héberül Mi-fáim Ezorim — hálózatáról, amely az ország gazdasági életének egyik legjelentősebb szektora.

Ilyen vállalatok a Jordán-völgyben, Bét Sean környékén, Észak- és Nyugat-Galileában, Émek Chéferben, Jeruzsálemban, a déli körzetekben működnek és létfontosságú szolgáltatásokat nyújtanak a hozzájuk tartozó kibucoknak és mosávkoknak.

Évtizedekkel ezelőtt, amikor az ország mezőgazdasága még gyermekcipőben járt és a termelés meglehetősen szegény volt, minden kibuc maga gondoskodott az állatállomány táplálásához szükséges takarmányról, termékeinek csomagolásáról, szállításáról és olykor értékesítéséről is.

Az államalapítást követő években mezőgazdaságunk szinte elképzelhetetlen fejlődés ment keresztül és az új helyzet a változott körülményeknek megfelelő, új szolgáltatási szerek kiépítését tette szükségessé. Versenyképessé kellett tenni a termelést, amely már nemcsak az önellátást szolgálta, hanem utakat keresett nemzetközi piacok felé; emelni kellett a minőséget és a termelékenységét a modern tudomány és technika eszközeinek igénybe vételével.

Ezeket a feladatokat nem végezhetette el egymagában a kibuc, ehhez kollektív erőfeszítések és hatalmas összegek voltak szükségesek.

Igy születtek meg a „körzeti vállalatok”. Így, például, a „Gránót” nevű vállalat tetőszervezete a Saron, Somron és Kármel-parti körzeteké...

A „Gránót” vállalat-komplexum Chedera közelében működik, Gán Smuel kibucnál szemben, 240 dunam területen — a következő osztályokkal: „Ászpeszet”, „Ámbár”, „Szibán”, „Kírur”, „Cefofosz” és a „Hod Chéfer” nevű hatalmas méretű pulyka-vágóhid.

Az osztályok több mint 400 dolgozót foglalkoztatnak, akik feldolgozzák és értékesítik 38 kibuc cukorrépáját, takarmányát, gyapotját, krumpliját, soktízezer tonnás teljes gyümölcsös termését, tyúk- és pulyka-állományát.

Az ösztermelés megközelíti az évi ezer millió fontot.

A „Gránót-hoz tartozó gazdaságok az ország mezőgazdasági földjeinek 3,5 százalékát munkálják meg és vízellátásuknak 6,5 százalékát használják fel. Az exportált termékek évi 200 millió fontot tesznek ki.

A fenti számok nem a statisztika kedvéért íródtak, hanem a gazdasági valóság hű kifejezői. Nem terhelik az államkincstárt és nem segítik elő az inflációt, mert odaadó munkán és kifizetőbb termésen alapulnak.

Ilyen példaadón rentábilis vállalkozás csak a kibuc mozgalomban lehetséges, amely közös termelésen és kölcsönös segítségben alapul, amelyben ki van zárva az öncélú versengés és kizsákmányolás.

Egyik nagy eredménye a körzeti vállalati rendszernek, hogy csoportosítani képes az összes kibucot, — ideológiai, politikai felfogásra való tekintet nélkül. A vállalat irányításában egymás mellett ülnek és közösen munkálkodnak vallások és ateisták, szocialisták és más felfogásúak, mindenki előtt egyetlen cél lebeg: jó, hasznos munkát végezni.

Ha elérkezik egyszer az összes kibuc mozgalom egyesítésének a napja, a „körzeti vállalatok” képezik majd ennek az egységnek az alapját.

A modern élet egyetlen területére sem képzelhető el ma

tudományos kutatómunka nélkül. A mezőgazdaság sem. A „Gránót”-nak saját laboratóriuma és tudományos tanácsadó osztálya van, amely a kibucok szolgálatában áll.

Az állatállomány — tehének és szárnyasok — élelemmel való ellátása, a mezőgazdák egyik legnehezebb kérdése. De ez nemzeti kérdés is, mert sok víz és talajt igényel és országunk egyikben sem bővelkedik. A hatalmas vízmennyiségek igénybe vétele ellenére sem vagyunk képesek önellátók lenni a takarmány-ellátás terén. A körzeti vállalatok által készített koncentrált takarmány alapanyagának 80 százalékát — fehérjét és különféle magokat — külföldről importáljuk. Ezek nemcsak meregdrágák és devizákat vesznek igénybe, de mind nehezebben beszerezhetők, mert a világ népesedése túlhajlítja az élelem-termelés méreteit.

Ez a helyzet arra készítette a „Gránót” kutató csoportját, keressen nem konvencionális megoldást, amely lehetővé teszi a megszokott import-cikkek helyettesítését. Az eddig elért eredmények több, mint kecskéftők. Sikeresült szalmából előállítani egy „Cefofosz” nevű anyagot, amely által 17 százalékkal csökkenthetik a külföldi termékek behozataltát. Ez, a még folyamatban lévő kutatómunka az ország határára túl is nagy érdeklődésre tart számot.

A „Gránót” egyik fájó pontja, hogy dolgozóinak csupán 50 százaléka kibuc tag, a másik fele bér munkás. Ez a tény ellentétben áll a kibuc mozgalom alapelveivel: a bér munka kizárásával. De nincs más lehetőség, miután a kibucok képzetlenek mozgósítani a jó üzelmeltetéshez szükséges teljes emberanyagot. Minden igyekeze-

tükkel azon vannak, hogy technikai újítások bevezetése által minimálisra csökkentsék a nélkülözhetetlen bér munkások számát.

Még azzal is könnyítenek lekiismeretükön, hogy a „Gránót” nem használja ki munkásait, a lehető legjobb bértételek mellett dolgoznak, nincsenek sztrájkok és a munkások a kibuc tagokkal együtt élnek a vállalat étkezdéjében. A vezérigazgató és a hordár közös asztalnál ebédelnek: nem kintüetés, „fehér gallér”-os tisztviselők, vagy igazgatóknak lenni és nem szegény munkaruhát viselni.

A vállalathoz tartozó kibucok bizonyos kulcs szerint kötelesek embereket adni — meghatározott időre — a különböző

munkák elvégzésére. A vezető állásokat rotáció szerint töltik be és a kulcspozíciókban senkinek ilhet négy évnél hosszabb ideig.

Ez az elv tökéletesen megfelel a kibuc kívánalmának, kérdés csupán, nincse-e túlságos mértékben ellentétben a hasznossági elvekkel.

A napokban tartotta meg a „Gránót” 17-ik közgyűlését, amelyen beszámoltak az elért eredményekről és bírálták a hiányosságokat. Tul minden fellelhető hibán és hiányosságon, egy dolog kétségtelen: ha sok hozzá hasonló vállalkozás lenne az országban, gazdasági életünk egész más arculatot kapna.

RÖSSEL MORDECHÁJ

KOSZTÜMÖK ÉS RUHÁK 76-OS MODELLEK TELJES KIÁRUSÍTÁSA

Régi ár / Akció ár
IL IL

Kászmír ruhák	420.-	180.-
Musion trevira ruhák	437.-	249.-
Angora ruhák	420.-	198.-
2 részes diolen kosztümök	350.-	145.-
Gyapjú trevira kosztümök	495.-	295.-
Nadrág kosztümök	599.-	295.-

BÉT HÁBÁD (azelőtt Markuza)

TEL-AVIV, NÁCHLAT BENJAMIN 14.
Telefon: 57113, 54886, 56803

Egy gálili falu kálváriája

CURIÉL ÉLNI AKAR

Ilyenkor, kora tavasszal, különösen szép a Gálili. Minden zöld, sőt a kövek között már felütközött a sárga, piros, kék és rózsaszínű vadvirág. A Naharia — Szász — Mérön országút mentén, a Choszen — Pkiin utalagazás mellett Curiél szövetkezeti faluban is minden zöld, sőt a gyümölcsfák is már feslik bimbóikat. És mégis a falu lakói sötétben látják helyzetüket — tegyük hozzá: jogosan.

Szorgalmas földműves emberek élnek Curiélban. Nem kerülük a munkát és itt akarják felépíteni jövőjüket, alig néhány kilométernyire az északi határtól, az ugynevezett „jó kerítéstől” délre. Mégis odajutottak 27 évi megfeszített munka után, hogy jövőjük biztosítása érdekében kénytelenek voltak a múlt héten sztrájkolni, sőt tüntetni a földművelésügyi miniszter hivatala előtt. Márpedig nincs szomorúbb látvány, mint a tüntető földművesek, akik nem fizetésemelés, vagy drágasági pótlékok követelnek, hanem mindössze azt kérik, engedjék meg nekik, hogy dolgozzanak, megműveljék földjeiket, gazdaságaikat és produktív munkát végezzenek: termeljenek. Nem aktákat, szöveget, hanem élelmiszert: friss gyümölcsöt, tojást és húst.

Curiél 1950-ben, mint munkafalu létesült. A repülőtérről hozták ide egyenesen a Jémenből jött olékat és a haifai kikötőben partraszállt marokkói családokat. Eleinte a környékbeli településeken és a kevés közeli városban dolgoztak, majd szövetkezeti falu lett a „munkafaluból”. A kezdeti nehézségek és a kilátástalan jövő elriasztotta a szorgalmas, dolgozni akaró jemenita új-bevándorlókat, akiknek helyét további észak-afrikai származású családok vették át.

A falu lakosainak azonban nem volt szerencséjük. Hiábavaló volt a szorgos munka, a silány minőségű hegyvidéki köves talaj nem sokat termelt. A gazdasági nélkülözés, inség és nincstelenség volt évtizedeken át osztályrészük. Curiélban hiányzott a gazdasági létalap, hiányoztak (és hiányoznak) a termelési eszközök és ami nem kevésbé fontos, a falutér felelős telenitési szervezet, a Poaléj Agudát Jiszráél falumozgalma — finoman kifejezve — nem állt a helyzet magaslatán. Curiél vezetői úgy gondolták, jobb lesz ha „patronus” cserélnek és így a település csatlakozott a Falumozgalomhoz. Hely-

zetük azonban nem változott, bizonyára azért, mert nem tudtak kiabálni és nem tudták, hogy „hol kell megnyomni a gombot”.

A helyzet odáig fajult, hogy öt évvel ezelőtt a házak egyrésze üresen állt, a telepek jelentős hányada idős ember volt és a családoknak több, mint a fele szociális segélyből élt meg, aminél nincs elszomorítóbb társadalmi jelenség az egyén munkájára támaszkodó szövetkezeti faluban.

1972-ben azonban úgy látszott, hogy minden megváltozik, jóra fordul. A faluban született fiatalok beköltöztek az üresen álló házakba és miután családok alapítottak, elhatározták, hogy kezükbe veszik Curiél ügyeinek irányítását. Társadalmi téren példás eredményeket értek el. Helyi viszonylatban nagyszabású közmunkákat hajtottak végre, munkához jutattak minden dolgozni akaró, munkaképes férfit és nőt és ma mindössze egyetlen család él szociális segélyből Curiélban.

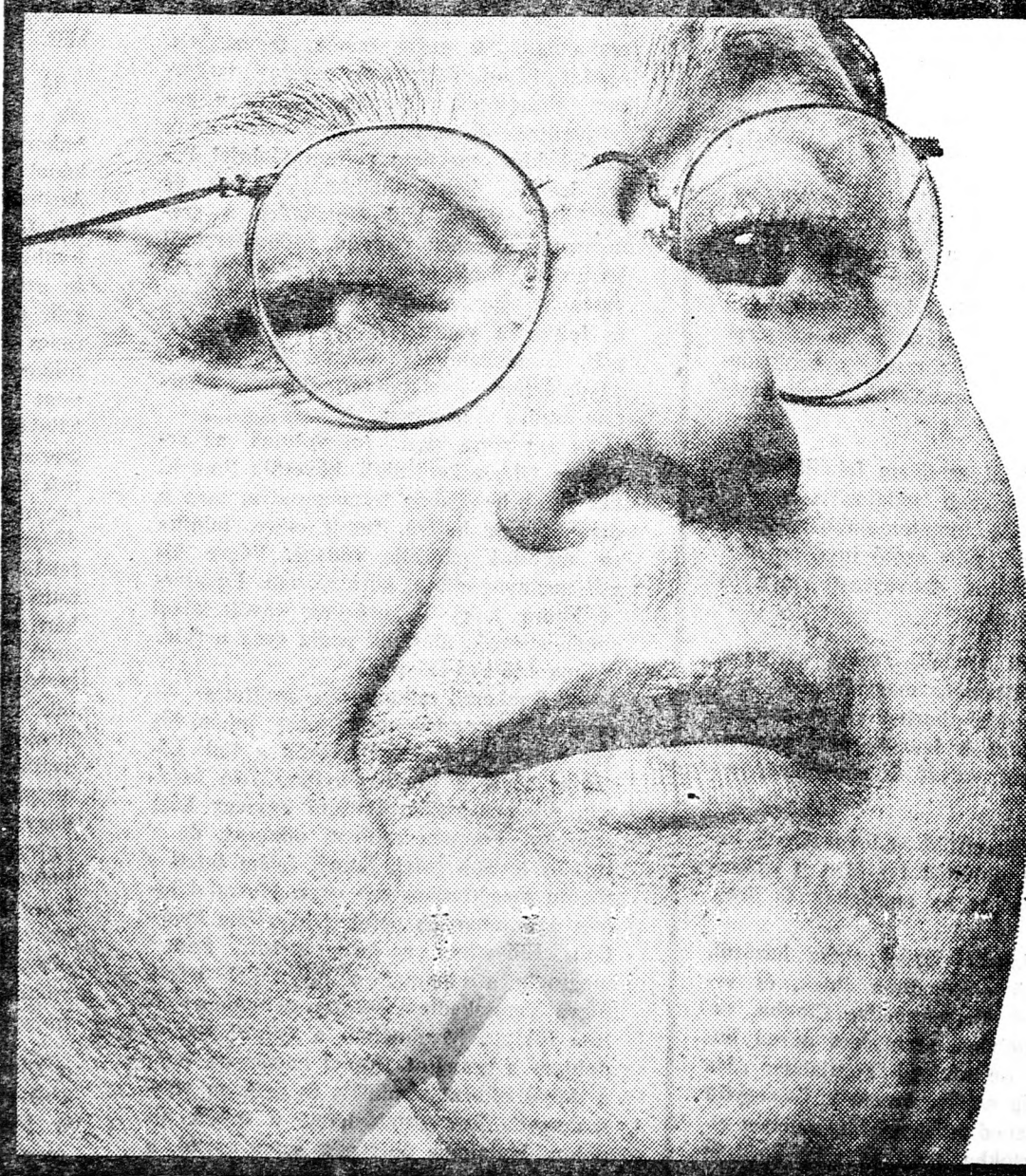
Gazdasági téren azonban ezek a fiatalok is egyhelyben topognak. Tegyük hozzá, nem önhibájukból, hanem az illetékesek nem törődésége, talán közönye nyomán. Tulajdonképpen emiatt sztrájkoltak a múlt héten és tüntettek a földművelésügyi miniszter irodája előtt.

Curiélban ma 50 család lakik. A falunak összesen 220 dunam gyümölcsöse van, ahol ösziarackot és szilvát termesztenek. Tehát minden családnak átlag 4 dunam gyümölcsöse van, aminek évi hozama bruttó 15 ezer font (a silány föld miatt kevés a termés), amiből levonnak hétezer font termelési költséget és még ötezer font termelési kiadást a folyó évre, vagyis minden családnak évi háromezer font netto-jövedelme marad a gyümölcsöséből. Ez pedig havi 250 font keresetet jelent.

Minden családnak baromfi-ólja is van, ahol hizott baromfit tenyészt az országos termelési kvóta keretében. A gálili hideg időjárás miatt Curiélban a csirkék nem hiznak meg és így minden család a 3-4 hónapi munkával felnevelt „hizott” jércéért összesen 3000-4000 fontot, tehát havi átlag 1000 fontot kap. Eddig a tények. Most vizsgáljuk (Folytatása a 12-ik oldalon)

FUCHS ÁVRÁM

VALÓBAN GONDOLOK A JÖVŐRE... DE MIT CSINÁLOK, HA HOLNAP SZÜKSÉGEM LESZ 10.000 IL., KÉSZPÉNZRE?

Az igazság az, hogy van lehetőség befektetni pénzt úgy, hogy amikor szükségem van rá, készpénzhez jusson és egyidejűleg könnyítések érjen el a jövedelmi adónál, hosszú időre szóló befektetés által. The First International Bank pénzügyi szakértői befektetési tervet ajánlanak, amely két részből áll:

1. Juttatás a kincstártól

évi 2997.5 fontig.

A The First International Bank nyugdíjpénztárába való befektetés bevételeire teljes jövedelmi adómentességet kap (évi 2310 fontig) és évi adóvisszatérítést (687.5 fontig), vagyis ahelyett, hogy jövedelmi adót fizetne, pénzt befekteti és nyereséget gyűjt. Erről biztos nem akar lemondani...

2. Magas haszonkulcs

és készpénz bármikor.

Miután megvásárolja a „Mááján”, „Mérom” és „Mémád”, a First International Bank kezességi alapjának kötvényeit, a bank

szakértői befektetik pénzt értékpapírokba, amelyek maximális nyereséget hoznak. Segítenek Önnek kiválasztani azt a kezességi alapot, amelynek értékpapírjai az indexhez és a devizához rögzítettek. Összegyűjtheti a nyereséget vagy havonta kaphatja jövedelemként. Mindenesetre pénzt bármikor kivetheti és biztos erről sem akar lemondani...

Ma érdemes csatlakozni a The First International Bank nyugdíjalapjaihoz és visszamenőleg szerint tenni több ezer fontra az 1976/77 évi jövedelmi adó terhére. Most vásárolhat a „Mérom” és „Mémád” kezességi alapok kötvényeiből is csökkentett jutallékkal.

the first international bank

aroyo-barel

TEL AVIV: Rothschild fasor 39, Áchád Háám 9, Ben Jehuda 145, Ben Jehuda 22, Jerusolájm fasor 13, Lincoln 20, Frischmann 15, Hámászger 48, Wolfson 54. ÁSDOD: Rogozin 9. BEÉR SEVA: Háámáut 53. BNÉ BRÁK: Rabbi Akiba 14. BÁT JÁM: Háámáut fasor 56. GIVÁTÁJIM: Sheinkin 3. HOD HÁSÁRON: Derech Hátkumá 10. CHEDERA: Herbert Samuel 66. CHOLON: Szokolov 46. HAIFA: Háánkím 3, Herzi 20, Elchánán 1, Nagyvásártelep, Chátucéj Hátászjá 11, (6böl). TIBERIAS: Rascso tér. — JERUZSÁLEM: Hillél 6, Háláméd-Hé 20 (Katamon), Növé Jáákov, Merkáz Miszchári, Ázá 27 (Rechavia), Slomcion Hámálká 1, Uruguay 31 (Kírját Hájovel), Mácháné Jehuda 26, Jochánán Ben Zákáj 6, Ibrahímia, Kelet-Jeruszalemben. KFAR SZÁBÁ: Jerusolájm 22. LUDD: Herzi 42. NATANJA: Kikár Cion 25, Ezor Hátászjá. SZAVYON: Új kereskedelmi központ. PETÁCH TIKVÁ: Chovevej Cion 40, He Hágáná 10, Kírját Árje. CFÁT: Jerusolájm 34. KÁDIMÁ: Kádímá. KIRON: Kereskedelmi központ. KIRJAT BIALIK: Keren Hájészod 68. ROS HÁAJIN: Kereskedelmi központ, RISON LECION: Rothschild 20. RECHOVOT: Herzi 167. RÁMLÁ: Herzi 63. RÁMAT-GÁN: Jabotinsky 3, Bialik 27. EJLÁT: Az új kereskedelmi központ.

HARMINCKÉT ESZTENDŐ

December közepe volt, pontosan 14-ike. Korán ebredtünk, de a nagy hideg miatt későbbre halasztottuk kisöccsémrel a felkelést, mert irgalmatlanul fáztunk. A felnőttek egyre csak azt magyarázták, hogy a Golf-áram hatása érvényesül itt. Bergen-Belsenben azért olyan enyhe az idő, de mi mégis fáztunk. Talán a kevés táplálék miatt. Mindenesetre az idő jórészt a barakkban töltöttük, s akkor mentünk csak ki, amikor számláltak bennünket a németek az Appellplatzon.

Egy hete voltunk itt. December 7-én érkezünk meg Ausztriából, ahol a nyarat töltöttük. Utolsó állomásunk Luxemburg volt. A németek a Habsburg-család kastélyát alakították át zsidó-lágernek. Az egyik szoba bejárata fölött díszes tábla függött, s azt tanusította, hogy a királyi familia tagjai a Habsburg-ház statútumainak megfelelően, itt, ebben a szobában születtek. Pinter bácsi, a tórkömlői állatorvos, egyre csak azt hajto-gatta, hogy történelmi helyen lakunk, de bennünket inkább az érdekelt, hogyan lehet-nek repetát szerezni a hig krumplicevesből.

November végefelé összeállítottak egy kis csoportot, s utunk indítottak bennünket ismeretlen irányba. Csak a megérkezés után tudtuk meg, hogy Bergen-Belsenben vagyunk. A XI—A. számú barakkba kerülünk és vár-tuk a sorsunk jobbrafordulását. Családunk öt-águ volt. Anyu, a két nagymama és mi ketten, a Pista öccsémrel. Ő akkor 6 éves volt, én meg tizenhárom.

Apánkról már több, mint egy éve semmit sem tudunk. Munkaszolgálatos volt, a 117. VEP —századnál szolgált — a vasutépítő-kezt rövidítették így —, de hogy hol épít-kezt a vasutat, azt nem tudtuk. Egyszer irtunk neki, anyám meg én. Ausztriából. Akkor a Bécs melletti Gerasdorfban voltunk. Egy han-gárban laktunk a falu végén és helyi parasz-toknál dolgoztunk. Volt közöttünk egy deb-re-ceni fiatalember, névszerint Trattner Emil, akinél bátrabb emberfiával azóta ritkán ta-lálkoztam. Mára is büszke vagyok, hogy a nagy körülönlőség ellenére majdnem barátán-ként fogadtott, vagy legalább is maga mel-lé vett bizonyos akciókhoz. Például, együtt jártunk Iopni. Élelmet, apró használati tár-gyakat. Emil 18 éves volt.

Az ukrán lágerbe jártunk át, s ő folyton azt magyarázta, hogy ezek az ukránok tu-lajdonképpen náciak, vagy legalábbis együtt-működnek a gyilkosokkal, tehát minden ko-molyabb lelkiismeretfurdalás nélkül dézsmál-hatjuk a dolgaikat. A lágernyelvben külön-ben sem lopásnak, hanem organizálásnak hívták ezt az akciót, mert a nyelv mindig finomít és okosan disztingvál.

Emilnek az volt a szokása, hogy legalább egyszer egy héten beszökött Bécsbe. Volt egy jó ruhája, azt magára öltötte és egyszerűen elment a vasutállomásra, amely nem volt messze a lágerből és megváltotta a jegyét Bécsig. Egyszer-kétszer elkapták, visszatolon-collták és kegyetlenül megverték, de pár nap múlva megintcsak eltűnt. Késő éjjel érkezett vissza és másnap lélegzetvisszafojtva hallgat-tam bécsi kalandjait.

Tulajdonképpen nem csinált ő semmit Bécsben, csak rőtta az utcákat és egy-két órán át szabadnak érezte magát. Hogy telje-n megszökjön, arra talán nem is gondolt. Éjjel mindig visszatért. Returjegy volt Ge-rasdorfbig.

Egyszer elmondta, hogy bemelegkedett a postára Bécsben és levelezőlapot küldött az apjának, meg a bátyjának. Emil hozzátar-tozó is munkaszolgálatos zsidók voltak, csak a tábori postai címüket tudta. Megkér-tem, hogy dobjon be egy lapot az én apám-nak is. Szívesen! — felelte Emil és még le-velezőlapról is gondoskodott. Anyámmal megirtuk a lapot — jól vagyunk, minden a legnagyobb rendben van, szeretnénk már lá-tni, meg ilyesmiket —, s Emil bedobta.

Később megtudtuk, hogy ez volt az egyet-len életjel, amely apánkhoz eljutott. A ko-rábbi, gettóból írt leveleinket nem kapta meg. A kapcsolat megszakadt. Mi nem tud-tuk, él-e, hal-e. ő viszont gondolatban rég eltemetett minket, mert tudomására jutott, hogy Auschwitzban mi történt a gyerekekkel.

Azon az emlékezetes téli napon — 1944 december 14-én —, azt hallottuk, hogy ma-gyarországi munkaszolgálatosok érkeztek a velünk szomszédos, de dróttal elkerített lá-gernegyedbe. Az ilyen információkat sajátsá-gos módon terjesztették. „A latrina-hírüg-y-nökség jelenti...”

Azért így, mert a legérdekesebb — és leg-képtelenebb — információkat a latrinán mondták el egymásnak az emberek. Ott hal-lottam például, hogy rövidesen Svájcba me-gyünk, már folynak a tárgyalások, a néme-tek különféle érteket — teherautót, nehé-zvizet — kapnak értünk a semleges országok-tól. Akkor mebeszédnek hittem, csak jó-val később jutott tudomásomra, hogy tény-leg folytak ilyen tárgyalások.

Szóval, az volt a friss hír, hogy pesti munkaszolgálatosok érkeztek a szomszéd-lá-gerbe. A nagymamát foglalkoztatta legjob-ban ez az információ és egyre biztatta anyut, hogy nézze meg, hátha hirt kap valaki ut-ján a férjéről.

— Ugyan, anyuka, csak nem gondolja ko-molyan, hogy ilyen kicsi a világ? Sokezer kilométerre vagyunk otthonról, hogy csep-penne ide valaki, aki találkozott Hugóval — így a mamám.

De nagymama — Isten nyugosztalja, pár héttel később ott halt meg. Bergen-Belsen-ny — csak nem hagyta abba. Mai szóval ugy jellemezhetem, kicsit nudnyik természetű volt és egyre rágt a mamám fülét:

— Menj ki, Rózi, és néz körül közöttük! — A mamám nem ment. Illetve jó fél óra múlva mégis kénytelen volt, mert Pista öcsem elvezette a nagydolgát — a hidegre és serdületlen korára való tekintettel, ő még bent ment ki —, s anyám elindult a kisfia által szünlitg töltött konzervdobozzal a latrina felé. Közben átpillantott a drótkerít-és másik oldalára, ahol a pesti munkaszol-gálatosok forgolódtak és gondolt egy na-gyot, kis vargabetűvel odament előbb. Egyik kezével jó messzire elartotta a konzervdobo-zot, a másikkal hozzért valakinek a há-tához. A drótkerítés túloldalán állt az illető, annak támaszkodott.

Az érintésre megfordult. Anyám ennyit mondott:

— Kérem szépen, nem ismerte véletlenül Braun Hugó Tórkömlősről?

Feleletre nem volt szükség. A kérdező — apám volt. Sirtak mindketten. Érezték, hogy csoda történt. A beborult és hirtelen kitisz-tult felettük. Egy perc múlva apám megszólalt:

— Nagyon kérlek, mondd el pontosan és szépítés nélkül, mi történt a gyerekekkel. Tudni akarom, hol és milyen körülmények között haltak meg.

— A gyerekek itt vannak. Bent, a barakk-ban — felelte anyu, sőt még meg is mutatta az irányt.

Apám ekkor már nem sirt, de zokogott. Azt hitte ugyanis, hogy a felesége meghib-bant. Elképzelhetetlennek tartotta, hogy két zsidó gyerek életben volna 1944 decemberé-ben.

Anyám nagynehezen mégis megmagyaráz-ta, hogy élünk. Akkor még drótkerítés vá-lasztotta el őket egymástól. Az őrtornyok-ban német katonák ügyeltek arra, hogy rend leaven. Aki nem tisztelte ezt a rendjüket, azt irgalmatlanul lelőtték. De apu nem törődött ezzel. Lehasalt, s minden erejével fejlesztette a drótkerítést. Eppen annyira, hogy át-bujt alatta. És elindultak a ZI—A. számú barakk felé.

Mi még a priecsen feküdtünk. Egyszer csak nyílt az ajtó és bejött anyu. Mögötte egy nagybajuszu, horkabátos férfi, akiben álmél-kodva ismertük fel apánkat. Elmondta, hogy a nyáron eljutott hozzá az a levelezőlap, — az, amelyet a Trattner Emil dobott be a bé-csi főpostán, — s ő azt hitte, hogy utban Auschwitz felé irtuk. Azt is elmesélte, hogy a budapesti Albrecht-laktanyában gyűjtötték össze őket, onnan irányították a csoportot Bergen-Belsenbe.

Attól a naptól mindvégig velünk maradt. Harminckét éven és két hónapon át. Né-hány napja elvesztettük.

BENEDEK PÁL

PLUSZ ÖTSZÖR: NÉMETORSZÁG

JERIDÁZNI SZÁNDÉKOZÓK FIGYELMÉBE!

Az, aki rendszeresen olvassa az Uj Kelet-et, vagy legalább ünnepi számait, tudja, hogy mire utal szerény, élményszagu írásom címe. Annak, aki nem ezt teszi: elmondom.

Ringwald Ervin az Uj Kelet egyik legutóbbi pénteki szá-mában öt storyt irt meg a mai Németországrol.

Mivel ebben a témakörben én is tudok néhányat, megtoldom még ötlet és azokat csokorba kötve ányujtom a kedves ol-vasónak.

1. Németországi orvossal, régi barátommal találkoztam Na-tanján. Pár évvel ezelőt ment ki Németországba közös szár-mazási országunkból.

Nemrég itt volt családjával együtt. Az egyik legjobb, öcsil-lagos szállodában lakott, jokat fürdött a tengerben. Egyszóval, ő is, családtagjai is, ragyogtak a jólettől.

— Hogy megy neked? — kérdeztem oléhoz illő szerény-séggel.

— Hála Istennek — és le-kopogta a cukrászdai asztalon, hozzátok képest ragyogóan. Majd részletezte: havonta több, mint tizezer márkát keresek — tisztán, gyönyörű lakásom van (ötszobás), pompás kocsim, minden rendben.

— Tehát semmire sem pa-naszodsz? — kérdelem.

— De igen, nálunk is na-gyon megdrágult a benzín, en-né meg a fene az arabokat... Miért nem intézitek már el-öket?

— Miért autózol olyan so-kat? — kérdelem naivan.

— Hát valakivel csak kell beszélgetni a pácienseimen ki-vül — mondja, — mert l'jöl-nben megnémulok. És mivel az én városomban nincs és nem lehet társaságom, esténként vagy szabad délutánokon, át-

rohanok a zsidó kollégákhoz a legközelebbi városba — beszél-getni...

2. Egy másik orvosi story: Valaki most jött haza Né-metországból. Ott meglátogat-ta egy régi orvos-barátját, aki szintén „ragyogóan” van... Gyönyörű lakás egy villában, amelynek felét — már elég rö-vid idő alatt kifizette.

A lakásban — bár-sarok. A polcokon külföldi italok sora-koznak: Skót whisky, francia konyak, stb., stb. Kellems kva-terkázás közben előkérülnek „véletlenül” a színes képek, a jólet bizonyítékai. Képek Monte-Carloból, Londonból, Párizs-ból és a Kanári-szigetekről.

De nini, egy szokatlan kén! A bár-sarokban négyen ülnek egymással szemben, a házigaz-dra szmokingban, hosszú este-lyiruhás nejjével és vele szem-ben egy szintén szmokingos és estélyiruhás pár.

— Kik ezek? — kérdi a lá-gatózó.

— A biztosítási üevnököm és neje! Mivel itt máshol nem tudom felvenni a szmokingot, amely otthon „örök álmom” volt, kikötöttem a biztosítás megkötésénél, hogy az üevnök havonta egyszer, szombat este szmokingban jöjjön behajtani a biztosítási díjat...

3. Harmadszor — és utoljára — orvos-story:

Adva van egy másik, uevan-csak közös származási orszá-gunkból disszidált orvos, aki-ről a következő történetet hal-lottam:

Abban a Westfalai iparváros-ban, ahol az illető orvos szé-pen prosperál, egy szép napon gyógyszerüevnök állít be az or-vosi rendelőbe. Nyugaton, ná-lunk is, működnek gyógyszer-propagandisták, akik az orvo-soknál gyárak minta-készítmé-

nyeit népszerűsítik.

Az orvos felesége, egyuttal tit-kárnője is. Mindenkit ő „fogad” előbb. Így a gyógyszer-üevnö-köt is, akinek névjegye és „jó magyaros” kiejtése „társasági” lehetőségeket villant fel.

(Még egy adat: egy ismert pes-ti költő unokaöccse.)

Ettől kezdve magyarul folyik a beszélgetés:

— Ön itt lakik városunk-ban? — kérdi a feleség.

— Igen, természetesen. Vil-lám van.

— Akkor telefonon meghe-szélhetnék egy találkozást. Mi még uak vagyunk a városban.

— Tudom, de nagyon sajnálom. Én és családóm csak né-metekkel érintkezünk.

Az orvos soha többé nem irta fel betegneik a propagan-dista által javasolt gyógyszereket. Nemes bosszu!

4. Végre egy mérnök. Szintén disszidens, de közben legalizál-ta állampolgársági viszonyát származási országa hatóságai-val.

Frankfurtban lakik, tervező iro-dában dolgozik, jó fizetése, kos-sija van (bár ne volna, mert többször volt autóbalesete).

Minden rendben van, de még-is van valami „lád”-ja, ahogy a vicclanokban írják.

— Hallom alijázol? kérde-zte.

— Jól hallottam — feletem.

— Ott nagy melegek lesz-nek...

— Nem baj — mondom — ki fogom bírni.

— Nálunk is melegek van-nak, de neked könnyű lesz — mondja rezignáltan.

— Miért volna könnyebb, mint neked?

— Mert te rövidujjú ing-ben járhatasz és ha kell, feltúr-heted a hosszú inged ujját is.

— És te miért nem teheted

ugyanazt?

— Mert ott van a karonom az auszchwitzi szám. Mit szólná-nak a kollégák?!

5. A story hősnője életerős, vidám nő. Egy városból szár-mazunk szintén. Fiával és fér-jével együtt alijázott. Férje meghalt és amikor fiának fe-gyvertisztogatás közben, vigyázat-lanságból elsült a fegyvere és a golyó a lábába furódott, meg-haragudott Izráelre és fiával együtt jeridázott.

Egy németországi irodában dolgozik, ő is, fia is, jól ke-resnek.

— Tehát minden „böszeder”? — kérdelem hibátlan ivrit nyelv-tudással.

— Egy frászt — mondja ke-serűen kacagva. — Tudja, ami-kor déiben fiammal felkelünk az asztaltól a penzióban, ahol étkezünk — mindig megjegyzé-seket tesz utánunk a pincér. Legutóbb ezt mondta:

— Gut, dass die jüdische Hunde, schon weg sind... (Jó, hogy a zsidó kutyák már elmentek...)

— És akkor miért esznek ott?

— Mert izletesen és olcsón főznek.

Ringwald Ervin cikke így fe-jeződött be. Brrrr?

— Nem, ötször brrrr!

BENCZEL BÉLA

Tel-Aviv, Schefer-u. 13.
II. em.
Közvetlenül a készítővel
OFNAT KEREN-TEICHMAN.
A téli raktár teljes kiüríté-sa: kabátok és kosztümök nagy engedményekkel.
Munkás/üev keresünk.

Arany pészách,

A BRILIÁNSOK ÉS EZÜSTTÁRGYAK PÉSZÁCHJA

Jöjjenek, tekintsék meg a sárga és fehér aranyból készült ékszerek hatalmas választékát — mester-munka, kizárólagos tervezés.

Mindenki izlésének és zsebének megfelelő ékszerek: láncok, medálók, gyűrűk, karkötők — csillogó bri-liánszal, a távolkeleti országokból származó vörös rubinnal, tengerkék zafirral, és Braziliából, valamint az exotikus Columbiából hozott zöld agáttal kirakott fülbevalók.

Az arany- és briliáns-ékszer a legegényebb ajándék és jó befektetés is, mert értéke állandóan növekszik.

Ez az ajándék annak, akit Ön legjobban érték-el. Az ékszereken kívül rendelkezésre áll ezüsttárgyak nagy választéka, amely a legmegfelelőbb ajándék a családnak pészách ünnepére.

A Haifa Diamond Centre-ben való vásárlás előnye-i: minden ékszer minősége, fajtája és súlya fel van tüntetve és a munka minőségéért korlátlan időre szóló garancialevelet nyújtunk. — További előny: a vá-sárlástól számított 30 napon belül visszazohozhatja vagy kicserélheti az árut és megkapja a vásárlás ellenértékét.

A Haifai Diamond Centrebe való utazás aranyat ér!

Kiállítási termék az országos ékszer központban nyitva naponta 9-től 19-ig megszakitás nélkül

HAIFA DIAMOND CENTRE

Kirját Eliézer, Rech. Cánh 10, tel. 537285, Haifa

MINT MARCO POLO
fedezze fel a
TAVOLKELET
csodáit leszállított áru vezetett körutakon.

★
Leszállított áru csoportos utazások Európába, Hong-Kongba, Japánba és Ausztráliába, 50% terjedő megtakarítással.

CANAANTOURS. Tel Aviv, Ben Jehuda 113, telefon: 229125 • 238229 BÉSZELÜNK MAGYARUL

FRIZURA
25.— IL
Wanda — Deutschtól,
Pierre — a Ben Jehudáról,
T. A., Balfour 11. sz. alá

VIDÁM A HAZ!
Efrájim Kishon
100 új humoroskije
HADASH
Nesz Ciona utca 4, Tel Aviv (Járkon szállónál), Tel. 59684

Ajánlunk speciális repülőutazásokat az
U. S. A-BA ÉS KANADÁBA
olcsóbban, mint a szokásos oda-vissza repülőutak kerülnek
LISSABONBA, KOPPENHÁGÁBA VAGY STOCKHOLMBA,
városokba, amelyeknek meglátogatását szintén lehetővé tesszük.

KÖZÉLETI ESEMÉNYEK

ÁZKARÁ DR. KASZTNER REZSŐ SIRJÁNÁL

Jelentettük, hogy kedden, a náchlát-jicsháki temetőben, ázkárát tartották néhai dr. Kasztner Rezsővel. A megható külsőségek között lefolyt gyászünnepségen az elhunyt által megemlékezett egykori táborlakók koszorút helyeztek a síra.

Dr. Hermann Dezső megrendítő emlékezésében felhívta a sajtót és a többi távközlési eszközt arra, hogy tegyen igazságot dr. Kasztner Rezsővel. A jeruzsálemi törvényszék elsőfokú ítélete azt a szörnyű mondatot tartalmazta, hogy „Kasztner eladta lelkét a sátnak”. Két évvel később, de már Kasztner meggyilkolása után, a felsőbírósg megdöntötte a törvényes ítélet minden pontját és megállapította, hogy Kasztner nem működött

együtt a náccikkal, nem okozta a magyarországi zsidók pusztulását, ellenkezőleg, úgy szólna az egyetlen ember volt az adott szörnyű körülmények között, aki megkísérelte magyar zsidók megmentését. Dr. Hermann idézte a néhai dr. Chessin felsőbíró, valamint dr. Agránát, a felsőbírósg elnökének indoklását, amely „gyilkos ítéletnek” nevezte azt, amit a jeruzsálemi törvényszék ki-mondott, annak hangsúlyozásával, hogy az a történelmi igazság durva megsértése és egy zsidó idealista tevékenységének lebecsülése volt. Dr. Hermann ezután hangsúlyozta, dr. Kasztner Rezső mentőtevékenysége eredményeként több ezer zsidó menekült meg a vézskorszak utolsó hónapjaiban.

A gyászszertartást Kiss Ernő főkéntor vezette le.

A Bné Brit-rend Nordau páholyában a múlt héten dr. Vághó Béla, haifai egyetemi tanár tartott előadást „A vézskorszak a magyarországi szép- és szakirodalomban” címmel. A nagy érdeklődéssel kísért előadást, amelyet hozzászólások követtek, Gréda József vezette le.

A „Pruták felvonulása” akcióban ez évben aktív részt vállaltak az „Áchiézer” mozgalom tagjai közül Eisen Bella, Fruchter Ella, Katz Eszter, Kende Emmi, Kissenstein Berta, Princz Joli, Rosenberg Brácha, Somlo Eliseva és Zipszer Bözsi. A gyűjtési akció sikerét teadélután keretében ünnepelte az „Áchiézer” csoport, melynek elnöknője a Szatmárról elszármazott Katz Eszter, a néhai Katz Andor-Ári ügyvéd özvegye.

A haifai HOH Idősebbek Klubjában Czikk Nándor igazgató-tanár tartott tartalmas és tanulságos előadást „Gyöngyszemek a tanulmányos és rabbinikus irodalomból” címmel. Az előadást számos hozzászólás követte.

A rehovoti HOH szombat este, a teast keretében ünnepelte a purimot. A sikerült rendezés Vincze Eli ügyvezető elnök, valamint a

háziasszonyok: Löwy Rózsika, Iczkovits Sára, Mandel Magda és Weisz Lili érdeme.

A kfár-szabai HOH-ban Kádár Olga rendezésében zsuffolt terem előtt tartott vetített képes előadást Jicchák Chum európai utjáról. Többek között Olaszország, Svájc, Ausztria és Franciaország legszebb tájait mutatta be.

A natanjai WIZO-ban Mirjám Laron és Mordecháj Ben-Sáchár operatőrek zsu-dolt ház előtt léptek fel. A sikerült estet Braun Kató vezette le.

Az akkori Idősebbek Klubja tagjai tanulmányi kiránduláson ismerkedtek meg a város történelmi és művészeti nevezetességeivel. Az érdekes kirándulást Franz Péter vezette.

A WIZO rámat-gáni szervezetének kulturáldélutánján Wiesel Sári írásából Kertész Mirjám adott elő. A jelenlévők szeretettel ünnepelelték Wiesel Sárít, 6 0 éves születésnapja alkalmából.

A tel-avivi Aranykor Klubban megemlékeztek Weissburg Etusról, akinek munkásságát Klein Bözsi ismertette.

EGYMAS KÖZÖTT

SZEMÉLYI HIREK

A rokonság, a baráti kör és kollégák szeretettel gratuláltak a héten Barzilay Istvánnak, az Uj Kelet nemrég nyugdíjbanmentetett munkatársának és nejeinek Zelmának, valamint a szülőknek. Barzilay Ámnonnak és Rutinának, első unokájuk, illetve lánygyermekük születése alkalmából.

A rokonság, barátok, valamint az „Ifán” keretében működő „Áchiézer”-csoport tagjai szerencsekívánataikkal halmozták el Katz Vera tel-avivi ügyvédnőt, aki házasságot kötött Kollmann Péterrel (Bécs).

Jókívánásokkal halmozták le Jákov Lá-vont és Szimchá, illetve Chaná Chemlert, gyermekeik, Mirjám Lea és Fritzi (Efi) házasságkötése alkalmából. Az esküvőt a tel-avivi nagytetemplomban tartották.

Az elmúlt vasárnap hunyt el New York-ban a máramaroszigeti származású Herstik né született Reich Judit, és utolsó kívánságának megfelelően, férje elhozta koporsóját Izráelbe, ahol kedden Jeruzsálemben, örök nyugalomra helyezték. Az elhunyt férje, Herstik Tóbiás, évtizedek óta tevékeny részt vesz a new-yorki zsidó közösségben: több éven át elnöke volt a Máramarosi Zsidók New-Yorki Föderációjának és résztvevő a tel-avivi Bét Zikaron létrehozásában. A Herstik házaspárnak gyermekei és unokái élnek az Egyesült Államokban. Az elhunytban Reich Jehosua, az ismert magyar-zsidó ázskán, testvérhugát gyászolja.

Az egyéves évforduló alkalmából ázkárát tartották a choloni temetőben a tavaly elhunyt hárv Bár-On Micháel sirjánál. Kátriél Tchors rabbi, valamint Uspizáj rámat-gáni főrabbi mondott emlékező szavakat, a szamosujváriak szervezete nevében hárv Friedmann beszélt. Az El Málé Ráchámim imát Számek főkéntor recitálta és az elhunyt egyetlen fia, Menáchem mondott kaddist. A

megjelentek részvétellel vetik körül a gyászoló özvegyet és a családát.

Rokonok és barátok gratuláltak Müller Pinchász názareti főrabbinak és feleségének, Pininának, abból az alkalomból, hogy leányuk, Menuchá, a Bár-Ilán egyetem joghallgatója, eljegyezte magát Heilperin Jicchák jeruzsálemi orvostanhallgatóval a Hár-Ecjon jesiva volt növendékével.

A rámat-gáni Hod-Hásáron tereben tartotta esküvőjét a Nagyváradról elszármazott Háger Edit és Gál Eliézer. A násznép szeretettel gratulált a fiatal párnak, valamint az örömszüilőknek, a felsővisói születéstű Háger Eliézernek, a Hisztadrut főtisztviselőjének és nejeinek Ráchelnek, illetve a váradi származású Gál Sándornak és Pirinek.

Sokan gratuláltak Cfráton Grünbaum Zeév Lászlónak, lapunk főbizományosának, az első fiu-unoka, Alon Jicchák megszületésekor.

Jókívánásokkal halmozták el a baráti kör tagjai — köztük a Lévaról elszármazottak köre — Pollák Dávid Tibort, a natanjai „ORT”-iskola tisztviselőjét és feleségét, Évát, második leányunokájuk megszületése alkalmából.

Nyolcvan éves lett Löwinger Albert, a Vas-megyéből elszármazottak emlékkönyvének szerkesztője. Ebből az alkalomból családja, a baráti kör és a Vas-megyéből elszármazottak, melegen ünnepelelték. Löwinger Albert jelentős szerepet játszott a magyarországi cionista mozgalomban és éveken át a sárvári bitkőség elnöke volt.

Szerencsekívánatokkal halmozták el az Atadról elszármazott Biedermann Sándort és Szárát, első unokájuk, Sifra — Hilá Avrahám és Bina kislánya — megszületése alkalmából.

«A bécsi zsidók ragaszkodnak Izráelhez»

Dr. Hacker Iván, a bécsi Bné Brit elnöke, a Magyar Zsidók Világzövetsége tagozatának elnöke, a bécsi izraelita hitközség alelnöke, kétnapos izraeli tartózkodása során el-látogatott az Uj Kelet szerkesztőségébe. Ebből az alkalomból választott munkatársunk kérdéseire.

Kérdés: Milyen szerepet tölt be ma Bécs a zsidóság életében?

Válasz: Mindenekelőtt hangsúlyozni kell ennek a városnak a különleges helyzetét a második világháború után. Bécs a két társadalmi rendszer, lényegében két világ határán fekszik, ami általános szempontból is különleges helyzet biztosít számára. Ami a zsidókat illeti; itt bonyolódik le az orosz alijja. Bécs tehát nem földrajzi meghatározást jelent elsősorban. Amint a politikában is van egy „bécsi magatartás”, ugy a bécsi ember mindennapi életében is felismerhető egy jellegzetes hozzáállás a kultúrához, a tradícióhoz, a civilizációhoz, a társadalmi együttélés kérdéseivel. Ennek megfelelően Bécs zsidósága is ápolja ennek a városnak a kulturális hagyományait általában és a zsidó kultúra örökségét különösen. A főváros nyolcezer zsidója híven ragaszkodik népéhez és Izráelhez.

Kérdés: Hogyan tükröződik ez a Bné Brit működésében?

Válasz: Hét éve vagyok a Bné Brit elnöke, ami rendhagyó eset, általában két évre választanak elnököket. Arra törekedtem, hogy a bécsi zsidóságnak legyen egy centruma, egy fóruma, ahol találkozhatnak, ahol megbeszélhetik közös dolgaikat. És egyben egy olyan kulturális központ, amelynek a rendezvényei nem-zsidókat is vonzanak. Ebben az esztendőben Kreisky háromszor látogatott el a Bné Britbe, beszélgetni. Minden előadásunkon legalább egy-két miniszter vesz részt a hallgatóság soraiban. Azt akarjuk, hogy a nem-zsidó osztrák is tudja; a zsidók nem olyanok, ahogyan a Stürmer ábrázolta őket a hitlerizmus idejében. Azt akarjuk, hogy rajtunk keresztül ismerjék meg a zsidó kultúrát, és Izráelt.

Kérdés: Hogyan oszlik meg politikailag Bécs zsidó lakossága?

Válasz: A legutóbbi hitközségi választások eredményeként a zsidó dolgozók Bundja 11 helyet kapott, az én polgári semleges pártom hetet, a Mizráchisták kettőt, a többi a 24-ig különböző kisebb ortodox csoportosulások nyertek.

Kérdés: A magyar-zsidók tevékenysége kiemelkedik-e ebben a hagyománytisztelő és Izráelt népszerűsítő munkában?

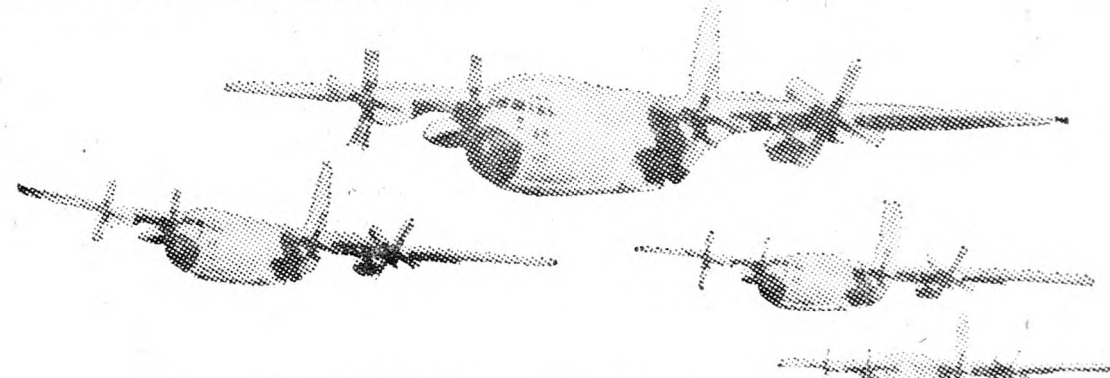
Válasz: Nemrég jártam Amerikában, ahol Waldman Tibor és Nánási Miklós jeles tevékenységét fejtenek ki az ifjúság megszervezésében. Bécsben, sajnos, nincsenek számottevő magyar-zsidó tömegek, s ezért nehéz alkalmazni az amerikaiak tapasztalatait. A tevékeny ifjúság körülbelül 30 százalékát képezi a bécsi zsidóságnak. Ezekre támaszkodva igyekszünk akár nyelvi csoportokként is szervezkedni. Az amerikaiak tapasztalataiból bécsi viszonylatban azt a tanulságot lehet levonni, hogy bármilyen, bármekkora csoportok munkája is fontos és jelentős lehet.

MÁRKUS SÁRI mamánknak

Arad — Beér-Séva

80-IK SZÜLETÉSNAPIJÁRA
SOK SZERETETTEL GRATULÁLUNK.
LEÁNYA, FIA, VEJE,
UNOKAI, DÉDUNOKÁJA

NOAH FILM BÜSZKÉN MUTATJA BE:

MENÁCHEM GOLAN

izraeli rendező ragyogó filmjét:

JONÁTÁN AKCIÓ MIVCA JONATHAN

* Yehoram Gaon * Gila Almagor * Assaf Dayan * Klaus Kinsky * Sybil Daning * Arik Lavi * Shajke Ophir * Reuven Bar Yotam * Gaby Amrani * Oded Teomi * Shosik Shani * Ori Levy * Smuel Rodensky * Yehuda Efroni *

Premier egyidőben 15 városban, 1977. 3. 19., szombattól

TEL-AVIV:

Cinema *Shahaff* mozi
a legmodernebb és legelegánsabb mozi Izráelben.
Kikár Námir (Atárim)
tel. 296645

Figyelje az előadások időpontját:
hétköznap: 4.30 — 7 — 9.30,
pénteken: 2.30 — 9 — 11.30;
szombaton: 7 — 9.30 — 12 (éjféli)

JERUZSÁLEM „EDEN”	HAIFA „RON”	RÁMAT-GAN „ORDEA”
CHOLON „RINA”	BEER-SEVA „CHÉN”	ASDOD „ESZTER”
PETÁCH-TIKVA „SÁLOM”	BÁT-JAM „BÁT-JAM”	ÁEKELON „ESZTER”
NOCRAT „NURIT”	RECHOVOT „CHÉN”	RISON-LECION „TIFERET”
HERZLIA „DAGANJA”	KFÁR-SZABÁ „CHÉN”	

Készítsen jegyet előre • Elővétel az összes irodákban

BÁT-JAM, KÖZÉLETI BIZOTTSÁG

A ROMÁNIAI FÖLDRENGÉS ALDOZATAINAK MEGSEGÍTÉSÉRE

Menáchem Rothschild polgármester helyettes vezetése alatt.
Segélyalapot nyitottunk a bát-jámi Bank Hápoálimban, Sd. Háacmáut, (Migdál Náchum). A számla száma: 467064. Kéri a bát-jámiakat, adakozzanak az alapra. Továbbá ének hangversenyt rendezünk az alap javára, a „Zenekedvelők Köré”-vel együttműködésben, 1977 április 12-én, kedden este 8.30-kor a Ribac muzeumban. Fel-lépnek: Stella Richmond — szoprán, Tibor Herdan — bariton, Dan-Arthur Nicolai — zongora. Meghívók kaphatók a koncertre (telefonon is — 868645) a muzeumban, Hadadi u. 6, (Rámát Jozsef), naponta 8—14 és 16—19 közt. Bővebb részletek Spielmannál, a muzeumban és este tel. 869897.

PIPERECIKK GYÁR keres komoly

tisztviselőt/nőt

tökéletes írvit és román tudással.
Teljes foglalkoztatás, jó feltételek.

Ina Rouel,

a gyémánttözde környékén, Rámát-Gán, Becáel-u. 6., tel. 725594.

ART BUCHWALD

SZÓRA SEM ÉRDEMES

WASHINGTON. — Az amerikai NBC tévé és rádiótársaság a napokban szerződött le Henry Kissingerrel, mint a „hírszolgálat tanácsosát.” Az ő hatáskörébe fog tartozni a fontos politikai hírek kommentálása, időnként vendége lesz a „Today” (MA) programnak és a külügyi problémákat illetően ő lesz John Chancellor és David Brinkley szerkesztők tanácsosa. A szerződést nem láttam, ennél fogva nem tudhatom, hogy a fentiekben kívül mire terjed még ki Mr. K. hatásköre a hálózatnál. Engem lefűkelt Henrynek az a tevékenysége nyugtalanít, amelyet mint külügyi tanácsos fejt majd ki Chancellor és Brinkley oldalán.

Képzeliünk el egy jelenetet az NBC szerkesztőségi stúdiójában röviddel azután, hogy Henry elfoglalja hivatalát.

„Hello, Henry, itt John Chancellor. Brinkley hallgatja a beszélgetést a másik vonalon. Most futott be egy hír a teleprinteren, mely szerint Dick Helms, a CIA volt főnöke azt állítja, hogy a maga utasítására hazudott a Kongresszusnak chilei szerepiakkal kapcsolatban.

„Szerintem, ez alapítványi hír, én nem adnám le.”

„De a CBS és az ABC le fogja adni.”

„Mert nem tudják a tényeket. Ha majd kijön a könyvem, el fogom pontosan magyarázni, mit mondtam Helmsnek.”

„Henry, itt Brinkley. Henry Jackson szenátor azt mondja, hogy az oroszok nem tartják be a Helsink-i egyezményt és, hogy a maga dénté politikája katasztrofális volt.”

„En a maga helyében óvakodnék a mikrofon elé állítani Jacksont. Ez az ember gyűlö engem.”

„Dehát ez érdekes híryanag.”

„Azt hiszem, nagyobb tapasztalattal rendelkezem külügyekben, mint önök, uraim, és higgyék el nekem, hogy ez nem híryanag. Miféle tényekre alapítja a sztorit?”

„Az oroszok megszegik az emberi jogok díszletbentartására vonatkozó egyezményt.”

„Ez az egész?”

„Henry, itt Chancellor. Vance külügyminiszter délelőtti sajtó-konferenciáján azt mondta, hogy az ingajarat-diplomácia csődöt mondott, és elhatározta, hogy ezentul ismét a követek fogják megtárgyalni az Egyesült Államok és a külföldi kormányok közötti egyezményeket. Ugy gondoljuk, hogy ebből felhasználhatunk három percet valót.

„Személy szerint is megtámadott?”

„Nem. Ugy találjuk, hogy inkább a maga speciális külügyi munkamódszereit bírálja.”

„Ez komoly. Van valami bizalmas anyagunk, amit felhasználhatunk Vance ellen?”

„Nincs semmi ilyen anyagunk.”

„Nos, fabrikáljunk valamit. Miféle hírszolgálatot vezetnek?”

„Henry, itt Brinkley. Mindössze félóránk van még az adáshoz és maga most megvetoztá a három legjobb sztorikat. Külügyi téren már csak az maradt, hogy Pakisztán elnöke látogatást tervez az Egyesült Államokban a nyár folyamán.”

„Ez jó. Azt hiszem ezzel kell indítanunk.”

„Nem nagy sztori.”

„Ezt maga mondja, mert nem volt soha még Pakisztánban. Pakisztán Kína kapuja. Kína a Szovjetunió ellensége. Moszkvában törni fogják a fejüket, mi a csudának hivtunk meg Pakisztán elnökét Washingtonba. A találós kérdés, hogy mik a szándékaink Pakisztánnal, annyira le fogja kötni a Kremli, hogy nem lesz idejük kispeklálni olvasvalamit. Amivel tönkretesznek a NATO-t. Azonfelül ez meg fogja erősíteni pozícióikat a Közel-Keleten és Afrikában.”

„Chancellor jegyez mindent, Henry. Van még valami. Az Associated Press azt mondja, hogy Mort Halperin, aki perli magát amiért lehallgatta a telefonbeszélgetéseit, azt állítja, hogy maga mindenféle ürüggyel halogatja a tanuvalomástétel az ügyvédei előtt.”

„Ezt nem adnám le. Ez csorbát ejthet a reputációmon a japánok szemében.”

„Hát akkor köszönjük szépen ezeket az utbaigazításokat, Henry.”

„Szóra sem érdemes. Ezért kapom a fizetésemet.”

(Székely István fordítása)

EGY KUPICA BÖLCSESSÉG

Aki azt mondja, hogy még soha nem hazudott, az hazudik.

***

Egy bürokrata naplójából: „En betartom a sorrendet. Előbb a jogtalan kérelmeket utasítom el, csak aztán a jóságokat...”

***

Közöltem 10 éves kislányommal, már most kezdje el fiatalítani magát, hogy később ne legyen olyan feltűnő.

SZTRAJKOL A TELEVIZIÓ

SZERELEM A

VADNYUGATON

Két cowboy beszélget. Az egyik nő, a másik nőtlén. A nő kezdi a beszélgetést:

— Öregem, észrevettem, hogy tetszik a feleségem.

— Igen — mondja bátoritanul a nőtlén.

— Akarod?

— Nem tudom, erre mit felelhetek.

— Hát figyelj ide. Pókerezünk. Aki nyer, azé az asszony.

Rendben?

— Rendben.

— De hogy érdekesebb legyen, tegyünk be azért 100—100 dollárt is...

FOGORVOSNÁL

Kezelés után így szól a fogorvos a pácienshez:

— Ön azt állítja, hogy még soha nem volt ugyebár fogorvosi kezelésen. Ezzel szemben furás közben a furó hegye egy aranyréteghez ért. Meg tudná magyarázni a dolgot?

— Azt hiszem, doktor ur, ön olyan intenzíven kezelte, hogy átfurta a nyakendőtűtmet...

ORVOSI MESE

Az idült alkoholista orvosi vizsgálaton van. Valóssággal ráfordm az orvos:

— Már tavaly megmondtam önnek, hogy egy kortyot sem ihat. Miért kérdezi most, hogy van-e lehetőség enyhíteni ezen?

— Jaj, drága doktor ur, még kérdezni sem szabad? En azt hittem, hogy tavaly óta fejlődött valamit az orvostudomány.

KIZÁRÓLAG LOGIKUSAN

GONDOLKODÓKNAK

Ma megint közelebb került a város a faluhoz. A helyi vonat 40 perc helyett csak 20 percet késett.

***

Mentőautóknak csak akkor jár elsőbbség a forgalomban, ha engem szállít.

***

Nekem még a kudarc-élményeimért is keservesen meg kellett küzdenem.

MAI GYEREK

A papa este meséli a kislányának, aki egyszerűen megszállt:

— Apu, most mesélj kicsit halkabban, mert már aludni szeretnék...

TAKARÉKOSSÁG

— Miért vetél ruzst a menyasszonyodnak a születésnapjára?

— Takarékoságból. Ez az egyetlen, amiből valamit még is visszakapok.

PANASZ

— Istenem, ha én egyszer azért panaszkodhatnék, mert a lakásom mennyezete beázott.

— Miért?

— Mert akkor lenne lakásom...

ISKOLAI TÖRTÉNET

A tanító bácsi felteszi a kérdést a gyerekeknek:

— Ki tudná megmondani fiuk, hogy mitől sós a tenger vize?

Móricka jelentkezik.

— No, halljuk, Móricka!

— Tanító bácsi kérem, a sok sósheringtől...

INTERJU

A fiatal és meglehetősen bütykös, de csinos és sikeres roví-primadonna interjút ad egy híres újságírónak, aki a többi között nagyképpen felteszi a kérdést:

— Szereti Shakespeare-t?

— No, ez így talán túlzás.

Jól ismerjük egymást és évek óta jóbarátságban vagyunk.

Időnként láttak minket együtt szerény vacsorázóhelyeken. De hogy szeretném...

IGAZI FÉRJ

A kis falusi vasútállomáson várja a férj a feleségét. Az állomástartónak — egyébként jó barátja — így szól hozzá:

— Öregem, az a vonat, amelyik a feleségedet hozza, 40 percet késik.

— Ez természetes.

— Miért volna természetes?

— Mert az én feleségem még az életében nem érkezett meg időben...

HÁZASSÁG

Két jóbarát beszélget.

— Mond öregem, te még találasz valami izgatót a feleségedben?

— Hogyne.

— Mit?

— Például azt, ha megszólal és bármit mond...

UJ OLÉK FIGYELMÉBE!

Most importálhatók háztartási villamoscikkék külföldről, idegen valuta nélkül (a pénzügyminisztérium által kiutalt valutából)

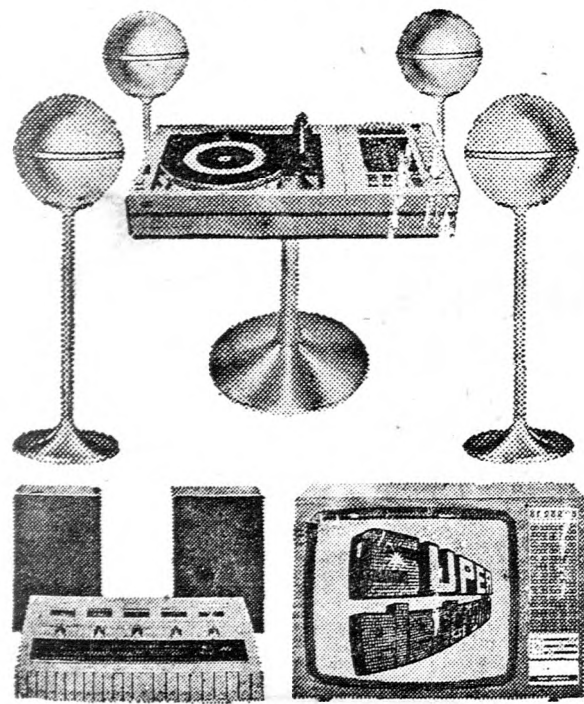
Olcso árak

GRUNDIG

Ismert nemzetközi, elektronikai cikkek előállító vállalat
Egyéves jótállás csak az általunk importált készülékekre.

Kizárólagos izraeli képviselet:

„BEN-SAUL ELECTRONICS” LTD.
TEL-AVIV, NACHLAT BENJAMIN U. 70.
Tel. 54666

GRUNDIG

A SZÉPSÉG NEM FÁJ!
Hajszálak végleges eltávolítása az arcról és a test minden részéről az új, forradalmi depilatornallal, túl nélkül, jelek és fájdalom nélkül, elektronikus pinzetta segítségével.

»SHARON«

T.A., Allenby 93. tel. 291492
MÁLKÁ ÁSHER

EGY HÓNAP CFÁTON

ANNYIBA KERÜL, MINT

EGY HÓNAP OTTHON!

- Speciális akció, 7.15-ig, nyugodt, csendes cfáti légkörben
- * Kitűnő, kóser, diétás konyha
  - * Különböző szórakoztató estek
  - * Fenyőliget és pázsitok
  - * A gálili kirándulások központja
  - * Összkomfortos szobák
  - * Ápolónő helyben

Tel-Aviv penzió, Bét Bernsohn, Cfát, tel. 067-31381-2

- ÜZLETI UT?
  - TURISZTIKA?
  - ÜDÜLES?
  - ROKONLATOGATÁS?
- BÁRMILYEN UTÁZÁSI ÜGYÉVEL

FORDULJON BIZALOMMAL

CITOUR

UTAZÁSI IRODAHOZ

T.A., BRENNER 2.,

(Allenby-sarok)

Telefon: 285-959 • 281-755

KISÉRJE FIGYELEMMEL AJANLATAINKAT:

- * Csoportos repülőutazások kedvezményes áron: Európa fővárosaiba, USA-ba * Kanadába * Mexikóba * Távolkeletre * Délafrikába * ROMÁNIÁBA
- * Pészachi és tavaszi társas kirándulások:
  1. Európai országokba (22 nap)
  2. Spanyolország, Portugália, Anglia (21 nap)
  3. Jugoszlávia, Törökország, Görögország (18 nap)
  4. Távolkelet (30 nap)
  5. Ciprus (8 nap — Hilton hotelben)
  6. Rhodos (10. 14 nap)
- * Csoportos repülőutazások a hannoveri és milánói nemzetközi vásárokrá (Számos lehetőség)
- * Korlátlan utazásra jogosító vasúti bérletek (Európában, USA-ban vagy egyes európai országokban)
- ** Jegyeztesse elő nyári kirándulását (részleges információk már kaphatók). Egyes kirándulásoknál mentesítve van bármilyen ár-emelkedéstől és értéktöbblettől adódtól, amennyiben március 31-ig előlegként fizeti az ár 1/3 részét. MAGYARUL BESZÉLÜNK

«LEOPARD» BÖRKABATOK

Készen és rendelkezésre — Kabátok meghosszabbítása — Exkluzív modellek — Gyári árak
Tel-AVIV • HÁNEGEV 8
(Hásáron sarok, Jácháná Merkázit, a Chevrát Háchásmállal szemben)
Telefon: 26 56 71

Gluck az ismert szakember

TAPÉTA, P.V.C. SZAKÜZLETE
RAMÁT GÁN KÖZPONTJÁBAN, HAROE 7, a postával, Sekemmel szemben * Tel. 720807
Oriási választékban külföldi tapéták, linoleum, modern csillárok, fogsok, telefonpolcok. Nézze meg raktárunkat, vételkényszer nélkül. Vállalunk munkát otthonában, garanciával.
KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK

Küldjön vámmentes IKKA ajándék-utalványt

MAGYARORSZÁGI ROKONAINAK ÉS BARÁTAINAK
A februári (2. sz.) listákat március 8-án kiosztották Magyarországon

A márciusi (3. számú) listát, pészách alatti kiosztásra március 28-án záruik MEGRENDELŐHELYEK:

JERUZSÁLEM: JERUZSÁLEM KÖNYVTÁR, Javec-u. 2, Üzleti órák 9-1 és 4-7 — (Kedden délután zárva).
TEL AVIV: G. Kemény, Ben Jehuda 27, I. emelet, d. e. 9-12.30, délután 4-6.30 között. Telefon: 55052. — Pénteken zárva.

HAIFA: Ungár Jákov, Micháel utca 2 (Arlozorov sarok), Geberlich üzlethelyiség, vasárnaptól csütörtökig 10-12-ig, tel. 667876, lakás tel. 525 661.

BEER-SÉVA: Frankfurter István, Háácmaut 29/51
Levelezés kizárólag: G. KEMÉNY, Tel-Aviv, Ben Jehuda 27, címre kérünk.

IKKA az egyetlen vám- és minden egyéb költségtől mentes küldési lehetőség MAGYARORSZÁGRA. FIGYELEM!

CSEHSZLOVÁKIÁBA VALÓ KÜLDÉSRE TUXEX ajándék-bónok kaphatók

J. KAHÁN

szőrmeüzlet
Tel-Aviv, Ben Jehuda 54
Tel. 286-701

MIT IR A VILÁGSAJTÓ?

POLITIKA ÉS ERKÖLCÖS

(NEWSWEEK) — Felavató beszédében Carter elnök teljes mértékben elkötelezte magát az emberi jogok mellett és ígéretet tett, hogy kormányzata alatt az amerikai külpolitikát az erkölcsi értékek mércéje fogja vezérelni. „Mivel szabadok vagyunk,” deklaráta, „sohasem lehetünk közömbösebbek a szabadság sorsával szemben a világ más részeiben.” Szavai felidéztek Woodrow Wilson emlékéit, aki fogadalmat tett, hogy „biztonságossá teszi világot a demokrácia számára”; de egyidejűleg nyugtalanságot keltenek Londonból Tokióig az államférfiak körében, akik attól tartanak, hogy Amerikát ismét elragadja egy periodikus erényláz.

Sokan vannak, akiknek szemében Carter külpolitikájának moralista stílusa, hirtelen és nyugtalanító szakítás Henry Kissinger volt külügyminiszter realpolitikájával. De valójában Kissinger politikája jelentett szakítást az amerikai tradícióval. Az Amerikai Köztársaság korai napjaitól kezdve, polgárai meg voltak győződve, hogy ők teremteték meg a „gondviselés-szerű társadalmat”, amelynek értékei ellenállhatatlan példaként fognak szolgálni az egész világnak.

Ezek az erkölcsi értékek vezérelték Woodrow Wilson az első világháború után, amikor megváltoztatta Európa rendjét, Franklin D. Roosevelt rendíthetetlen céltudatossággal munkálkodott, hogy elősegítse Európa gyarmati birodalmainak felbomlását és John Foster Dulles olyan buzgalommal iparkodott „visszaörgetni” a kommunizmust Kelet-Európához, hogy a hidegháborút a hőmérő legmélyebb fokaira süllyesztette le. A maga módján még a vietnámi háború is az amerikai moralitás terméke volt — egy kétes vállalkozás, amelyet azonban mind John Kennedy, mind

Lyndon Johnson úgy tekintett, mint szerves részét a nyugati világ erőfeszítésének, amelyet a demokrácia védelmére fejt ki a kommunizmus ellen.

De az erkölcsnek persze sok arca van és manapság számos amerikai, aki annak idején hevesen ellenzte a vietnámi háborút, teljes szívvvel támogatja Jimmy Carter kísérleteit, amely az amerikai hatalom közvetett felhasználásával propagálja az amerikai értékeket.

MEGHÖKKENT SZÖVEGSEGEK

Előrelátható módon, az új amerikai morális buzealom meghökkentette az Egyesült Államok legtöbb szövetségeseit. Egy héttel azelőtt, hogy Carter fogadta Bukovszkyt a Fehér Házban, Valéry Giscard, d. Estaing francia elnök, kereken megtagadta egy másik szovjet disszidens, Andrej Amalrik fogadását. És egy disztintív francia diplomata figyelmeztette, hogy az erkölcs és a politika keverésével Amerika csak bajba kerülhet az oroszokkal. „Az egyetlen dolog, amit az oroszok értenek — az erő.” — mondotta. „Nincs értelme hivatalos nyilatkozatokkal buzdítani a disszidenseket. A Kreml könyörtelenül le fog csapni rájuk. Morált prédikálni veszélyes. Woodrow Wilson megpróbálta — és utána kaptuk Hitler.”

Más európai országokban is észlelhető volt az aggodalom. Olaszországban, Umberto La Rocca, Giulio Andreotti miniszterelnök külügyi tanácsosa szerint, „az Egyesült Államoknak kerülnie kell olyan szituációk teremtését, amelyek egy új Budapestre, vagy Prágára

vezethetnek.” A legfontosabb, mondta La Rocca, arra ügyelni, hogy „a keresztes hadjárat ne menjen túl messzire. Mert rendkívül veszélyes lenne, ha az erkölcsi prédikáció ténylegesen olyan politikává alakulna át, amelyet az oroszok úgy értelmeznének, hogy veszélyeztetni uralkodó osztályaik belső biztonságát.”

Jóval mérsékeltőbb Maurice Couve de Murville véleménye, aki egy évtizeden át, mint Charles de Gaulle külügyminisztere szolgált és jól ismeri az Egyesült Államokat. Szerinte Carter külpolitikájának moralista jellege belpolitikai megfontolásokból fakad és fokozatosan le fog lohadni, amint az Egyesült Államok érdekei kerülnek előtérbe. Ahogyan Couve látja, „Az Egyesült Államoknak és Oroszországnak nincs szándékában folytatni a hidegháborút — a disszidensek

viszont éppenséggel ezt akarják.”

Egy másik neves francia publicista, Raymond Aron, melegebb hangon méltatja az új amerikai magatartást. „Le Figaro”-ban megjelent cikkében, Aron kétségét fejezte ki afelett, hogy a disszidensek nyílt támogatásával Carter veszélyeztetné a déntente-ot, amelyet úgy definiál, mint „áru- és szolgáltatás cserét, amit a Kreml mindaddig folytatni fog, amíg érdekei megkívánják”. A Nyugat figyelmeztet Aron, ne igérjen a disszidenseknek olyan segítséget, amelyet „semmiképpen sem tudunk nyújtani.” Mindamellet, mondotta, „önmagunkat árulnánk el, ha megtagadnánk egy Szacharovtól, vagy egy Szolzenyicintől a csodálattal és erkölcsi támogatást, amire rászolgálnak.”

Ez a felfogás jelentős támogatásban részesült Nyugat-Né-

metországban, ahol, néhány politikus, dacára országuk érzékeny, frontvonalbeli pozíciójának, kedvezően kommentálta Carter elnök kiállítását az emberi jogokért. „Nem fogadom el az érvet, hogy ez a kiállítás veszélyeztetheti a déntente-ot” — mondta Karl Carstens, a nyugat-német Bundestag elnöke. „Tul magas árat fizetnénk a déntente-ért, ha miatta le kellene mondanunk arról, hogy szót emeljünk az üldözött emberi lények védelmében.” És a hűvös, keménykötésű Kurt Biedenkopf, aki alkalmasint a keresztény-demokraták kancellár-jelöltje lesz az 1980-as nyugatnémetországi választásokon, meleg szavakkal köszöntötte Carter kezdeményezését. „Először fordul elő”, mondotta, „hogy a nyugati világ vezéré nyíltan kimondja: igen közönséges van ahhoz, ami a vasfüggöny mögött történik.”

OROSZ REAKCIO

Ez tény s való. De vitatható, hogy Carter kampányának, amelyet az emberi jogokért folytat, bármiféle pozitív hatása is lesz a Szovjetunióban. Ez idő szerint a disszidensek elvannak ragadtatva Carter leveleitől, amelyet Szacharovhoz intézett. „Küzdelmünk új dimenziót kapott”, mondta Anatoly Scharanszky, a szovjet disszidens csoport egyik vezetője. „Azelőtt az emberi jogok csupán szavak voltak a Helsinkii Egyezményben. Most, hála az Egyesült Államok elnökének, valósággá váltak.”

Maga Szacharov, habár örömet fejezte ki Carter levele felől, nem volt hajlandó kommentárt fűzni az amerikai külpolitika új moralitásához. Először is, mondta, pontosan definiálni kell a „morál” szót. — Szacharov mindössze arra szorítkozott, hogy a levél, ame-

lyet Cartertől kapott „rendkívüli lépést” jelent. „A lefegyverzés és az emberi jogok védelme, két elválaszthatatlan, integrális része az emberiség jövőjéért, a nemzetközi biztonságért és bizalomért folytatott küzdelemnek”, mondta a NEWSWEEK-nek adott interjújában.

A szovjet hierarchia persze nem így vélekedik. Mig a Pravda kemény szavakkal ítélte el azt, amit „a belligyeinkbe való beavatkozási kísérletnek” nevez, az Izvestia azzal vádolta a disszidenseket, hogy titkos katonai és tudományos információkat gyűjtöttek a CIA részére. Továbbá, hogy a moszkvai amerikai követség tagjai egyenes kapcsolatban állnak a disszidensekkel, amely vád új letartóztatásokra és kiutasításokra készítheti elő a terepet. És Georgij Arbatov, az amerikai ügyek vezető szovjet szakértője figyelmeztetett, hogy „minden szélcsípéses propaganda és a másik fél belligyeibe való beavatkozási kísérlet, komolyan alááshatja a déntente építményét.”

(Összeállítás: ...)

2 PÁRT

CSAK 2 PÁRT KÜZD A KORMÁNYZÁS JOGÁÉRT *S KÖTELEZETTSÉGEIÉRT, AZÉRT, HOGY A KORMÁNYZÁS MELLETT VEZESSE IZRAÉLT A BÉKE FELÉ, VESZÉLYEK, FENYEGETÉSEK ÉS PRESSZIÓK ELLENÉRE.

A KORMÁNYPÁRT, AMELY A HATALMÁT VÉDI, ÉS A LIKUD, AMELY TUD ÉS KÉPES HARCOLNI AZ ÁLLAM JÖVŐJÉÉRT.

CSAK 2 PÁRT VESZ RÉSZT AZ IGAZI HARCBA. CSAK A KETTŐ KÖZÜL AZ EGYIK ALAKITJA MEG A KÖVETKEZŐ KORMÁNYT, ÉS CSAK AZ EGYIK BIZTOSÍTHATJA ÖNNEK AZ IGAZI VÁLTOZÁST — A KORMÁNYZAT LEVÁLTÁSÁT.

MÁS MOZGALMAK ÉS KÖZÜLETEK, AMELYEK SZOROS KÖRT VONNAK AZ URALMON LEVŐ PÁRT KÖRÉ, IGYEKEZNEK MEGVÁLTOZTATNI, KISZAKADNAK BELŐLE ÉS AZTÁN VISSZATÉRNEK HOZZÁ — HOGYAN KÉPESEK EZEK VISELNI A FELELŐSSÉGET IZRAÉL SORSAÉRT? HOGYAN TUDJÁK KERESZTÜLVINNI A SZÜKSÉGES VÁLTOZÁST ?

CSAK A LIKUD KÉPES ERRE BÁTOR, TISZTA KÉZZEL, ÉS ELMÉLYÜLT GONDOLKOZÁSSAL.

Csak egy erő van Izráelben, amely elég erős a kormányzat leváltására

JEAN GABIN

UTOLSÓ FILMJÉBEN

NEM MINDEN PAP SZENT...

(L'ANNÉE SAINTE)

JEAN GIRAULT FILMJE

KÉTÓRÁS SZÓRÁKOZÁS.
ORSZÁGOS BEMUTATÓ
2-IK HÉT

„PEER” MOZI • TEL-AVIV
4.30 — 7.15 — 9.30

HASZNÁLJA KI A SZEZONVÉGI KIÁRUSÍTÁST SZÖRME VÁSÁRLÁSRA, A LEGDIVATOSABB MODELLEKBEN, ALAPÁRON. VEVŐINKNEK ÉS BARÁTAINKNAK KELLEMES ÜNNEPEKET

JOSEF GOTTLIEB
Pieler SUD AMERICA
TEL-AVIV 13 YIRMIAMU STR.,
TEL. 446 221

AZ ŐSI KOCSINI HITKÖZSÉG VÉGNAPJAI

Ma már mindössze 60 tagja van a 2000 évvel ezelőtt alapított indiai hitközségnek — A kocsini zsidók túlnyomó többsége alijázott

Az indiai Kocsin egykor virágzó hitközsége fokozatosan elűnik. Ennek egyetlen oka: Izrael államának vonzereje. Az államalapítás után a kocsini fiatalok százai alijáztak.

A Délnyugat Indiában lévő Kocsinban 1947-ben mintegy 2400 zsidó élt. A néhány kisebb szigetre épült partmenti városban tíz évvel ezelőtt 300—400 volt a zsidók száma. Ma mindössze 60 személy maradt. A New-Delhitől 2160 kilométerre délre fekvő Kocsin 3 pompás zsinagógája közül már csak egy maradt meg. Itt imádkoznak esténként a zsidók, de gyakran megtörténik, hogy nem gyűl össze egy „minján”.

M. Kodér, a kocsini hitközség maradványainak 67 éves vezetője, egy áruház igazgatója, tiszteletbeli tagja a nemzetközi Rotary-nak. Hollandia tiszteletbeli konzulja, s immár 30 éve áll a kocsini hitközség élén. Elődje ebben a tisztségben édesapja volt. Amikor a nagymultú hitközség jövőjéről beszél, hangja némi szomorúságot áru el: a kocsini hitközség végleges eltűnése elkerülhetetlen. „Fényesmultú, rendkívül sokretű és érdekes karakterű hitközség voltunk. Bár a kalkuttai és a bombayai zsidó hitközségek nagyobbak és gazdagabbak, mint a miénk, a történelmi fontosságunk nagyobb, mint az övéké” — mondja Kodér.

Bár a hitközség keletkezésének történelme nem ismeretes, a kocsini zsidók úgy tudják, hogy a hitközség alapítói a polgári időszámítás kezdetét megelőző 7-ik évben jöttek ide. Azt azonban biztosra veszik, hogy a Második Szentély pusztulása után, 70-ben, „legalább 10 ezer judeai menekült jött a Kocsintól 16 kilométerre északra fekvő Karanganorba. Az indiaiak rendkívül szépen fogadták a zsidókat. Az egyik kormányzó földet adott nekik és engedélyezte, hogy sajátmaguk irányítsák belső ügyeiket. „amíg a világ világ lesz és a Hold az égboltozaton marad”.

A mohamedán lakosság a 16. században pogromot rendezett Karanganorban s a zsidók Kocsinba menekültek. Ott építették fel 1568-ban a „Párdeszi” nagytemplomot.

A portugálok, akik 1500-tól 1661-ig uralkodtak Kocsinban, kifosztották a zsidó-negyedet, kárt tettek a templomban, sőt 1513-ban engedélyt kértek a portugál királytól „a zsidók megsemmisítésére”.

A holland uralom végét vetett a zsidóüldözésnek, majd az angoloktól engedélyt kaptak a szabad vallásy gyakorlásra. India 1947-ben nyerte el függetlenségét „és azóta senki nem zavarja, senki nem akadályozza a zsidókat, hogy vallásuk törvényei és parancsolatai szerint éljenek”.

A kocsint elhagyó zsidók túlnyomó többsége alijázott, de néhányan Észak-Amerika és Nyugat-Európa felé vették útjukat. „Általában a gyerekek határozzák el az alijázást és a szülők követik őket Izraelbe” — mondotta Kodér, majd hozzátette, hogy a kocsini hitközségben alig van 12 zsidó, aki 25 évesnél fiatalabb lenne. A hitközségi elnök nem bírálja a távozókat. „Nehéz zsidóként élni. Ma még sikerül összegyűjtenünk egy minjára valóit, de rövidesen már ennyien sem leszünk” — mondotta.

Kodér családja 200 évvel ezelőtt telepedett le Kocsinban. 1951-ben Izraelben járt, de úgy érezte, hogy már túl öreg az alijázásra, hogy újra kezdje az életét és „ismét nehezen dolgozon”.

India volt az első nem-arab és nem-kommunista állam, amely két évvel ezelőtt először hivatalosan elismerte a PFSZ-t.

EGY „SZÉP” SZÜRREALISTA KIÁLLÍTÁS

Fenti jelzőt nemigen szokás alkalmazni szürrealista képekre. ILANA CERNAT olajfestményei azonban a lélek belső szépségét vetítik. Kizárólag azt festi meg, amit lelkileg átél. Nem „tárgyilagos”; nem kizárólag a „szent szürrealizmus”

névben alkot, mint a legtöbb, ennek az iránynak áldozó művész.

Ilana Cernat lelkiel kötődik minden témájához. Fontos adottsága, hogy technikája szintén igényes, magas színvonalú, pontosan ki tudja fejezni azt, amit művészi meglátása követel.

Az itt ábrázolt „Bucsuzás” című képében a fájdalmas elválás tökéletesen kifejezésre jut. A kezek minden mozdulata a gyökérhez kötöttség tragikus tényét meghatóan juttatja kifejezésre.

Középkori és a reneszánsz nagy mestereire emlékeztetnek komor tónusa, sötét hátterű alkotásai. Sokoldalúságára jellemző, hogy játékos, humoros képeiből se hiányzik a művészi mélység.

Ilana Cernat erdélyi származású és sokáig élt Bukarestben. Tizennygy éve alijázott. Több társas és sikeres önálló kiállítása volt már Izraelben és külföldön.

az arab terrorista mozgalmat. Kodér és az Indiában élő mintegy 13 ezer zsidó szerint, ennek kizárólag gazdasági okai vannak: India így jut kölajhoz, bár a kormány tagjai szívük mélyén nem antiszemitaik — hangsúlyozza Kodér.

A „Párdeszi” nagyttemplom még ma is ott áll Kocsin zsidó negyede közepén. A templom alapításának 400 éves évfordulója alkalmából, 1968-ban, Indira Gandhi miniszterelnök is részt vett az ünnepségeken. Kodér véleménye szerint, a kocsini zsidó hitközség napjai meg vannak számlálva: „még 10—15 év és a városban nem marad egyetlen zsidó sem”.

Gyöngyszemek a Midrásból

— „Boldog az az ember, aki nem esik áldozatul a kísértésnek. Mert Isten mindenkét megpróbált: az egyik embert gazdagsággal, a másikat szegénységgel. A gazdagnál nézi — kinyitja-e a tenyerét a szűkölködők előtt; a szegénynél pedig azt — vajon zugalódás nélkül, alázattal viseli-e a szenvedését a Gondviselés szeme előtt.”

— „Ha hallok, hogy az emberek valakit rágalmaznak, ne kóstolj ebből a dühükéből.

Ha hallok, hogy az emberek valakinek hizelegnek, ne élvezd ezt az örömeidet.

Ha hallok, hogy az emberek másnap a bűnös romlottságáról beszélnek, ne vegyél részt élvezetükben.

Figyelj, fülelj, ha az emberek erényességéről folyik a szó, helyeseld, viselkedésüket utá-

nozd és örvendj. Örülj, ha érnyes embert látsz. Örülj, ha jótettekről hallhatsz. Örülj, ha az igazság elvei elterjednek.

Örülj, ha a jótettek sokasodnak. De ha emberek gonoszságáról hallasz, ez oly kínos legyen rád nézve, mintha tükret szurkálnának a hátadba.

De ha jótettekről hallasz, aggasd magadra őket, mintha virágüzérek volnának.”

— „Ha valahol veszekedés folyik, ne avatkozz a szóváltásba. Isten óvjon a hirtelen haragtól és hevesesgtől, még a legkisebb dolgokban is. A harag mindig elhomályosítja, zavarossá teszi a látást.

— „Óvakodj attól, hogy megzavard az emberek közt az egyetértést és hogy egymás ellen ingereld őket”.

— „Erőfeszítésre van szükségünk, ha jót akarunk tenni, de még inkább erőlködnünk kell, ha kerülni akarjuk a rosszat, ha szenvedélyeinket és vágyainkat meg akarjuk fékezni.”

— Ha megkísértetnek a keletlenlések, ha elfog a düh vagy felháborodás, igyekezz megkülönböztetni saját magad elől: ne engedd, hogy a pillanatnyi benyomás eluralkodjék rajtad, mert különben könnyen elveszítetd önbizalmadat. Mennél inkább gyakoroljuk azt, hogy akaraterőnk segítségével visszanyerjük lelki nyugalmunkat, annál erősebb lesz bennünk a képességünk, hogy a nyugalmat megőrizzük.”

— „A szív jósa díszíti az életet, mert minden ellentmondást megold, minden benyulitást megfejt, minden nehezét könnyűvé tesz és az örömet örömmé változtatja.”

— „Az én hitem: szeretet minden élőlény irányába.”

A. Schwartz-Rámát Hásaron

„Itt tanított Chájim Weizmann” Emléktábla egy németországi (hesseni) helységben

Kevesen tudják, legfeljebb — beavatott életrajzairól —, hogy Chájim Weizmann, Izrael első elnöke, életének egyik szakaszában, nevezetesen 1892-től 1893-ig, egy Pfungstadi bei Darmstadt nevű németországi helységben, amely azóta már önálló város lett, zsidó szeminárium vezetője volt, amely jóval az első világháború előtt feloszlott.

Abban az időben mindössze 25 zsidó család élt ebben a városkában. (Lehet, hogy most sem laknak benne sokkal többen) és a szeminárium, akkor fiatal és lelkes oktatója, maga Weizmann volt.

Később a szemináriumhoz tartozó iskola-épületeket, lakóházakká alakították át és a terület zsidó iskolatérnek nevezték el.

A mostani városvezetőség a volt zsidó szeminárium helyén zöld övezetet létesített, amelynek közepén egy emléktábla figyelmeztet arra, hogy ezen a helyen működött egykor a volt „pfungstadi izraelita intézet”, amelynek vezetője és tanára a legendás emléktű, első izraeli államelnök volt...

(benczel)

MEGALAKULT A DEMOKRATIKUS BÉKE ÉS EGYENLŐSÉGI FRONT

A 9-ik Kneszet választásokon való részvétel céljából hétfőn, március 7-én megalakult a zsidó-arab Demokratikus Béke és Egyenlőségi Front, amelyben partner az Izraeli Kommunista Párt (Rákách), a Fekete Párducok Szervezete, az arab helyhatóságok tanácselnökei, szervezetek, arab és zsidó közéleti személyiségek. A front választási jele a „Váv” betű lesz.

A frontot népünk sorsa iránti történelmi felelősségünk nyomán alapítottuk, attól a felismeréstől vezetve, hogy elsőrendű szükség van az összes béke, demokratikus és haladó társadalmi erők összefogására Izraelben.

A front a következő hat közös alapelv megváltoztatásáért küzd:

1. Igaz és szilárd béke Izrael és az arab országok között, amely körzetünk valamennyi népe és országa jogainak kölcsönös tiszteletben tartására támaszkodik, beleértve Izraelt és a palesztinai arab népet.

Izraelnek kötelessége visszavonulni az 1967-ben elfoglalt összes területekről. Az 1967 június 4-iki határok legyenek az Izrael és az arab országok közötti elismert és biztos békehatárok.

El kell ismerni a palesztinai arab nép önrendelkezési és független államalapítási jogát az önálló Izrael állama oldalán.

Halogatás nélkül össze kell hívni a genfi békekonferenciát a viszályban résztvevő összes érdekelt felek részvételével, beleértve a PFSZ-t, mint a palesztinai nép elismert és jogos képviselőjét.

2. A termelésben és a szolgáltatásokban a dolgozók jogainak és érdekeinek védelme a városban és a faluban; a szegény-negyedek lakosainak érdekvédelme.

3. El kell ismerni az izraeli arab lakosságot, mint nemzeti kisebbséget, amelynek de facto és de jure egyenlő polgári és nemzeti jogai vannak.

4. A rendelkezésünkre álló javak és rendkívüli eszközök elosztásában egyenjogú helyzetet kell biztosítani a keleti törzsekhez tartozóknak gazdasági, társadalmi, kulturális és politikai téren.

5. A demokratikus szabadságjogok megvédése és kibővítése. Ellene vagyunk a jobboldali és fasiszta körök uralomra jutása veszélyének.

6. A nők egyenjogóságának biztosítása minden téren. Hatálytalanítani kell minden törvényt, amely hátrányosan megkülönbözteti a nőket és olyan törvényeket kell hozni, amelyek a nők egyenjogóságát biztosítják. Meg kell akadályozni minden vallási kényszert és biztosítani kell a lelkiismereti szabadságot.

A front hajlandó további testületeket, csoportokat és egyéneket befogadni az eddigi elfogadott programja alapján.

A front felállítása új és nagyfontosságú esemény.

Ezennel felszólítjuk az összes izraeli béke és demokratikus erőket, zsidókat és arabokat, hogy csatlakozzanak a fronthoz és adjanak kezét a 9-ik Kneszet választásokon a sikeréhez.

CHAZIT DEMOKRATIT LASALOM ULÖSIVJON-CHADAS

VÁGJA KI ÉS KÜLDJE BE — VÁGJA KI ÉS KÜLDJE BE VÁGJA KI ÉS KÜLDJE BE — VÁGJA KI

CHADAS-CHAZIT DEMOKRATIT LASALOM ULÖSIVJON VÁLASZTÁSI KÖZPONTHOZ

ideiglenes cím: Postafiók 26205, Tel-Aviv

Érdekelve vagyok felvilágosító anyagban

Érdekelve vagyok a kapcsolatok felvételében

Érdekelve vagyok előadóban

Hajlandó vagyok pénzadományra

Hajlandó vagyok a front érdekében dolgozni

Név

Cím

NÉPGYÜLESEK

TEL-AVIV
Mograbi mozi
1977. március 18, péntek
este 8 órakor

NAZARET
Bét Hájedidut
1977. március 19, szombat
délután 4 órakor.

Részvesznek Kneszet-képviselők, közéleti személyiségek, szervezetek megbízottai, zsidó és arab közéleti személyiségek.

Zeneélet

NEW PHILHARMONIA ORCHESTRA

A Filharmonikus Zenekar londoni vendég-zenekarának két hangversenye
Rafael Frühbeck de Burgos vezényletével

Érdekes volna különböző országok vezető zenekarát nemzeti jellegű szempontjából összehasonlítani. London legjobbnak tartott zenekara, az 1946-ban, Klemperer által is évekig vezényelt együttes, 1964-ben átszervezte kapta a New Philharmonia Orchestra nevet, — lényegesen különbözik a mi Filharmonikusainktól. Bár minden tagja kiváló kezelője hangszerének, kevesebb az egyéni, szubjektív vonás benne, s inkább eszményi-nem szép, homogén, egységes összhangzásával válik ki. A mi vonásaink melegebb, lágyabb hangzásával szemben a londoniak tömörebben szólnak, egyetlen hangszerként, s ez náluk nem holmi drill következménye, hanem ugyanolyan átfogó kultúra kifejezése, mint amely az angol színház csodálatos összjátékában is megnyilvánul.

Nagy élvezettel hallgattuk kitűnő vendégeinktől Benjamin Britten hat, 17—19. századbeli angol költő versére írott természetfestső, bukolikus, pasztoráliszerű „Szerenád”-ját tenor-szólóval (Robert Tear) és szolókürttel (Michael Thompson), nagyon hangulatos, stílusos kivitelben. A spanyol karmester, Frühbeck de Burgos kevésbé előkelő modorban, közvetítette nagy honfitársra, Manuel de Falla „El amor brujo” balett-szvitjét, s még kevésbé választékosan Dvorzsák 8-ik, G-dur-szimfóniáját, melyben legalább a zenekar tagjai szóló-számakkal brillírozhattak. Rendkívül szépen énekelt Britten tenoristája, Robert Tear.

A New Philharmonia Orchestra második műsorát is angol zeneszerző, Frederick Delius „Séta az Edenkertben” című művével nyitotta, amely remek alkalmat nyújtott ismét a zenekarnak tudását és virtuozitását kimutatni. A los-angelesi Stephen Bishop-Kovacevics (37) Beethoven Esz-dur zongoraversenyét gördülékeny technikával, de első tételét egyenetlenül, erőszakot fordítva, az utolsó tülhajsolt tempóban játszotta. A műsört záró 2-ik Brahms-szimfónia sokkal szebb kivitelben, mint Dvorzsák — ismét a zenekar gyönyörű összjátékát juttatta kifejezésre. Vendégeink meleg sikert arattak, s szeretnénk vezető karnagyuk, Riccardo Muti vezényletével viszont-hallani.

UJ KARMESTER-CSILLAG IZRÁEL ZENEI EGÉN

Dániel Oren bemutatkozása a Filharmonikus Zenekar élén, a Fialat Művészek Hete keretében, az Amerika—Izrael Kultur Alapítvány rendezésében

Négy estet szentelt a nagyerdemű Kultur-Alapítvány fiatal zenei tehetségek bemutatásának. Első estjén, a T.A. Muzeumban, a Francois Sapira-alapítvány díjnyertese, a 19 éves Margalit Gafni fuvolásnő adott Marina és Lena Bondarenko (zongora és hegedű) kíséretével önálló estet, rendkívül fejlett, könyved technikájával mellett muzikalitását és stílusérzékét demonstrálva. Legszabadabban korszerű művekben mozgott: Poulenc virtuóz szonátájában, majd A.Ejlam-Amzalek „Miobaria” című, nagyon kényes fekvésekkel és ugrásokkal írott szóló-darabjában. Margalit Gafni tónusa még kissé érdes, vibráló nélküli játéka nem eléggé színes. De ez a fiziológiai fejlődés kérdése, nem zenei adottságoké...

Ugyancsak a Muzeumban mutatott be a Zeneszerzők Egyesületének közreműködésével a Kultur-Alapítvány hat fiatal hazai zeneszerzőt.

Több kísérlet közül kiemelhető Reuven Saroussi (1959, Uruguay) két puzónra írott két darabja: sok fantáziával adózik ennek a ritka kombinációnak, távolról sem érve be érdekes hanghatásokkal. A másik említésre méltó mű Jonatan Berger (1954, New York) kettőse, fuvolára és szoprán-énekre, Dante, Sydney és Eliot szavaira írva, —merész harmonikus ötletekkel, az ének- és fuvola-szólam tökéletes összeolvadásával. A többi ze-

neszerző, Ella Lazar, Uri Adelman (Lea Goldberg szavaira írott tehetséges hármasával), Ron Koltun és Dan Handelsman (jazz) bizonyára még hallatni fog magáról.

A harmadik esten a FILHARMONIKUS ZENEKAR élén bemutatkozó Dániel Oren, 22 éves szábré-karmester, nemcsak a sorozatnak, a mostani évadnak szenzációját jelentette. Rajta kívül még egy tehetség, SLOMO MINTZ hegedűs (20) csillogtatta meg tudását ezen a koncerten.

Dániel Oren első ízben kisfiú korában, Bernstein „Chichester Psalms” bemutatás előadásán hallottuk, mint — énekest. Néhai Budai Mária egykori tanítványa már akkor nagy feltűnést keltett abszolút biztonságu intonációjával és muzikális deklamációjával. Négy évvel ezelőtt a Sharel nevet viselő Kultur-Alapítvány ösztöndíjával a berlini Zeneakadémiára került, hol mint karmester a multévi Karaján-verseny első díját nyerte el. Hogy mennyire jogosultan, mutatják Európa-szerte aratott nagy sikerei. Oren tanult emellett csellót, zongorát, — de Berlinben saját dal-kompozícióiból is adott elő hangversenyén. Tudásomja, mellyel a zene legkülönbözőbb területeit mohó szenvedéllyel akarja meghódítani, ennek a langalétra, bájos arcvonású fiatalembernek a karmesteri emelvényen rendkívüli karriert alapozott meg. Valóban, oly kivételes karmester-tehetséggel ismerkedtünk meg szombaton este a Héjchál Hátárbut Filharmonikus koncertjén, aki — nyugodtan állhatott — Barenboim kivételével — felülmúlja összes hazai kollégáit.

Ahogy Daniel Oren —(a néhány nappal megelőzően a Filharmonikusok 4-ik ifjúsági koncertjén hallott) — Copland „Billy the Kid” balett-szvitjét megszólaltatta, hatalmas kilendülő karmozdulatokkal, rendkívül élénk mimikával kísérve, szinte illusztrálva — pezsgő, életől duzzadó, színekben dúsuló karnevált idézte fel ennek a szellemes, mozgalmas, népi és idegen dallamokkal ékesített szvitnek, egy egész balett-kart varázsolva elének, a színpad mozzalmasságával. S hogyan szóló zenekarunk! Mintha a fiatal Klemperer állt volna a dobogón, vagy Bernstein, lobogó temperamentumával és lendületével! A ragyogó szemű fiatal karmester átszellemültsége, rajongó odaadása, arcvonásával is kifejezett ekstázisa tükröződött vissza Beethoven 7-ik szimfóniájában is. Még elsiette a Scherzo témáját, elnyújtotta triót, de az Andantévá lassított Allegrettót bensőségesen, sok áhitattal, szinte elénekelté, — amint-hogy minden énekelt, dalolt, ujjongott kezei között. S nagyszerű volt a Presto-finále, oly beethoveni tüzrel és szenvedéllyel, s spontán átélés oly mély ihletével, mely zenekarát, közönségét egyaránt lenyűgözte.

Daniel Orennél meghatározó az a tiszta lelkesedés, minden külső póz nélküli, kinyilatkoztatás-szerű zenei ös-ösztön, mely úgy tör elő belőle, mintha magát a zenét hallanánk sugározni az ösforrásból ellenállhatatlan erővel. — Nagy mestereknek járó lelkesedéssel ünnepelte közönsége, zenekarával együtt.

SLOMO MINTZ, Fehér Ilonkának immár harmadik-negyedik világtourjára egykori tanítványa, négy évvel ezelőtt, 16 éves korában került ki Amerikába. Már akkor feltűnt kivételes hegedűs-tehetségével, s most már ugy Amerikában, mint Európában nagy zenekarok szólístájaként arat sikert. Már nagyon fiatal korában hallhattuk Filharmonikus Zenekarunkkal, —most Mendelssohn hegedűversenyét játszotta, Oren díszkrét, gyöngéd kíséretével. Négy éve, hogy kitűnő mesternője kezei közül kikerült, Isaac Stern is gondjába vette New Yorkban, —s hogy végső konkluzióval kezdjem, látszólag inkább virtuóz irányban fejlődött. Nem merem állítani, hogy ez valóban fejlődésnek tekinthető-e, de egy 20 éves fiatal művésznél, aki még utjait keresi, aki most alakítja ki egyéniségét, ez talán csak átmeneti állomásnak tekinthető, s remélhetőleg, nem végelegesnek. Feltűnően gyenge tónussal szóló olasz Guarneri mester-hegedűje, a versenyű első tételét elfogultan játszotta, lassu tartózkodó melegséggel, s csak a záróféltelben ragyogtatta meg főlényes hegedűtudását. Ösztönten sajnáltam, hogy ezáltal nem tudtam meghatározni a közönség hosszantartó, viharos lelkesedését...

S ha már hazai hegedűsökről van szó, meg kell említenem, hogy Fried Mirjam-Marko nagy sikerrel mutatkozott be a New York Philharmonia szólístájaként, Beethoven hegedűversenyével. Néhai Fenyves Alice volt a sokszoros díjnyertes, erdélyi születésű művésznő tanára.

»BEFEJEZETLEN JELENTÉS«

Ligeti Herta irónőről

A Romániai Zsidó Hitközség Federációjának „Revista” című lapja hónapokkal ezelőtt részleteket közölt Ligeti Hertha „Befejezetlen jelentés” című új könyvéből. A romániai zsidók — beleértve az erdélyi zsidókat is — nagy érdeklődéssel olvasták az eddig megjelent fejezeteket, egy kulcsregény részleteit. A „Befejezetlen jelentés” az erdélyi zsidóság deportálásáról szól, valódi neveket emlit, igaz tényeket, s való történelmi eseményeket sorol fel.

Ligeti Herta immár három éve él itt körülünkben, Izraelben, egy kirját-jámi kis sikunlakásban. Fizikailag megtört és szellemileg meggyötört emberként került közénk és a mai napig sem sikerült önmagára találnia. Még mindig nincs elég ereje ahhoz, hogy kezébe vegye a tollat és a rákényszerített több évtizedes szellemi oedtóból kiszabadulva, a valójában szabad „dalait énekelje”, mondanivalóját adja át írásban.

LIGETI HERTA

Az erdélyi zsidóság körében jónemű németnyelvű író volt Ligeti Herta. Még a napvapi, Löwy bácsi került ki Bécsbe és így Hertha is ott született, aki ma is anvanvelvén, németül ír. A tényeken az sem változtatott, hogy Löwy bácsi fiából idővel Ligeti lett, mert a magyaros név dacára Ligeti Hertha megmaradt melegen érző zsidónak, aki a „nehéz években” is a zsidóság emberesége, humánus szemüvegén keresztül látta és érzékelte azokat az eseményeket is, amelyekről a humánus igen távol áll.

Amikor a náciok megszállták Ausztriát, Ligeti Herthának és családjának sikerült Belgiumba menekülnie. A fiatal lány csatlakozott a belga ellenállási mozgalomhoz, de a náci elfogták és deportálták. Átélté Auschwitz minden poklát és 1945-ben Ravensbrückben szabadult.

„Die Unverzagt” című könyve követett. Eddig megjelent regényei közül talán a legjelentősebb az 1959-ben írt „Die Sterne verlöschen nicht”, amely 1962-ben „Stelele nu apun” címmel Bukarestben, majd 1964-ben „Nem hunynak ki a csillagok” címen a bukaresti „Irodalmi Könyvkiadó” gondozásában magyar nyelven is napvilágot látott. Ligeti Hertha ebben a könyvében egy bécsi munkásház lakóinak történetét mondja el 1934 májusától, a második világháborút követő napokig. A hullámzó, formailag kalandos cselekményből az egyszerű kisemberek helytállása, az emberbe vetett hit és az emberi szolidaritás meggyőző ereje bontakozik ki.

A könyv legerősebb része az utolsó fejezetek, amelyekben az író egyszerű, sallanmenetes eszközökkel felvázolja az auszwitzi és más deportálói táborkok poklát, félelmetes légkört és a tetovált „számembereket” méltóságtejes küzdelmét.

létárcát és a jövőbe vetett reményét. A román irodalmi cenzor gondoskodott arról, hogy a könyvből minden zsidó vonatkozást eltüntessen, de a „zsidós” nevek elárulják az író valódi mondanivalóját, aki még azt is „kiegyűsködte”, hogy az olvasó megtudja, az auszwitzi krematóriumot zsidók robbantották fel.

Ligeti Herthának, aki tagja az FTA-nak, a szabad német írók társaságának, még sok írói mondanivalója van, de egyelőre minden idejét az egyéni, a mindennapos megélhetésért folyó létharca köti le.

Magányosan, emlékeire támaszkodva él Kirját-Jámban, a Szochnut segélyén tenedőve és reménykedve várja a napot, amikor ismét a régi Ligeti Hertha, a harcos író nő lesz. Titokban reméli, hogy valamilyen módon sikerül megszereznie a „Befejezetlen jelentés” kéziratát és ez, az erdélyi zsidóság tragikus sorsáról szóló dokumentum-regénye, teljes egészében megjelenik Izraelben.

FUCHS AVRAM

»LUX TAPET«

RÁMÁT GAN, BIALIK 46 • TELEFON: 731298
Érdeemes megtekinteni óriási választékunkat
1977/78-AS

KÜLFÖLDI TAPÉTAKBAN

P.V.C. faltól-falig szőnyegek • Dekorativ mennyezetek • Lakberendezési és lakásdekoráció különbözőlegességek • Ajándéktárgyak • Díjtalan tanácsadás • A kivitelezést elsősorban munkásokkal, felelősséggel vállaljuk • Vevőink által elismert előzékeny kiszolgálás.

REICHMANN

A VEZETŐ QUINTET AZ ASZTALON...

A „CARMEL” HÁROM HIRNEVES BORÁHOZ

„Chenin Blanc”, „Cabernet Sauvignon Selected”, French Colombaro”

KÉT UJ BOR CSATLAKOZIK:

„Sauvignon Blanc Selected” és „Emerald Riesling”

A jó étrendhez jó bor jár... és most kitűnő asztali bort választhat a „Carmel” öt hírneves borából. A „Carmel” borok a „Carmel Mizráchi” legjobb hagyományai alapján készülnek és kitűnő minőségükkel már sok nemzetközi díjat nyertek. Válasszon jó bort a jó étrendhez — válasszon kitűnő „Carmel” bort.

כרמל מזורח
מקטן ראשון לציון והתנ"ך יעקב

Postai előfizetőink figyelmébe!

1977 március 16-tól

1 havi előfizetés

az UJ KELET-re

56.50 IL

értéktöbblettel adóval

Kérjük előfizetőinket, hogy az esedékes összeget az új áron fizessék be.

A kiadóhivatal

ADÁS-VÉTEL

VIGYÁZZON A PÉNZERE! Ne vegyen új varrógépet... ELADÓ 3 lángru szög... ELADÓ 3 szobás lakás...

LAKÁS

LAKÁSOK, nagy választékban... ELADÓ Rámát-Gán központjában... ELADÓ Rámát-Gán központjában...

HAZASSÁG

PARTIK mindenkinek... RICA SHERF Haifa & Hayman... GOLDA házasságkötő...

KERESÉS

TANUKAT keresek kénszer-munka igazolására... ELADÓ 3 szobás lakás... ELADÓ 3 szobás lakás...

HAIFA

UJ KELET, Vlcra Nostra... ELADÓ 3 szobás lakás... ELADÓ 3 szobás lakás... ELADÓ 3 szobás lakás...

ALLÁS

EVA TÁSKA, Allenby 90... KERESUNK Tel Avivban... VARRÓKAT/NÖKET keresünk... KONYHAI munkást/nőt keres...

ÜZLET

ELADÓ régen fennálló kartondoboz gyár... HAVIBERBE nagy üzlet... RUHAZATI üzlet keres...

KIÁRUSÍTÁSI AKCIÓ

SPECIÁLIS UNNEPI ÁRUSÍTÁSBAN... OFNÁT JOFITNÁL... OFNÁT MÁZITNÁL... Azelőtt Csak IL.

KÜLÖNFÉLE

MERKÁZ HADAROM, autóbádósok garázs... TETŐBEÁZÁSOK, csatornák... FÉNYVÉDELMI ADÓ... ELŐNYÖSEN triszek 200...

CHUG JOCÉJ HUNGÁRIA

Chug Jocéj Hungária... A március 19-iki MESZIBÁT MELÁVÁ MÁLKA... elmarad.

GÁN HOTEL - SAAR-JASUV

Doat' Nâ Hagáilil Haeljoh... Telefon: 067 - 41768... A LEGSZEBB PÉSZÁCHI ÜDÜLÉS... A MALON GANBAN

MÁRCIUS 22-ÉN

MÁRCIUS 22-ÉN, kedd délután 6.30 órakor... SZABAD FÓRUM... országunk politikai helyzetét

PÉSZÁCH HETÉBEN

PÉSZÁCH HETÉBEN országos köruton a nagy jiddis film... JIDL MITN FIDL... Molly Pikon felléptével.

EGYSZERI ELŐADÁS!

EGYSZERI ELŐADÁS! Beér-Séva, Kirját Chájim, Cholohn, Natanja, Chedera környéke... lakosainak.

EGYSZERI ELŐADÁS!

EGYSZERI ELŐADÁS! Beér-Séva, Kirját Chájim, Cholohn, Natanja, Chedera környéke... lakosainak.

EGYSZERI ELŐADÁS!

EGYSZERI ELŐADÁS! Beér-Séva, Kirját Chájim, Cholohn, Natanja, Chedera környéke... lakosainak.

Intézmények, üzemek és aggokházak forduljanak megrendeléssel a 03-226363 telefonszámra

Intézmények, üzemek és aggokházak forduljanak megrendeléssel a 03-226363 telefonszámra

Intézmények, üzemek és aggokházak forduljanak megrendeléssel a 03-226363 telefonszámra

Intézmények, üzemek és aggokházak forduljanak megrendeléssel a 03-226363 telefonszámra

Intézmények, üzemek és aggokházak forduljanak megrendeléssel a 03-226363 telefonszámra

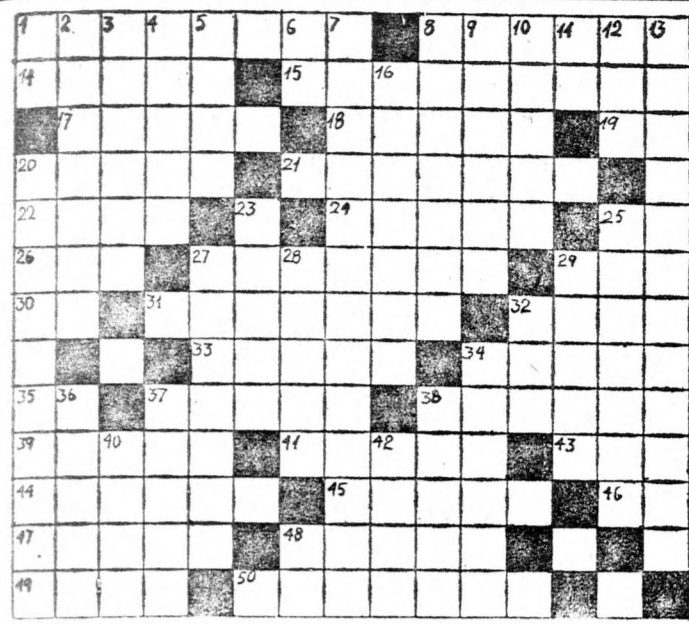
Intézmények, üzemek és aggokházak forduljanak megrendeléssel a 03-226363 telefonszámra

Intézmények, üzemek és aggokházak forduljanak megrendeléssel a 03-226363 telefonszámra

Intézmények, üzemek és aggokházak forduljanak megrendeléssel a 03-226363 telefonszámra

KERESZTREJTVEÉNY 210

Vizsintes: 1. Hivatalos papírok. 8. Egykori vasaló „energiaforrás”. 14. Egbe szökő. 15. Szovjet futó... Részre — kissé költőiesen, 41. Férfinév, 43. Ford. spanyol exklávia...

RAV ZROOT 2001 a tökéletes zár betörés ellen. Ráv Zroot 2001 átment 100.000 nyitó és záró működési ellenőrzésen... HÁBIMA Hábimarté, március 18., péntek este 8.45 és 10.30 KÖLTŐ A BÖRÖNDÖN

Petách-Tikva HOLNAP, szombat este 8 órakor, Sárét terem Bókay János nagyszerű műve SZAKITS HELYETTEM SZABADITS MEG A NÓTÓL Szellemes, pikáns vígjáték, három felvonásban. Rendező: MOLNÁR PÁL Péntzár 7 órától nyitva. Jön: A csúnya lány, My Fair Lady — Az utolsó akkord — Maja —

A 207—209 sz. keresztrejtvény pályázatunk nyertesei Kozsoltányi Dezső: Nero, a véres költő — POTASMAN RONI, Naharia, Jabotinsky 30. Sarkadi Imre: Oszlopok Simeon BÉN JECHEZKIEL, Beér Séva, Uziáhu Hámleth 24/6. Molnár Ferenc: Szentolvaok — MICHAEL GAI, Beér Séva, Derech Mecada 7/11.

A BNF FERZI KÖZLEMENYEI Jótékonyköltséi klubdelutánunkat, a Hitachdut Oléj Hungarária közösen, március 20-án, vasárnap délután 4.30-kor tartjuk a Hájákon 61 sz. alatt. Kártyát és rómkövet kérjük mindenki hozzon magával. Pütes a teremben. Háziaszonyok: GYÓRI BABY és KLEIN BOZSI.

IMPORT VALLALAT KERES 1. Általános tisztviselőnt 8—16-ig. Ivrit, angol kívánatos. Könyvelni tudás. 2. Fiut rakárba, kerék-párral. Jelenkezés: Hertzau, Lilienblum 15., 12—16 közt.

LIMONTA fi tapéta foltok ellen WIZO — Matania Március 21-én, hétfőn este 8-ór dr. Szabó Jesurun előadása „MÁ LO NISTANÁ” címen. Bevezeti: dr. Blum Nátán Zárszó: dr. Perg József TEAEST palacsintával. Háziaszonyok: Biedel Sári, Flesch Magda, Grieshaber Ilona, Kertész Lili, Hirsch Judit, Duchovnyi Blanka, Rutkai Ilona, Schatz Mancsi, Salméter René, Weisz Berta. Költséghozzájárulás 8.— IL

* UNGAR MOSK KEGY SZERÜZLETE Tel Aviv, az Allenby nagytéplom udvarban (második tizlet az udvarban a szokott előzékenységgel fogadjevöl. Magyar nyelvű cégtáblis

EUROMUR ajtó- és falbevonat IRODAI MUNKÁRA, napi 5—6 órára. Tel-Aviv, tel. 32008.

Fájdalommal tudatjuk szerett drágánk Chájim Jehuda (Poldi) Ungár Vágvecse — Jeruzsálem (Otek) elhunytát. Legyen áldott emléke. A GYASZOLÓ CSALAD

SZOMBATI NAPTÁR

5737. ádar 28 1977. március 18, péntek Bókay János nagyszerű műve Gyertyagyújtás Jeruzsálem 5.11 Tel-Aviv 5.39 Haifa 5.21 Beér-Séva 5.26 Éjlát 5.29 SZOMBAT KIMENELE Jeruzsálem 6.25 Tel-Aviv 6.27 Haifa 6.26 Beér-Séva 6.26 Éjlát 6.27

HETI SZAKASZ VAJAKHÉL — PEKUDE Sábát Háchodes Háftára: „Kol háam háarec”. Ezékiel 45/16-tól 46/18-ig bezárólag. Niszán havának köszöntése, roschodes vasárnapra esik. Szombat délután: Porechi násti.

UGYELETIS GYOGYSZERTARAK TEL-AVIVBAN Frenkel, Hámleth George 28. tel. 223721, Bák, Jabotinsky 109, tel. 446682. SZOMBAT (nappal) Guttman, Achád Háam 91, tel. 285301, Dizengoff, Dizengoff 132, tel. 223380. SZOMBAT KIMENELE UTAN: Guttman, Achád Háam 91, tel. 285301, Bák, Jabotinsky 109, tel. 446682.

HAIFAN Alija, Bár-Gálm, rechov Alija 44, tel. 522062. SZOMBAT Geula, Chermom 12, tel. 640466.

RÁMÁT-GANBAN Hádasszá, Katzenelson 151, tel. 722271, Givátáijim. SZOMBAT Talpiot, Aba Hillel 30, tel. 723554.

BÁT-JAMBAN Balfour, rechov Balfour 90, tel. 883448. SZOMBAT Gáné Báb-jám, Hámlevim 3, tel. 883571.

CHOLONBAN PÉNTÉK-SZOMBAT Dr. Chori, Szokolov 70, tel. 842433. HERZLIÁN Kikár Rivlin, Wingate 142, tel. 938014.

NATANJÁN Hámagén, Weizmann 13, tel. 22985. SZOMBAT Hánászli, Weizmann 36, tel. 23639.

BEER SEVAN Aviv. AKANYKOR KLUB KÖZLEMENYEI (Ben Ami u. 12 — Bellinson u. 9 sarok. Levélcim: POB. 11573 T.A.)

Kegeletes ünnepekket emlékeztünk meg Szép Rella, alapító elnökünk halálának első évfordulójáról, és Elefant Max slimsjáról. Dr. Antal László méltatta az elhunyt nagyszony érdemait klub feltesztése terén, majd mély részvételnket tolmácsolta. Elefantné asszony tagtársainknak. Zsnfolt teremmel, kitünő hangulatban köszöntöttük az ideit purimot. Klein Bözsi sikerrel olvasta fel köszöntőjét Weisburg Etus szívetésnapjára — a család, Weisz Mátyás és felesége, szül. Ohlbaum Mirjam jelenlétében. A művészi műsorban nagy sikert aratott Peer Emi énekcsapattal, Leichter Esi remekbe sikerült, szellemes, zenés előterjesztés. Berger Duó zongoraművésznővel, aki kiemelkedő sikert aratott saját szerzeményével, és a mulatságos Regős Klára—Sugár Jenő duo! Dr. Antal László köszöntötte Folytn Magdát és férjét, a HOH és Prinz Joli, Abramovics Ilonka, Berger Magda kedves vendégeinket — a Bné Herzl küldöttét.

Tisztviselőt/nőt keresünk IRODAI MUNKÁRA, napi 5—6 órára. Tel-Aviv, tel. 32008.

Fájdalommal tudatjuk szerett drágánk Chájim Jehuda (Poldi) Ungár Vágvecse — Jeruzsálem (Otek) elhunytát. Legyen áldott emléke. A GYASZOLÓ CSALAD

A HITACHDUT OLÉJ HUNGARIA

TEL AVIV MUNKAT KERES A TEL-AVIVI HOH UTAN: Uj olé — 29 éves, nagy gyakorlatú rendelkező elektrotechnikai mérnök megfelelő állást keres (cim: a tel-avivi HOH-nál, telefon 55403, Hájárkon 61 sz.). TEL-AVIV A tel-avivi HOH felhívása a pszéchi segélyakcióra! A tel-avivi HOH szociális és hölgy bizottsága az idén is beindítja hagyományos jótékonyági akcióját a közeléző pszéchi ünnepi osztás alkalmából. Felkerültek tagjainkat és barátainkat, hogy jólelkű adományokat juttassák el a HOH irodájába, a déliélti hivatalos órák alatt: 9-12-ig, vagy postai címünkre: T.A. POB. 26023. Elöre is hálás köszönettel fogadjuk a fenti nemes célra beküldendő készpénz adományokat, melyeket hivatalos nyugtával igazolunk és a hozzájárulásukkal minél több ráutalt ünnepet tesszük meg ünnepeleesebbé. Mindenkielőre is békés, kellemes, boldog pszéchi ünneppet kívánunk.

A tel-avivi HOH szociális bizottsága Klubdelután A tel-avivi HOH rendes heti klub delutánját — a Bné Herzelle közösen — legközelebb 1977 március 20-án, vasárnap du. 4.30 órától kezdve tartja a HOH Hájárkon 61 sz. alatti nagytérmében (rútes a teremben). Háziaszonyok: GYÓRI BABY és KLEIN BOZSI. Megkeresés a tel-avivi HOH útján

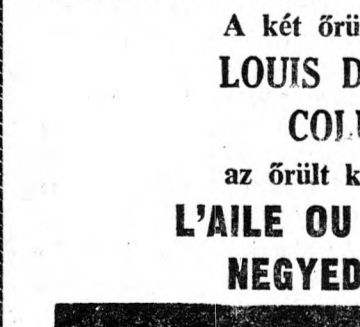
Értésítették a tel-avivi HOH irodáját, hogy ARATÓ ISTVÁN névű szót — Belradban kiállított és itt hiteltelített fordításban — találta egy egyetemi igazolványt. Tudalonnosá tveheteti Handi Péterórtól: Kich, rech. Hádror 3. Munkahelyén a telefonszáma 661-65-16 (reggel 8-tól du. 5-ig).

HAIFA A HOH Idősebbek klubja, Haifa, Pezner 2 alatt, 1977 március 20-án du. 5 órai kezdettel megrendezi szokásos teadélutánját, melynek keretében SAMUEL ETZTER, a klub elnöke emlékeztetőt tart az 1944 március 19-i német megszállás évfordulójára alkalmából, majd SOHNAPP LEA előadóművésznő elővassza következőik. Mindenkit szeretettel várunk.

KFAR-SZABA 1977 március 22-én, péntek este 5.30-kor, a Geula utcai klubhelyiségünkben (Bét Tarbut Lócalim), TABAK LASZLO újságíró, az Uj Kelet belső munkatársa tart előadást „Zsidó anekdoták” címen. Vegyük részt minél többen a fenti érdekes előadásban. Szeretettel meghívjuk Kfar Szabát és környéke magyarajkú lakosát. A vezetőség RECHOVOT Az idén is, mint minden esztendőben, pszéchi szociális részvételük arra rászorult testvéreinket, Felkerültek tagjainkat és barátainkat, hogy a gyűjtökező kevéseben adományainkat Schwartz Fáni és Ernő „Kif” cipőüzletébe, rech. Herzl 188. szám alá juttassák el. — Segítsünk, hogy segíthessünk! A vezetőség

1977 március 19-én, szombat este 8.30 órakor 4. SZÁMU BERLETI HANGVERSENY A BEER-SEVAI KAMARAZENEKAR Vezénvel: Smuel Friedmann Szólista: Micháel Weintraub — furulya. Műsorom: Grieg: Holberg szvit. Mozart: Szimfonia No. 21. Teleman: Szvit lát-miorban, furulyára. Britten: Egyszerű szimfonia. Jegyek és helyrendelés a múzeumban. Hádádí 6, tel. 868645 „Hájozem”-nél és „Diná”-nál • Részletek: E. Spielmann, tel. 869897 (este).

A két örült komikus: LOUIS DE FUNES COUCHE az örült komédiában: L'AILLE OU LA GUISSÉ NEGYED CSIRKE

CLAUDE ZIDI UJ FILMJE Országos bemutató 1977, 3. 17, szombattól „OFIR” T. A. — 4.30 — 7.15 — 9.30 Gruzenberg u. 37., Allenby-sarok Autóbuszok: 1, 2, 4, 24, 25, 61.

PENTEK 15.00: GYORSABBAN, MAGASABBAN, EROSEBBEN — Sportműsor az ifjúságnak 15.30: A SZOMBAT FOGADASA 18.02: Arab játékkfilm 20.05: A SZOMBAT BEKÖSZÖNTÉSE — Smuel Ávi dor Hákoéhén rabbi és Ofra Cházá közreműködésével. 20.20: HANGOS HETI HIRADÓ 21.10: „BOVARYNE” — Második befejező rész: Emánán nem sikerülnek házaságai és szeretői is elhagyják. Végülis ráébred a keserű valóságra s ez a vég kezdete... — Főszerepben: Francesca Annis és Tom Conti.

15.00: KONCERT — Haydn: Csellóverseny. No. 1., C. durban. Előadja: A „St. Martins in the field” zenekar, vezénvel: Msztiszláv Rosztropovics. 23.25: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

ISKOLATÉVÉ 8.10: Matematika a 7. osztályonak 9.05: Számtan az 5. osztályonak 10.25: Biológia a 10. osztályonak 11.10: Énekeljünk egy dalt! 11.30: Színházi Zene Gary Bertinivel 12.10: Fizika a 8. osztályonak 12.30: Történelem 12.50: Színházi zene Garry Bertinivel 14.00: Mire fel? 14.25: A repülés története

SZOMBAT 18.02: RAJZFILMEK 18.30: UJTÁSOK ÉS TALALMÁNYOK 20.00: A SZOMBAT KIMENELE — Havimagazin dalban és prózában 20.30: MÁBÁT HIRNAGAZIN 21.00: SPORTRADÓ 22.00: „A CSEMPÉSZNÖK” — Krimifilm, amelyben a mostohaanya és lánya csempészbándába keverednek. 23.30: Egy mondat a Szentírásból. HIREK.

BÁT-JAM — RIRAC MÚZEUM 1977 március 19-én, szombat este 8.30 órakor 4. SZÁMU BERLETI HANGVERSENY A BEER-SEVAI KAMARAZENEKAR Vezénvel: Smuel Friedmann Szólista: Micháel Weintraub — furulya. Műsorom: Grieg: Holberg szvit. Mozart: Szimfonia No. 21. Teleman: Szvit lát-miorban, furulyára. Britten: Egyszerű szimfonia. Jegyek és helyrendelés a múzeumban. Hádádí 6, tel. 868645 „Hájozem”-nél és „Diná”-nál • Részletek: E. Spielmann, tel. 869897 (este).

ALLENBY: Marathon man BEN JEHUDA: Kék madár CAFON: Házaspárok CINEMA 1: Jönnek az oroszok CINEMA 2: Buffalo Bill CHÉN: 12—3 óra között történt DEKEL: Néma film DRIVE IN: A világ legjobb atlétája (1); Az 509-es tengerallatjáró katasztrófája (2) ESZTER: Feltételes házasság GÁT: Nashville GORDO: Nina HOD: Emelt fővel (2. rész) LIMOR: La bambina MÁTMID: Vágyak MÁKSZIM: Az 509-es tengerallatjáró katasztrófája MERKÁZ: Vágyakozó ifjak MOGRÁBI: Utazás a föld mélyébe OFIR: Negyed csirke ORLI: Hét nap boldogság PÁRIZS: Poliné Odüsszea ROYAL: King-Kong SÁCHAF: Jonatán akció STUDIO: Kölcsonvett név TAMAR: Minden nő férfije TCHELET: Normande nevű lány TEL-AVIV: Tolvajtól lopni nem bűn ZOHAR: Az ismeretlen zeneszerző

1977. március 18, péntek 5737. ádar 28 ALLANBY MÚSORZAMOK E MÚSOR (ALEF) Hírek: 7.00, 10.00, 12.00, 14.00, 16.00, 18.00, 22.00 és 24.00 órák Könnyű héber zene: 11.35 Héber naponta 18.45—20.45-ig egy perc héber nyelvtan: 18.00 Könyvszemle: 15.55. Mezőgazdák: 17.55. A magyar adásminden szombat este 18.45-kor IL MÚSOR (BET) Hírek minden órában regge 6.00-tól éjtel 1.00 óráig. Hangosnitró a 7.00, 13.00 és 19.00 órák ntrék után. Lapszemle a 7.00 (1.00 és 14.00 órák után) IL MÚSOR (GIMEL) (529-es középhullám) Könnyű zene és szociális 6.00-01 éjtelé. Héber óránként. Szombaton: 7.00 órától éjtelé. A HADSEREG RÁDIOJA Óránkénti hírszolgálat a nap 24 órájában, valamint úrmagazin 8.00-tól 9.00 óráig, 17.10-tól 18.00-ig és 23.45-től 24.00 óráig.

I. MÚSOR 7.07:6 Reggeli koncert, 10.15: Elemistáknak, 12.05: Könnyű zene, 14.10: Anyáknak és gyerekeknek, 15.01: A szombat fogadása, 16.05: Muzsika a multból, — 16.40: Klasszikus zene, 18.05: Irodalom, 20.45: Kamarahangverseny, 22.05: Éjtelé muzsika, 0.15: Hátkvá. II. MÚSOR 8.10: Reggeli zene, 10.05: Nálunk itthon, 12.05: Doleozóknak, 12.30: Héber dalok, 14.10: Vidám hétvége, 16.10: Szombati dallamok, 18.05: Jacques Brell da laból, 19.05: Az elmult héten történt, 20.05: Ima és dal, 20.35: Snyalov románok, 21.05: Héber dalok, 22.05: Jazz, 23.05: Sör és hangulat, 1.08: Hátkvá.

1977. március 19, szombat 5737. ádar 29 9 I. MÚSOR 8.05: Művészelek, 9.05: A tudomány világa, 10.05: Bach és Mozart művek, 11.00: Hangjáték, 12.05: Zenei fejtor, 12.45: Szombat déli koncert, 14.10: Anyáknak és gyerekeknek, 16.05: Összehasonlítás, 16.45: Művészet maezsin, 20.45: Recitál, 21.30: Rádiónovella, 22.05: Hámávdil és Mótávé Máták, 23.00: Ellenítetek, 0.15: Hátkvá. II. MÚSOR 8.10: Szombat reggeli dallamok, 11.05: Egy kedvelt énekes, 12.05: Rádióvíta, 13.05: Héber dalok, 14.10: Könnyű és klasszikus, 16.10: A fűszerüzlet, 18.04: Az ügy elintézés alatt, 18.30: Snort, 20.05: Sör és hangulat, — 20.45: Sporthíradó, 21.05: Közelkeleti maezsin, 23.05: Zenés hétvége, 1.08: Hátkvá.

A TEL-AVIVI MOZIK HETI MÚSORA ELŐADÁSOK KEZDETB 4.30 — 7.15 — 9.30 ALLENBY: Marathon man BEN JEHUDA: Kék madár CAFON: Házaspárok CINEMA 1: Jönnek az oroszok CINEMA 2: Buffalo Bill CHÉN: 12—3 óra között történt DEKEL: Néma film DRIVE IN: A világ legjobb atlétája (1); Az 509-es tengerallatjáró katasztrófája (2) ESZTER: Feltételes házasság GÁT: Nashville GORDO: Nina HOD: Emelt fővel (2. rész) LIMOR: La bambina MÁTMID: Vágyak MÁKSZIM: Az 509-es tengerallatjáró katasztrófája MERKÁZ: Vágyakozó ifjak MOGRÁBI: Utazás a föld mélyébe OFIR: Negyed csirke ORLI: Hét nap boldogság PÁRIZS: Poliné Odüsszea ROYAL: King-Kong SÁCHAF: Jonatán akció STUDIO: Kölcsonvett név TAMAR: Minden nő férfije TCHELET: Normande nevű lány TEL-AVIV: Tolvajtól lopni nem bűn ZOHAR: Az ismeretlen zeneszerző

UJ KELET REJTVEÉNYPÁLYÁZAT SZELVÉNY 210

